PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 60 lir

Leto XXIV. Št. 112 (7005)

TRST, sobota, 11. maja 1968

VČERAJ V PARIZU PRVI STIK PREDSTAVNIKOV WASHINGTONA IN HANOIA

Prvi sestanek obeh delegacij je bil tehničnega in proceduralnega značaja

Danes dopoldne bo sestanek v isti obliki, v ponedeljek pa bo plenarna seja z udeležbo kompletnih delegacij - V Sajgonu po kratkem premirju zopet hudi boji

PARIZ, 10. — Kmalu po 15. uri sta ameriška in severnovietnamska delegacija prispeli v Mednarodni center za konference v Avenue Kleber. Če več kot eno uro so v bližini poslopja, ki je močno zastraženo, stale skupine oseb, da bi prisostvovale prihodu obeh delegacij. Časnikarjem pa je bilo dovoljeno čakati na cestnem hodniku nasproti glavnega vhoda za posebno pregrajo. Delegaciji sta prispeli z zamudo kakih deset minut, in sicer je najprej prispela delegacija ZDA (štiri osebe) pod vodstvom Cyrusa Vancea. Na čelu severnovietnamske delegacije (šest oseb) je bil polkovnik Ha Van Lau. Goste je sprejel visoki funkcionar francoskega zunanjega ministrstva de Fossey.

Prvi stik med Američani in Severnimi Vietnamci se je pričel z rokovanjem med Cyrusom Vanceom (bivši podtajnik v obrambnem ministrstvu) ter polkovnikom Ha Van Lauom (stalni predstavnik severnovietnamske vlade pri mednarodni nadzorstveni komisiji za Vietnam). Ker je šlo danes zgolj za prvi stik, ki je bil izključno tehničnega in proceduralnega značaja, sta bila na čelu obeh delegacij namestnika šefov delegacij. V spremstvu de Fosseya sta Vance in Van Lau vstopila v veliko galerijo palače in od tu v salon štev. 5, ki je bil pripravljen za prvi preliminarni razgovor. Prvi sestanek se je končal ob 16.55 in je torej trajal uro in 50 minut. Delegacij sta sklenili, da se spet sestaneta jutri ob 10.30.

Predstavnik delegacije ZDA William Jorden je povedal, da so bili Američani že danes pripravljeni za prava pogajanja, medtem ko so Severni Vietnamci želeli preliminarni sestanek proceduralnega značaja. Po splošnem prepričanju se pravo delo konference ne bo pričelo pred ponedeljkom. Med današnjim sestankom je Vancea spremljal Philip Habib, pomočnik državnega podtajnika za zadeve Daljnega vzhoda, mdetem ko je imel polkovnik Ha Van Lau s seboj Ngyyena Minha Vyja ter še dva druga sodelavca.

Jutrišnji sestanek bo imel enak tehnični in proceduralni značaj kakor današnji. Prva plenarna seja bo verjetno v ponedeljek dopoldne.

Medtem ko so se v palači na Avenue Kleber pričeli preliminarni stiki, je šef ameriške delegacije Averell Harriman sprejel skupino časnikarjev ZDA v hotelu Crillon, kjer prebiva. Averell se je preprosto pogovarjal s časnikarji. Potrdil je, da se nameravajo ameriški delegati lotiti pogajanj «z najbolj odprtim duhom», ni pa prikrival, da so še vedno «važna senčna področja» glede namenov Severnih Vietnamcev.

Po sestanku s Severnimi Vietnamci je Cyrus Vance odšel v center za tisk na ameriškem veleposlaništvu ter je dal sledečo izjavo: «Predstavniki obeh delegacij so se sestali od 15. do 16.45 danes popoldne ter govorili o postopku, katerega se bodo držali na prihodnjih sejah. To razpravo bomo nadaljevali jutri ob 10.30. Danes popoldne smo se sporazumeli, da se v ponedeljek delegaciji zbereta kompletno, z udeležbo veleposlanika Harrimana ter šefa severnovietnamske delegacije Xuana Thuya.» Ko so ga vprašali, če bo seja v ponedeljek pomenila začetek pravih pogajanj, je Vance odgovoril, da želi ostati pri izjavi, ki jo je pravkar podal, namreč da se bosta delegaciji sestali v ponedeljek kompletno. V odgovor na neko drugo vprašanje je dejal, da je zelo zadovoljen z rezultati današnjega sestanka.

Tudi glavni severnovietnamski predstavnik na današnjih razgovorih, polkovnik Ha Van Lau, je potrdil, da bo jutri proceduralni sestanek in da se bodo pogajanja pričela v ponedeljek.

Na francoski televiziji je Van Lau odgovoril, da je bilo ozračje današnjega sestanka dobro. Isto je dejal tudi Cyrus Vance. Ne da bi povedal podrobnosti, je vendar dejal, da danes niso govorili o dnevnem redu in da so bili razgovori v angleščini, vietnamščini in francoščini.

Neki predstavnik ameriške delegacije je danes zvečer izjavil, da je treba opraviti še precej preliminarnega dela, toda dostavil je, da ne vidi vzroka, zakaj se ne bi delegaciji v ponedeljek, ko bosta kompletni, lotili bistva problemov. Med problemi, ki jih je še treba rešiti, navajajo danes zvečer uradne jezike, ki naj bi jih uporabljali — zdi se, da bodo obveljale angleščina, vietnamščina in francoščina, ali pa samo prva dva — in še nekatera vprašanja, za katere bi se zdelo, da pač niso važna (namestitev delegatov okrog mize, vrstni red otvoritvenih govorov in celo tip kartončkov in jezik na kartončkih, s katerimi naj naznačijo prostore posameznih delegatov. Sicer pa je slišati, da so že danes govorili o nekaterih izmed teh vprašanj in da so delegati soglašali, da razporeditvi mest okrog mize pač ni treba pripisovati nobene važnosti.)

Čeprav je šlo pri prvi seji «predpogajanj» o Vietnamu zgolj za pretres vprašanj tehničnega in proceduralnega značaja, je vendar mogoče to sejo označiti za pozitivno. Tako vsaj menijo bodisi v krogih ZDA kakor Severnega Vietnama po razgovoru, ki je trajal skoraj dve uri. Napoved, da bo današnji sestanek samo «omejen», je povzročila nekoliko presenečenja, zakaj vsi so pričakovali, da bo že danes plenarno zasedanje. Nekdo, ki je blizu vietnamske delegacije, je dal sledeče pojasnilo o stališču vietnamske vlade: «Mislim, da so v zadnjih tednih z vietnamske strani dovolj jasno poudarili, da želi Hanoj voditi ta pogajanja z največjo resnostjo. To so večkrat izjavili najvišji severnovietnamski voditeliji. Predsednik vlade v Hanoju Pham Van Dong je to večkrat ponovil v intervjujih raznim listom in dopisnikom. Včeraj je to ponovil šef severnovietnamske delegacije ob svojem prihodu v Pariz. Na severnovietnamski strani so mnenja, da ne bo nikoli preveč priprav za pogajanja, o katerih se napoveduje — in to vsi priznavajo — da bodo zelo dolga in težka. Zaradi tega je bilo logično in naravno, da se pred začetkom razprave o vprašanjih samih pogajanj pripravi teren in da se v ožjem krogu rešijo vprašanja, navidez drugotnega pomena,ki jih je pač treba rešiti, zato da bi pozneje v preliminarni fazi pogajanja hitreje potekala.»

Dopoldne je Avereli Harriman s Cyrusom Vanceom, velposlanikom Shriverjem ter odpravnikom poslov Walnerjem prišel v francosko zunanje ministrstvo ob 11.10, da napravi vljudnosten obisk pri zunanjem ministrstvu. Obisk je trajal četrt ure. Ob 12.10 pa je prišel šef severnovietnamske delegacije Xuan Thuy. Spremljal ga je šef severnovietnamske diplomatske delegacije v Parizu Mai Van Bo.

«Mirovna konferenca» za rešitev vietnamskega konflikta je danes v središču pozornosti vsega francoskega tiska.

Generalni tajnik OZN U Tant je v neki izjavi izrazil odkrito upanje, da bodo razgovori, ki so se danes začeli v Parizu, koristni in da bodo dovedli do mirne rešitve tragične vojne v Vietnamu.

SAIGON, 10. — Prva poročila so danes javljala, da je po petih dneh bojev v Sajgonu nenadoma spet zavladal relativen mir. Beležili so samo očiščevalne akcije v predmestju Cholonu. V južnovietnamskih vladnih krogih so si to razlagali tako, da čete FNO niso dobile okrepitev in so se tiho umaknile.

Kmalu pa se je pokazalo, da je mir trajal le malo časa in Američani in vladni južni Vietnamci so se morali krepko spoprijeti z več tisoči gverilcev, ki prodirajo v Cholon, da se tam združijo s tistimi, ki so že v tem predmestju. Prvič so «zavezniki» uporabili proti četam FNO težko artilerijo ter proti njim streljali z 200-milimetrskimi granatami. Hudi boji so zlasti v bližini mosta v obliki Y. To je največji sajgonski most.

V zahodni periferiji mesta pri hipodromu so se ameriške čete spopadle z narodnoosvobodilnimi četami in so zaprosile pomoč letalstva. Letala pa so odvrgla bombe napalm tako blizu samih Američanov, da jih je bilo znatno število prizadetih z gorečo želatino.

Ameriško letalstvo je tudi včeraj napadalo objektive v Severnem Vietnamu. Severnovietnamski tisk poroča danes pod velikimi naslovi, da je bilo v sredo sestreljeno ameriško letalo «Phantom» v pokrajini Ha Thinh in s tem je bilo doseženo število 2900 sestreljenih ameriških letal. Listi tudi navajajo, da je bilo po Johnsonovi napovedi, da se bo bombardiranje zmanjšalo, 3324 letalskih napadov, medtem ko jih je bilo marca 2654. Aprila so zmetali Američani 15.000 bomb ter porušili okrog 5000 hiš in povzročili na stotine smrtnih žrtev. Res je, da so bila skoraj vsa ta bombardiranja južno od 19. vzporednika, vendar pa tudi ni manjkalo napadov bolj na sever.

Radio Hanoj je objavil izjavo FNO Južnega Vietnama, v kateri se zatrjuje, da štirih časnikarjev, ki so bili ubiti preteklo nedeljo v Sajgonu, niso ubili pripadniki FNO pač pa «lutke Američanov», to se pravi pripadniki južnovietnamske vlade. Ta je to napravila zato, da bi časnikarje preplašila in sejala sovraštvo. «Južnovietnamske lutke» so vedno skušale časnikarje ovirati, da ne bi mogli pravilno poročati o dogodkih v Vietnamu, medtem ko je FNO vedno skušala tujim časnikarjem pomagati.

Predstavniška zbornica Južnega Vietnama je odobrila zakonski načrt za splošno mobilizcijo moških med 18. in 38. letom. Načrt mora odobriti še senat. Jutri bo vlada izročila orožje 10.000 študentom, ki so v zadnjem času opravili tečaje. Študente bodo uporabili pri obrambi Sajgona.

Japonska tiskovna agencija poroča iz Sajgona, da je bil v Sajgonu ustanovljen neki «ljudski revolucionarni odbor». Baje so ga ustanovili oddelki FNO, ki delujejo v prestolnici.

Napovedana sovjetska gospodarska konferenca

Nobenih pojasnil o premiku čet na Poljskem

MOSKVA, 10. — Agencija Tass je javila, da so odpotovali iz Moskve trije tajniki Gomulka, Kadar in Živkov, medtem ko se bo tajnik vzhodnemške partije Ulbricht zadržal v Sovjetski zvezi na krajšem oddihu na vabilo centralnega komiteja.

Današnja «Izvestija» uradno sporočajo, da bo 14. maja v Moskvi pansovjetska gospodarska konferenca, ki je bila predvidena že dalj časa in ki so jo že večkrat prestavili. Na konferenci bo sodelovalo nekaj tisoč strokovnjakov za planiranje, gospodarstvenikov, znanstvenikov, vodilnih predstavnikov industrijskih in kmetijskih podjetij, predstavnikov vlade, sindikatov in partije, ki bodo obravnavali načine načrtovanja in vodstva gospodarstva. List tudi piše, da gre za izvajanje takozvane reforme Kosigina, pri čemer se gospodarstvo vodi na nov način in so dobila podjetja bistveno novo vlogo ter večjo samostojnost.

Agencija Tass sporoča, da je v starosti 70 let umrl bivši načelnik sovjetskega generalnega štaba maršal Vasilij Sokolovski.

VARŠAVA, 10. — Nobenih pojasnil ni bilo izdanih v zvezi z včerajšnjimi vestmi o premiku sovjetskih čet, odnosno o prepovedi potovanj tujcev po nekaterih najvažnejših cestah. Na vsak način je danes stanje povsem normalno in so lahko zapadni diplomati in novinarji mirno obiskali kateri koli kraj na Poljskem. Vse kaže, da gre za neupravičene alarme, morda pa za manevre ruskih, poljskih in vzhodnonemških čet. O tem tudi sodijo po vesteh iz Prage, češ da gre za že v naprej dogovorjene manevre, ki bi morali biti na Češkem, ki pa so jih na prošnjo Dubčka na sestanku v Dresdenu prestavili na jesen. Po teh vesteh naj bi se manevri vseeno vršili brez sodelovanja češkoslovaških čet na Poljskem.

Uradno so sporočili, da so odstavili državnega podtajnika za kemično industrijo Bronislava Tabana. Uradna agencija sporoča, da so zavrnili ponovni vpis 70 študentom v zvezi z incidenti, ki so bili marca v Varšavi. Rektor je takrat odredil izključitev 37 študentov, za 11 pa je odredil disciplinske sankcije. Ostalih 1616 študentov štirih fakultet pa je moralo predložiti prošnjo za ponovni vpis. Te prošnje so poimensko pregledali in so 70 prošenj zavrnili.

V Varšavi so danes izvršili smrtno kazen, ki jo je sodišče izreklo 24. decembra proti inženirju Jerzyju Strawi, ki so ga dolžili, da je čpijoniral za CIA. Strawa je bil uslužbenec ministrstva za zunanjo trgovino in je za CIA zbiral vojaške in gospodarske informacije.

PRAGA, 10. — V ČSSR je danes državni praznik in so vsi uradi zaprti ter listi niso izšli. Nobenih govoric ni bilo o premikih čet in so tudi radijske postaje oddajale povsem normalne praznične programe.

Med zadnjimi krvavimi boji v Sajgonu

NA BORZI ŽE OPAZNE POSLEDICE

Hud poraz laburistov pri upravnih volitvah

V 368 svetih je bilo izvoljenih 7.013 konservativcev in 3.967 laburistov

LONDON, 10. — Včerajšnje upravne volitve v Angliji in Walesu so se zaključile z dramatičnim porazom laburistične stranke, ki je izgubila večino v triintridesetih upravnih svetih. Po prvih podatkih, ki so še nepopolni, so konservativci pridobili 1295 mest in izgubili 13, laburisti pa so pridobili 13 mest in izgubili 1282.

Kar se tiče drugih strank, so liberalci pridobili 39 mest in izgubili 59, nacionalisti iz Walesa so pridobili dve mesti in izgubili eno, komunisti pa so pridobili dve mesti.

V 368 svetih, za katere so izidi že znani, je bilo izvoljenih 7.013 konservativcev, 3967 laburistov, 547 liberalcev, pet komunistov, štirje nacionalisti iz Walesa in 2.777 neodvisnežev.

Še slabši je za laburiste položaj v Londonu, kjer so izgubili 637 mest in večino v šestnajstih upravnih svetih. Večino so ohranili samo v štirih svetih, medtem ko imajo konservativci sedaj večino v sedemindvajsetih od dvaintridesetih londonskih svetov.

Angleški list «Daily Mirror», ki izhaja dnevno v petih milijonih izvodov in ki je do včeraj podpiral laburistično vlado, zahteva danes v članku, ki ga je napisal lastnik lista Cecil King, ostavko vlade. King piše med drugim, da grozi državi najhujša finančna kriza v angleški zgodovini.

Nepričakovani izidi volitev in Kingov članek so imeli takojšen odmev na denarnem in delniškem trgu. Tečaj funta šterlinga se je znižal za 19 točk, ravno tako so padle delnice z vseh področij.

Konservativci so seveda zelo zadovoljni nad izidom volitev in zahtevajo ostavko vlade ter nove splošne volitve.

Ministrski predsednik Harold Wilson je zvečer govoril po televiziji. Dejal je, da namerava laburistična vlada ostati na čelu države kljub včerajšnjemu porazu stranke. Omenil je, da je tudi leta 1965 njegova stranka doživela hud poraz na upravnih volitvah, deset mesecev pozneje pa si je na splošnih volitvah zagotovila trdno večino. Wilson je tudi odločno zanikal, da bi bila država na robu hude finančne krize.

RIM, 10. Romunski zunanji minister Corneliu Manescu je prispel z letalom na letališče Fiumicino. Priletel je iz New Yorka, kjer se je kot predsednik skupščine OZN udeležil zasedanja varnostnega sveta. Z letališča se je takoj odpeljal v romunsko veleposlaništvo.

ZA 25. OBLETNICO LJUDSKE VSTAJE

Predsednik Tito pokrovitelj proslave na Primorskem

Branko Babič in drugi člani odbora za proslavo sprejeti pri predsedniku SFRJ

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 10. — Predsednik republike Josip Broz Tito je danes v Beogradu sprejel člane odbora za proslavo 25. obletnice ljudske vstaje na Primorskem: Branka Babiča, Jožeta Borštnerja, Valerija Jahomina, Miloša Šulina, Milana Vižintina in Cvetka Vodopivca. V prisrčnem razgovoru se je predsednik Tito zanimal za napore za razvoj tega področja kot tudi za rezultate, ki so bili do sedaj doseženi.

Člani odbora so ga obvestili o pripravah za proslavo, v kateri bodo sodelovali preživeli borci, prebivalci Primorske. Člani odbora so prosili maršala, da prevzame pokroviteljstvo nad proslavo, kar je predsednik Tito z zadovoljstvom prevzel.

Konferenca UNESCO o poučevanju zgodovine

BEOGRAD, 10. — Med zaključki konference UNESCO o poučevanju zgodovine so ugotovili, da je treba zgodovino poučevati brez šovinizma in rasizma in da je treba pri tem podčrtati prispevek vsakega naroda k splošnemu razvoju. To je glavni zaključek, ki so ga sprejeli ob koncu tridnevne konference predstavnikov nacionalnih komisij UNESCO Avstrije, Bolgarije, Italije, Jugoslavije, Madžarske in Romunije. Učbeniki za zgodovino in zemljepis lahko znatno vplivajo na formiranje stališč mlade generacije in zaradi tega mora UNESCO podpirati vse akcije svojih članov, ki lahko izdajajo učbenike v smislu krepitve solelovanja.

Udeleženci beograjskega sestanka so bili soglasni da je treba predvsem zainteresirati ministrstva za prosveto in druge odgovorne organe. Dogovorili so se tudi, da je treba v bilateralne sporazume in programe vnesti tudi določbe o medsebojnem izboljšanju učbenikov zgodovine in zemljepisa.

Naser je objavil nov statut Arabske socialistične zveze

KAIRO, 10. — Predsednik Naser je z dekretom objavil nov statut Arabske socialistične zveze. Stranka bo morala zagotoviti načelo kolegialnega vodstva in v nobenem primeru ne bo smela dovoliti, da se pojavi kakršna koli oblika diktature v okviru organizacije. Statut nadalje poroča, da morajo vsaj polovico osnovnih enot socialistične zveze in raznih reprezentančnih organov, ki morajo izvoliti udeležence kongresa, predstavljati delavci in kmetje. Predsednika stranke bo moral določiti kongres. Centralni odbor bo izvoljen za šest let.

Izraelski zunanji minister Aba Eban, ki je na uradnem obisku na Švedskem, je zopet ponovil, da se hoče Izrael z arabskimi državami direktno pogovarjati o miru. Izjavil je tudi, da je Izrael za to, da Jarring nadaljuje svoje poslanstvo, čeprav doslej še ni bilo kakih uspehov.

Študentje SFRJ solidarni s francoskimi študenti

BEOGRAD, 10 — V Skopju se je danes začel kongres zveze univerzitetnih studentov. Predsednik zveze Dada Lazovic je v svojem otvoritvenem govoru med drugim opozoril na vedno večjo razliko v številčnem razmerju delavskih in kmečkih otrok med univerzitetnimi študenti na eni strani ter otrok uradnikov, profesionalcev, funkcionarjev in drugih na drugi strani. Na univerzi v Beogradu je bilo pred tremi leti 15,2 odst. delavskih sinov, sedaj pa jih je le še 12,4 odst. V Ljubljani pa je več kot polovica študentov iz družin uradnikov in profesionalcev, ki pa predstavljajo le 8 odst. delovnega prebivalstva. Na medicinskih in znanstvenih fakultetah je samo 10 odst. delavskih sinov.

S kongresa so navzoči poslali solidarnostno brzojavko študentom Sorbonne in študentom v Zahodni Nemčiji «v njih pravičnem boju proti zakonu o stanju pripravljenosti, ki ga je predložila Kiesingerjeva vlada».

Zasedanje EFTA

LONDON, 10. — V Londonu se je danes nadaljevalo zasedanje ministrskega sveta evropskega področja za svobodno izmenjavo (EFTA), ki se je začelo včeraj. Predstavniki sedmih držav so danes razpravljali o bodočem programu mednarodne organizacije s posebnim poudarkom na področju poljedeljstva. Razpravljali so tudi o evropski združitvi ter o možnosti komercialnih pogodb z državami, ki so včlanjene v EGS.

PARRIJA JE ZASLIŠAL DRŽAVNI PRAVDNIK

Saragat včeraj sprejel predsednika združenja odvetnikov

Vodstvo KPI podpira Dubčka - Radijski most med Italijo in Nemčijo - Sindikalni sporazum v podjetju Fiat - Občinski svetovalci KD, PSI in KPI v Valdagnu umaknili ostavko

RIM, 10. — Predsednik republike Saragat je danes sprejel predsednika vsedržavnega združenja odvetnikov Vittoria Malcagnija, ki je govoril s predsednikom republike tudi v njegovem svojstvu predsednika vrhovnega sodnega sveta. Odv. Malcagni je podčrtal pomembno vlogo odvetnikov v sedanjem sodnem sistemu in njih podporo pri reformi zakonikov.

Predsednik republike je v svojem odgovoru omenil znane tradicije italijanskih odvetnikov in velik prispevek, ki so ga dali za ideale svobode in njihovo vsakodnevno delo, ki je bistveno za utrditev moderne družbe V tej zvezi je Saragat omenil 24 člen ustave, ki zagotavlja pravice do obrambe na vsaki stopnji sodnega postopka. Saragat je tudi omenil ustanovo brezplačne obrambe, ki jo izvajajo odvetniki.

Danes je namestnik državnega pravdnika Mario Pianura zaslišal senatorja Parrija v zvezi z njegovimi obdolžitvami, da so policisti mučili študenta Antonina Russa. Parri je svoje obtožbe izrekel na tiskovni konferenci 30. aprila, še isti večer pa jih je generalno ravnateljstvo za javno varnost zanikalo. Danes se je Parri vrnil v Rim s potovanja v Milan in je potrdil svoje obtožbe državnemu pravdniku, kateremu je izročil del spomenice, ki jo je napisal Russo. Parri je tudi povedal, kako so študenta mučili. V tej zvezi je zanimivo pisanje tednika Espresso, ki navaja vrsto dokazov o grobem ravnanju policije s študenti in ki za take postopke ne obdolžuje toliko policijo kot vladne kroge, češ da ne gre za slučajne stvari, temveč za naloge, ki jih je policija izvajala na izrecni ukaz sodnih oblasti.

Na današnjem sestanku vodstva italijanske komunistične stranke je Longo med drugim poročal o razgovorih s tajnikom češkoslovaške komunistične partije Dubčkom. Ponovno je izrazil popolno podporo obnovitvenemu procesu, ki ga vodijo češkoslovaški komunisti. Istočasno pa je zavrnil vse poskuse, da bi s blatenjem socialističnih držav preusmerili pozornost volitev od italijanskih vprasanj v zvezi z bližnjimi politicnimi volitvami. V tej zvezi je Longo tudi obsodil lažne govorice, da je prišlo do premikov čet na Poljskem proti češkoslovaški meji. Longo pravi, da ta lažna kampanja dokazuje, kako vlada ni sposobna odgovoriti na kritike komunistov glede italijanskega položaja in glede stališč komunistov o vprašanjih socializma. Pri tem se gre tako daleč, da se ustvarjajo razlogi za trenja s prijateljskimi državami in to izključno iz nizkotnih volilnih razlogov.

Minister za pošto in za zveze senator Spagnolli je danes v Trentu otvoril radijski most med Italijo in Nemčijo. Na ta način bodo bistveno izboljšane telefonske in telegrafske zveze med obema državama, saj v zadnjem razdobju stalno naraščajo in to še zlasti med turistično sezono. Za gradnjo tega mostu so porabili milijardo 200 milijonov lir in premostili številne težave, saj je repetitor v Italiji postavljen na vrhu gore Gallina, ki je visoka 2.700 metrov in kjer so morali tehniki delati v mrazu 35 stopinj pod ničlo. Nova zveza ima več linij in jo bodo lahko podaljšali tudi proti nordijskim državam.

Predsednik mešane zbornice za države Latinske Amerike poslanec Ivan Matteo Lombardo je na občnem zboru izjavil, da se je izmenjava v lanskem letu znižala za 8 odstotkov v primerjavi z letom 1965.

Na današnji skupščini akcionistov podjeja «Magazzini Standa» so odobrili obračun s čistim dobičkom 3 milijard 196 milijonov lir. Lani so prodali za 223 milijard lir blaga in za 8,79 odstotka več kot predlanskim. Podjetje ima 129 prodajaln v 66 mestih.

Plačilna bilanca je marca zabeležila pasivni saldo 3,5 milijona dolarjev, medtem ko je bila v istem mesecu lanskega leta aktivna za 39,7 milijona dolarjev.

Danes je prišlo do načelnega sporazuma med federacijami vsedržavnih združenj kovinarjev in podjetjem Fiat o odprtih vprašanjih delovne pogodbe. Pogajanja so se pričela včeraj popoldne in so se v Turinu nadaljevala vso noč na sedežu združenja industrijcev. Dogovorili so se, da bodo za delavce zvišali plače v višini 20 lir na uro in so določili novi delovni urnik 45 ur tedensko, ki bo stopil v veljavo 1. julija. Ves junij pa bodo delali po sedanjem delovnem urniku, ki je delavcem neugoden. Dogovorili so se tudi, da bodo prestavili praznik delodajalca, ki so ga vedno proslavljali 24. junija, na november.

V Rossiglionu v bližini Genove je okrog tisoč delavcev zasedlo obe predilnici, ki sta pred stečajem in kjer grozi masovna odpustitev. Podjetji sta pod stečajno upravo že od lanskega junija.

Vsedržavno tajništvo CGIL sporoča, da so suspendirali stavko uslužbencev italijanskega Rdečega križa, ki bi morala biti od 11. do 15. maja. Uprava CRI je sindikalnim predstavnikom zagotovila, da bodo uredili normativna vprašanja honorarno zaposlenega osebja do 16. maja. Vendar pa stališče vseh sindikatov ni enotno in je bila danes stavka uslužbencev članov CISL in UIL.

V Valdagnu so demokristjanski, socialistični in komunistični občinski svetovalci umaknili ostavke, ki so jih podali 26. aprila, ker policija ni izpustila 47 delavcev, ki so jih aretirali med neredi 19. aprila. Svetovalci vseh treh skupin so izjavili, da bi komisarska uprava predstavljala resno škodo za gospodarstvo celotnega področja in da se mora občinski svet predvsem ukvarjati z osnutkom zakona za tekstilno industrijo, ki ga bodo predložili v obravnavo novoizvoljenemu parlamentu.

V Valdagnu je sedež podjetja Marzotto, kjer so bili do sedaj dokaj idilični odnosi po nekakem patriarhalnem sistemu, ki pa so se takoj porušili, ko je prišlo do težav v tekstilni industriji. Podjetje je skušalo uvesti nov akordni sistem, po katerem se je bistveno zvišalo izkoriščanje delavcev, istočasno pa bi se morale plače znižati skoro za polovico, grozili pa so številni odpusti. Prišlo je do stavk in 19. aprila do nerazumljivega policijskega napada na stavkajoče, čemur so sledile pouličnе bitke in nediskriminirani zapor 47 delavcev. Nekatere so izpustili, dobršni del pa je še vedno v zaporu.

Dvajset tisoč študentov demonstrira v Parizu

PARIZ, 10. — Danes zvečer je bil Pariz skoraj popolnoma paraliziran od masovne protestne demonstracije, katere se je udeležilo čez dvajset tisoč študentov. Med demonstracijo ni prišlo do nikakih incidentov.

Minister za nacionalno vzgojo Alain Peyrefitte je včeraj obljubil, da bo dal odpreti Sorbono, ki so jo zaprli po študentovskih neredih; kljub obljubi pa je ostala danes univerza zaprta. To dejstvo je sprožilo takojšnjo reakcijo študentov, ki so popoldne sklicali zborovanje na Trgu Denfert-Rochereau.

V prvih popoldanskih urah so se v raznih mestnih predelih začele zbirati velike skupine visokošolcev in srednješolcev, ki so v največjem redu prehodili mestne ulice in se zbrali na trgu, kjer je bilo napovedano zborovanje. Okrog 18. ure se je na trgu gnetlo okrog dvajset tisoč demonstrantov, med katerimi so bili tudi člani sindikata šolnikov višjih šol, ki so poslušali govore predstavnikov številnih organizacij.

Ogromno število policistov je bilo nastanjenih po celem mestu. Policija je med drugim zastražila vseh devetnajst mostov čez Seno, da bi preprečili demonstrantom prihod na desni breg, kjer je med drugim sedež ameriške delegacije.

Popoldne se je sestala francoska vlada, da bi proučila zadnje dogodke v zvezi s študentovskimi manifestacijami. Kaj so odločili na sestanku, ni še znano. Nekateri opazovalci trdijo, da bo vlada verjetno sprejela nekatere študentovske zahteve, v prvi vrsti zahtevo po umiku policije iz latinske četrti, da bi vsaj delno pomirila duhove ter da bi preprečila nove demonstracije, ko se bodo v mestu vršila pogajanja med predstavniki Washingtona in Hanoia za mir v Vietnamu.

BEOGRAD, 10. — Skupina rečnih vojaških enot jugoslovanske vojne mornarice je odplula v SZ. S tem bo vrnila obisk sovjetski rečni mornarici, ki je pretekli mesec priplula v Novi Sad.

ATENE, 10. — Grška vlada je sporočila ravnateljem listov, da ni več obvezno objavljati izjave in govore, ki jim jih dostavlja ministrstvo za tisk in informacije. Odtise listov pa je treba predložiti še vedno cenzurnim uradom.

Plebiscit v ZAR

Na referendumu 2. maja, ko so Egipčani glasovali za ali proti političnemu «programu 30. marca», je Naser že drugič po junijski vojni dobil zaupnico od širokih plasti egiptovskega prebivalstva. Izmed 92 odst. volivcev, ki so se udeležili tega referenduma, ki je bil po svoji vsebini hkrati tudi plebiscit, se jih je od teh 99 odst. izreklo za predlagani program.

Tega rezultata sicer bržkone ne moremo jemati povsem dobesedno, saj bi bilo spričo raznolikosti egiptovske družbe in različnih interesov posameznih plasti prebivalstva težko trditi, da Naserjevo politiko resnično brez pridržkov podpira tako velik del Egipčanov. Toda četudi si odmislimo del volivcev, ki so glasovali «za» zgolj iz oportunizma ali kakih drugih razlogov, lahko trdimo, da velika večina Egipčanov iskreno podpira Naserjev program, v upanju, da bo vnesel v egiptovsko politično in gospodarsko življenje več reda in resnične demokracije.

Predlogi, ki jih je obrazložil predsednik Naser v govoru po televiziji 30. marca, vsebujejo tudi nekatere elemente, ki bodo nedvomno osnova dolgoročnejše politike, vendar pa ti predlogi tvorijo predvsem kratkoročni akcijski program, ki naj bi «mobiliziral ves naš vojaški, gospodarski in intelektualni potencial v prizadevanju, da bi osvobodili deželo in dosegli zmago».

Ključna točka tega programa je preosnova političnega življenja v okviru arabske socialistične unije, ki je vse doslej še zdaleč ni imela take vloge, kot bi bilo mogoče soditi po njenih razsežnostih — šteje 6 milijonov članov — in je bila po porazu deležna ostre kritike. Medtem ko je bila do junija možnost sprejemanja politične odločitve strnjena v rokah ozkega kroga na vrhu, na katerega so močno vplivale posamezne skupine pritiska, ki so se tvorile zlasti v vojski pa tudi v državnem aparatu, naj bi zdaj, ko so te skupine že v precejšnji meri potisnjene ob stran, postala poglavitni aktivni tvorec politike arabska socialistična unija. Ta organizacija, ki je bila ustanovljena pred petimi leti in jo je v zadnjih treh letih vodil od zgoraj navzdol postavljen aparat, bo v prihodnjih mesecih dobila nove vodilne organe, ki jih bodo volili od spodaj navzgor — od osnovnih organizacij v vaseh, četrtih in tovarnah pa do nacionalnega kongresa, ki naj bi 23. julija izvolil centralni komite. — Medtem ko naj bi centralni komite poskrbel za organizacijo političnega avantgardnega jedra v ASU in vodil nadaljnjo politično akcijo, bo nacionalni kongres, ki se bo sestajal vsake tri mesece, «dokler ne bodo odpravljene posledice agresije», konec letošnjega leta praktično prevzel dolžnosti nacionalne skupščine. Novo skupščino kakor tudi novega predsednika, bodo Egipčani izvolili šele, ko bo končana sedanja kriza.

Ostali del Naserjevega programa daje smernice za sestavo stalne ustave — doslej jo je nadomeščala nacionalna listina iz leta 1962 — ki naj bi dala Egiptu trden sistem demokratskih institucij, kakršen je tej državi močno manjkal. Prav to, da je bila temeljna zakonodaja v marsičem nedodelana in neurejena, je omogočalo interesnim skupinam, da so se preko mere in tudi na nedovoljen način vmešavale v politiko in izkoriščale obstoječe megleno stanje za uveljavljanje svojih koristi.

Program napoveduje tudi obsežne in korenite spremembe v državni upravi. Prvi korak k novi «državi znanosti in tehnologije» je bila nedavna reorganizacija vlade; drugi tak korak bo sledil v teh dneh, ko bodo upokojili 12 veleposlanikov in 11 od 22 guvernerjev. Kot je dejal Naser v govoru 30. marca, «bodo to globlje spremembe, ne le zamenjava osebnosti... To bo v bistvu sprememba razmer in ozračja».

Tak program, ki je zasekal v najbolj boleče točke egiptovskega družbenega življenja, je nedvomno obetaven; v nekem smislu je torej junijski poraz, ki je bil neposreden povod za napovedane spremembe, stimulativno vplival na egiptovski notranji razvoj. Prav zaradi tega, ker je država tako rekoč v permanentni politični krizi, je tudi pričakovati, da se bodo uresničevanja tega programa lotili z večjo zavzetostjo kot leta 1963, ko so volitve v organe ASU ostale sredi poti. To napovedujejo že tudi prvi ukrepi. Bilo pa bi preveč optimistično pričakovati, da bo novi program — četudi ga bodo morda formalno uresničili v napovedanem času — tudi vsebinsko zaživel tako naglo kot bi bilo želeti. Procesi preobrazbe egiptovske družbe potekajo počasi in z mnogimi ovinki. Predsednik Naser je, na primer, že 23. julija lani napovedal ustanovitev centralnega komiteja ASU, vendar se je moral štiri mesece kasneje opravičiti, da tega ni bilo mogoče storiti. Na eni strani je temu počasnemu tempu krivo to, da Egiptu manjka sposobnih političnih kadrov, na drugi strani pa so stališča tudi znotraj ASU precej različna. Temeljni vzrok pa je v tem, da je Egipt večrazredna družba z izredno široko razpeto družbeno lestvico in neogibno je, da je razreševanje konfliktov v taki družbi z «mirno revolucijo» dolgotrajno in zapleteno.

Tudi Naser sam vedno pogosteje poziva k strpnosti in opozarja, da se stvari ne morejo spremeniti preko noči. To ne velja le za notranje spremembe, marveč tudi za konflikt z Izraelom. Iz programa 30. marca, ki je očitno tempiran na dobo nekaj let, je jasno razvidno, da Naser pričakuje, da bo izraelska okupacija na Sinaju trajala še precej dolgo. Referendum, ki je bil, kot rečeno, hkrati tudi plebiscit, je sicer izrekel zaupnico Naserjevi politiki za nazaj in tudi za naprej. Vendar ni pričakovati, da se bo Naserjeva politika glede konflikta z Izraelom v bližnji prihodnosti bistveno spremenila. Ne le izraelska nepopustljivost in neenotnost arabskega sveta, marveč tudi pritisk egiptovskega prebivalstva, ki ga je junijski poraz zadel v živo, mu onemogoča, da bi se zavzel za politično rešitev v taki meri, kot bi morda sam želel. Tudi iz njegovih zadnjih govorov, ki govore na eni strani o strpnosti, na drugi strani pa o neizogibnem novem spopadu, je razvidno, da se bo Naser tudi v prihodnje držal osnovne linije, ki bi jo v nekaj besedah lahko označili takole: pripravljeni smo sprejeti politično rešitev v skladu z resolucijo varnostnega sveta in z našimi nacionalnimi interesi, hkrati pa se intenzivno pripravljamo na nov spopad. Pri tem bo slej ko prej poudarek na slednjem, dejanski pa bržkone na prvem.

Prizor iz Baranovićevega baleta «Lectovo srce», s katerim se bo reška opera predstavila prihodnji četrtek v Kulturnem domu tržaškemu občinstvu

VEDNO MANJ ZADOŠČENJ ZA DRZNE «PRESAJEVALCE SRC»

Tudi Reynes, drugi Francoz s presajenim srcem umrl

V Houstonu se je zdravstveno stanje Johna Stuckwisha močno poslabšalo

MONTPELLIER, 10. — Joseph Reynes, ki so mu v sredo presadili novo srce, je danes umrl. Popoldne se je njegovo zdravstveno stanje močno poslabšalo in dr. Negre, ki ga je operiral, je pripomnil, da bolnik odgovarja v vedno slabši meri. Med drugimi so se pojavile težave pri dihanju, zaradi česar so se morali zdravniki predati usodi.

Thomas, mož z novim srcem, že vstaja in hodi

Smrt je napovedal že prof. Negre, ki je pripomnil, da so bili predvsem zaradi začetnega zdravstvenega stanje pacienta pripravljeni na neuspeh in da so pričakovali prej poraz kot zmago. Vendar za Reynesa ni bilo druge rešitve, ker bi ga lahko rešili edinole s presaditvijo. Kirurg je izjavil, da se je poslužil operacijske tehnike dr. Shumwaya in da je lahko izvedel presaditev zaradi razumevanja družine pokojnega Armangerja in darovalcev krvi zelo redke skupine. Dr. Negre je potrdil, da bodo verjetno nove presaditve srca v Montpellieru, v Franciji in tudi drugod po svetu in da bodo prav gotovo še zabeležili neuspehe.

V Houstonu se je stanje 62-letnega Johna Stuckwisha, ki so mu presadili srce v torek zvečer, poslabšalo. Zdravniki so stalno ob njegovi postelji, vendar je pacient še vedno pri polni zavesti.

47-letnemu Everettu Thomasu, ki je bil operiran prejšnji petek, pa se zdravstveno stanje postopoma izboljšuje. Mož je v svoji sobi, kjer ima telefon in televizor, že vstal. To je danes storil sam brez pomoči bolničark.

Dr. Cooley, pionir operacijske tehnike «odprtega srca»

Stuckwishevo stanje se je poslabšalo zaradi bronhitisa. Kaže, da imunološka zdravila povzročajo te motnje. Vrhutega je bil Stuckwish v ternutku operacije skoraj mrtev, zaradi česar ni bilo nobenega jamstva, da si bo z novim srcem opomogel. Že samo dejstvo, pravijo zdravniki, da je mož, ki je bil skrajno šibek, preživel operacijo, je velik uspeh.

COSENZA, 10. — Oseminštirideset letni brezposelni težak Giuseppe Marozzi iz S. Lorenzo del Vallo, kakih 30 km od Cosenze, je danes s samokresom ubil 28-letno ženo njegovega znanca Lino Pellicori in nato zbežal domov, kjer je izvršil samomor. Marozzi je prišel domov k Luigiju Morroneju, katerega je hotel prositi, da bi mu poskrbel kako delo. Ker je našel doma le njegovo ženo, se je vsedel in hotel počakati na Morroneja. Nepričakovano pa je vstal in ustrelil nič hudega slutečo žensko, katero je verjetno še prej hotel posiliti.

Marozzi je 27. aprila prišel iz bolnišnice, kjer se je zdravil rano s strelnim orožjem v glavi, ki so mu jo povzročili med pretepom v nekem baru.

PALERMO, 10. — Tridesetletni uradnik Giuseppe Gambino iz Palerma je danes zasačil 33-letnega zidarja Benita Di Dio v trenutku, ko je delal spolzka dejanja pred njegovima 9 in 6 let starima hčerkama. Gambino je stekel domov, se oborožil z lovsko puško, s katero je ustrelil Di Dia v trebuh. Slednjega so nemudoma odpeljali v bolnišnico, kjer pa je kmalu podlegel poškodbam. Gambina, ki se je po dogodku vrnil domov, so aretirali karabinjerji, ki so ga odpeljali na zaslišavanje.

France Planina:

Jugoslavija

V zbirki Človek in narava je založba Mladinska knjiga ob sodelovanju založb Vuk Karadžić v Beogradu, Forum v Novem Sadu in Prosvetno delo v Skopju izdala že dalj časa napovedano knjigo o Jugoslaviji. Napisal jo je znani slovenski geograf, profesor France Planina ob sodelovanju univerzitetnega profesorja, zgodovinarja dr. Metoda Mikuža, ravnatelja ljubljanskega etnografskega muzeja dr. Borisa Kuharja in profesorja Draga Ulage. Obilo barvanih ilustracij sta prispevala akademska slikarja Ive Šubic in Jože Ciuha, sodelovali pa so pri njej še drugi predstavniki založbe. Velika knjiga leksikonskega formata s skoraj dvesto stranmi je torej zdaj na knjižnem trgu, da zapolni vrzel v tovrstni literaturi. Knjig, ki bi govorile o naši državi, ki naj bi v preprosti, jasni besedi razlagale najrazličnejše pojave in pojme ter z najpotrebnejšimi podatki predstavljale našo domovino, nimamo na trgu. Tovrstnih del imajo drugi narodi dovolj, pri nas pa ni niti posebnega zanimanja niti prave pobude. Potrebe po takih delih pa vsekakor obstoje. Čeprav je knjiga Franceta Planine namenjena v prvi vrsti mladim bralcem bo njena koristnost mnogo širša, saj jo bodo s pridom uporabljali ne samo dijaki, ne samo mladi ljudje, temveč tudi šolniki, pa vsi tisti manj zahtevni bralci, ki se žele poučiti o raznih vprašanjih s področja geografije, gospodarstva, družbene ureditve in preteklosti naše države. Knjiga o raznih pojavih, vprašanjih in institucijah, o preteklosti, gospodarstvu in kulturi Jugoslavije pripoveduje nazorno, preprosto, v lahkem pripovednem in rahlo poučnem slogu. Tekst dopolnjujejo številni in zgodovinski podatki, ki niso preobširni, ki torej zato ne obremenjujejo teksta, ki pa vendar dajejo bralcu najpotrebnejše stvarne, konkretne podatke. Prav gotovo je bilo osrednje vprašanje knjige, kako najti ustrezen način posredovanja snovi, obenem pa najti ustrezno razmerje med pripovednim tekstom in številnimi podatki. Avtor je vsekakor oba problema ustrezno rešil, čeprav najbrž ni imel lahkega dela. Pripovednost, neposrednost in zanimivost, to so prav gotovo odlike teksta, številni podatki pa so gotovo le najnujnejši. Zato ti tistemu, ki bi si želel točnejših, obširnejših informacij knjiga seveda tel: ne bo mogla posredovati v zadostni meri. Koristila pa bo, kot rečeno, predvsem mladini, odraslim bralcem pa za splošne informacije. Poudarili bi še nekaj: knjiga obravnava Jugoslavijo kot celoto in ne ločeno niti po narodnostih niti po republikah, kar je edino prav.

Knjiga o Jugoslaviji ima tri dele. Prvi del nosi naslov Država in pokrajina, razdeljen pa je na več poglavij. V njih pripoveduje avtor o legi Jugoslavije, mejah, sosedih, gorah, rekah, otokih, morju, o našem rastlinstvu in živalstvu, skratka o vsem tistem, kar nam sicer posredujejo običajni zemljepisi. Drugi del z naslovom Državljani je obširnejši. Uvaja ga pet poglavij, ki jih je napisal dr Metod Mikuž in ki govore o preteklosti naših narodov. Razumljivo je, da zaradi skromnega obsega predstavljajo ta poglavja le kratek pregled zgodovine naših narodov. V naslednjih poglavjih nam France Planina pripoveduje o bojih za svobodo, o slabi dediščini preteklosti, o povojni izgradnji, o današnji ureditvi. Pripoveduje nam o naših narodih, izseljencih, o mestih, vaseh. Zadnja štiri poglavja je prispeval dr. Boris Kuhar, posvečena pa so etnografiji. Govor je o kmečkih hišah in vaseh, o ljudskih nošah in ljudskih plesih, posebej pa avtor opozarja še na nujnost spoštovanja spomenikov ljudske kulture. Najobsežnejši je tretji del knjige, ki govori o gospodarstvu Naslov tega dela knjige je Delo in oddih. Vrsta poglavij govori o kmetijstvu, živinoreji, vinogradništvu, rudarstvu, industriji, podrobneje tudi o posameznih industrijskih panogah, pa o cestah, železnicah mornarici, radiu, trgovini, turizmu. Nekaj poglavij skromno govori tudi o kulturi, kulturnih ustanovah, dve poglavji, ki ju je napisal Drago Ulaga, pa nas seznanjata s telesno vzgojo, posebej še s smučanjem. Knjigo zaključuje kratko poglavje o naši armadi. Snovi je torej v knjigi obilo, vprašanje je, če ni bilo določenim panogam posvečenega preveč, drugim pa premalo prostora. Res pa je, da ni bilo lahko napisati knjigo, ki naj bi povedala vse o naši državi in ki naj bi bila ne samo zemljepis, temveč tudi knjiga gospodarske geografije, neke vrste priročnik s številnimi podatki, knjiga o naši preteklosti, naši kulturi in obenem še etnografija. Glede na to, da knjiga nudi izobraženemu bralcu premalo bo, kot je to tudi njen poglavitni namen, koristila predvsem mladini. Ta pa bo v njej našla dovolj snovi pa tudi ilustracij, ki jo bodo pritegovale. Te so sicer malce barvno monotone in za določene prizore (na primer pri prikazu prizorov iz industrijskih objektov) povsem ne ustrezajo. Knjigo in njen tekst pa vsekakor dopolnjujejo in ga delajo privlačnejšega.

Sl. Ru.

RAZOČARANJE V NADIŠKI DOLINI

Zapostavljanje načrta čedadske industrijske cone

Skoraj tri milijarde lir, ki jih je dežela nakazala na podlagi dveh zakonov za pomoč industrijskim ustanovam in pa iz zmerom blagodejnih ostankov iz bivših obračunov, so tudi preprostim ljudem v videmski pokrajini razbistrile pojme, kaj pravzaprav misli dežela z industrijskim načrtovanjem v Furlaniji. Dvomesečna debata v deželnem svetu in izjave politikov v propagandnih predvolilnih govorih so z dimno zaveso obljub in odrekanj popolnoma zmešale ljudi. Na podlagi najnovejših nakazil industrijskemu snovanju v deželi je zdaj vsakomur jasno, da bo dežela podpirala in dajala svoja ne tako majhna sredstva predvsem sledečim industrijskim conam v okviru deželnega načrtovanja: konzorciju Ausa-Corno, industrijskemu pristanišču v Trstu in industrijskemu konzorciju v Tržiču.

Vse te tri industrijske cone v deželi ležijo ob morju, tudi Ausa-Corno s svojim poglobljenim kanalom in železniškim priključkom od San Giorgio di Nogaro do morja. Zato so dobili samo v tej razdelitvi naslednja denarna sredstva: Ausa-Corno 600 milijonov, tržaško industrijsko pristanišče 700 milijonov in Tržič 300 mil.

Glede vseh drugih industrijskih konzorcijev meni dežela, da si ne prizadevajo za prave industrijske cone in so zato dobili le drobiž, ki ga lahko uporabijo za neka dozdevna industrijska jedra ali pa tudi za navadne urbanistične potrebe.

Beneški Slovenci so sedaj predvsem na čistem, da je senator Pelizzo pogorel s svojim odborom in resolucijami občinskega sveta. Niti 19 občinskih županov čedadskega okraja, ki jih je skupaj zbral v Čedadu, mu ni pomagalo. Iz deželnega fonda za pomoč industrijskim ustanovam na občinski zemlji v Čedadu je dobil reci in piši štirideset milijonov lir, ki jih porabi lahko tudi za urbanizacijo čedadskih predmestij, ker se infrastrukture električnih napeljav, cest, kanalizacij za urbanistične potrebe ne ločijo od tistih za industrijo.

Čedadska občina bo seveda skušala z ENEL dobiti nekaj sredstev, najeti nekaj posojil in vse to vreči v neke infrastrukture, ki naj bi privabile industrijo. Humin se je prej zganil s svojim industrijskim konzorcijem in je znal pritegniti druge furlanske občine v predhribovski coni, kjer ležijo sicer tudi čisto furlanske pa tudi narodnostno mešane občine kot npr. Čenta, Ratenj, Montenars in pa tudi Neme, Ahten in Fojda. Huminu je pomagala tudi bližina Tolmeča z njegovo že nekoliko vpeljano industrijsko cono srednjega Tilmenta. Oba industrijska konzorcija se lahko združita, Tolmeč in Humin. S tem je pomagano predhribovskemu svetu, «pedemontani» in Karniji, ki se upira deželi. Zato je Humin dobil kar 150 milijonov, kar s 150 milijoni Tolmeču le nekaj pomeni, vsekakor več kot darilce Čedadu. Huminski okraj je razjedala še večja emigracija, kot je v Beneški Sloveniji, vsekakor pa mnogo večja od emigrantskih težav celotnega čedadskega okraja.

Od huminskih industrijskih prizadevanj bi mogli imeti koristi beneški Slovenci, ki tod prav blizu stanujejo v gorskih vaseh občine Montanars, v hribih nad Tarčentom v sami tarčentski občini, v občinah Tajpan in Brdo, pa še v Nemah, Ahtenu in Fojdi, to je v njihovih slovenskih frakcijah. Še manjše industrije bi nekaj zalegle za te pasivne kraje. Zato pa bodo Nadiške doline za eno razočaranje bogatejše. Od vseh občin, ki so si prizadevale, da bi bile vključene v deželno industrijsko načrtovanje, se je Čedad najslabše odrezal. Toliko kolikor je Čedad dobil, toliko si lahko privošči vsaka posamezna občina sama iz svojega proračuna in ni treba za to klicati na pomoč dežele. Motili pa se bodo tisti, ki mislijo, da lahko odpravijo Slovence v Nadiških dolinah zgolj s številnimi krpanji in asfaltiranjem raznih cest, poljskih poti in kolovozov. Slabo kaže celo že itak slaba perspektiva industrijske cone v Čedadu, kaj šele sedaj, ko se drži celo dežela tako odklonilno do čedadskih tovarn v oblakih in miri Pelizza s simboličnim darilom, ki zaleže komaj za kako skromno kanalizacijo.

A. R.

IZUM, KI BO ODKRIL POTVORJENE UMOTVORE

Čim več radioaktivnosti tem starejša je slika

NEW YORK, 10. — *Odkritje dr. Bernarda Keischa, jedrskega fizika iz Pittsburga, bo verjetno «razredčilo» marsikatero galerijo, predvsem tiste pinakoteke, ki so nastale v poznejši dobi. Kakor je znano, so se v zadnjih desetletjih pojavile «na trgu» številne slike starih mojstrov, ki pa s starimi umetniki nimajo nobene zveze. Pred časom smo poročali o nekem ameriškem ljubitelju umetnosti, ki je doživel pravi polom, kajti strokovnjaki so ugotovili, da so pretežna večina slik, ki jih je bil zbral kot mojstrovine, le spretne potvorbe, to se pravi plod odličnih ponarejevalcev, ki posamezna dela velikih mojstrov znajo tako dobro «povzeti», da zavedejo tudi najboljše strokovnjake. Sedaj pa je prišel že omenjeni dr. Bernard Keisch na dan z novostjo, ki bo preprečevala take špekulacije. Žal pa Keischova novost velja le za stare umotvore.*

Za kaj gre?

S sodobnimi napravami za merjenje radioaktivnosti se da ugotoviti točna starost slik, in sicer na osnovi merjenja radioaktivnosti svinca, ki so ga skozi stoletja slikarji uporabljali pri sestavljanju oljnatih barv. Omenjeni tako imenovani «beli svinec» vsebuje namreč veliko «svinca-210», ki je močno radioaktiven in ki izgublja to svojo radioaktivnost v povsem določenem ritmu. Več radioaktivnosti je v barvi, sodobnejša je slika S podrobnim merjenjem te radioaktivnosti se torej da točno ugotoviti, kdaj je neki slikar zamešal barve in jih raztegnil po platnu.

V konkretnem primeru je dr. Bernard Keisch preiskusil svojo metodo na šestih slikah, ki so jih dolgo smatrali za izvirna dela iz šole Wermeer, ter na dveh slikah, ki naj bi bili izpod čopiča Franza Halsa. Tako Wermeer kot Hals sta Flamca in spadata v 17. stoletje. Nekaj teh slik je bilo v washingtonski «National Gallery of Art», nekaj pa v holandskih pinakotekah. Ko je Bernard Keisch izmeril radioaktivnost teh slik, tj. svinca-210, je ugotovil, da so izvirne le tri, ostalih pet pa je naslikal holandski slikar Hans Van Meegere, slikar, ki se je od 1930 do 1940 ukvarjal s ponarejanjem slik flamskih umetnikov iz 17 stoletja.

Kakor vidimo, so nasedli temu slikarju tudi mojstri washingtonske pinakoteke ki danes nimajo nili možnosti, da bi ponarejevalca poklicali na odgovornost, ker so Van Meegereja takoj po vojni aretirali in je pozneje umrl v zaporu.

Včeraj otvoritev filmskega festivala v Cannesu

CANNES, 10. — *Niti prisotnost princese Grace, Anouk Aimee, Omarja Sharifa, Giuliette Masine, Dannyja Kaya in Monice Vitti ni so mogli razgreti fanse in radovedneže, ki so ustavili ves promet na Croisette, da bi prisostvovali prihodu filmskih zvezd na otvoritev filmskega festivala v Cannesu. Festival, ki se bo zaključil 25. t.m., so otvorili s skromno slovesnostjo. Angleška igralka Carol White se je poklonila spominu lani umrle Vivien Leight, protagonistke filma «V vrtincu», ki je bil nocoj na sporedu. Ta film, ki so ga izdelali 1939. leta, so kar petkrat predelali in so z njim dosegli rekorden inkaso 65 milijonov dolarjev (41 milijard lir). Nocoj so ga predvajali v novi izvedbi: s 70 mm trakom na širokem zaslonu in s stereofonskim zvokom. Ostali igralci, ki nastopajo v tem filmu, so Clark Gable, Leslie Howard in Olivia De Havilland, ki je za prisostvovanje današnjemu predvajanju zahtevala 25.000 dolarjev. Jasno je, da so njeno zahtevo zavrnili. Po tem filmu, ki je izven konkurence, bodo predvajali še 26 filmov: 5 angleških, 4 italijanski, 3 češkoslovaški in francoski ter po 1 sovjetski, jugoslovanski, poljski, madžarski, nemški, danski in španski.*

Žena s steklenico ranila Lancastra

BEOGRAD, 10. — Znani ameriški filmski igralec Burt Lancaster, ki nastopa v Jugoslaviji v nekem filmu o vojni, si bo moral, kot poroča beograjska Politika, nekaj časa zdraviti precej globoko rano na glavi. To mu je prizadejala njegova žena s steklenico. Lancastra, ki je bil na večerji v klubu pisateljev, je preveč mikala mlada avstrijska igralka Susana Weid, kar seveda njegovi ženi ni bilo po godu. Zaradi tega ga je silovito udarila s steklenico po glavi. Lancaster ni hotel oditi z rešilnim avtom, ki so ga poklicali pred klub, v bolnišnico, temveč se je lotil žene in ji dal, kot zaključuje Politika, «lekcijo», ki je ziahka ne bo pozabila.

MILAN, 10. — Dvaintridesetletni Gaetano Totaro, ki ga je policija prejšnjo noč aretirala skupno z dvema drugima osebama, je med vožnjo s policijskim avtom proti kvesturi skril pištolo na boben pod sedež. Agenti so se zavedli in so uvedli preiskavo, da ugotovijo, čemu je možu služil samokres. Totaro je med zaslišavanjem priznal, da je bil prisoten, čeprav slučajno, pri streljanju, do katerega je prišlo v prvih torkovih urah v nočnem lokalu «Flamengo» v Sestu S. Giovanni, med katerim je bil ubit lastnik bara Sabino Lotito.

DO SEDAJ JE BILO ISKANJE BREZUSPEŠNO

Trije otroci izginili brez sledu v jami

Iz šole so šli na ogled «Grotte dei Saraceni»

PALERMO, 10. — Gasilci, agenti javne varnosti s policijskimi psi in karabinjerji še niso našli treh otrok, 11-letnega Domenica Astorina, 10-letnega Domenica D'Alcama in 9-letnega Giuseppa La Licato, ki so včeraj opoldne odšli iz šole v znane «Grotte del Saraceni». Od tedaj jih ni nihče več videl. Jame imajo polno stranskih hodnikov, ki jih do danes še niso raziskali. Karabinjerji in gasilci, ki so šli precej pod zemljo, niso našli nobenih sledov za izginulimi otroki. Boje se, da se je za otroki udrla zemlja in jim s tem preprečila povratek, kakor je tudi možno, da so se zgubili v podzemskem labirintu. Možno pa je tudi, kar je izjavil poveljnik gasilcev, ki vodi iskanje, da so otroci zašli v kak predor, kjer ni zraka. Tudi uporaba psov je bila brez uspeha, ker niso zavohali, morda ker so travniki okoli jame v cvetju, sledov izginulih otrok.

GONZAGA (Mantova), 10. - Brat in sestra, 14-letni Gabriele in 5-letna Susy Chierici sta danes padla s traktorja, ki ga je šofiral prvi, v prekop poln vode, kjer sta utonila. Gabriele se je v odsotnosti očeta vsedel na traktor in se odpravil proti domu. Ob cesti je majhen prekop, po katerem teče približno 1 m globoka voda. Ko sta bila že blizu doma, se jima je pod traktorjem vdrla cesta. Brat in sestra sta padla v vodo, ropot traktorja pa je priklical na kraj njunega očeta, ki jima je skočil na pomoč. Žal je bilo že prepozno.

INFORMACIJE TURISTIČNE ZVEZE SLOVENIJE

GORENJSKA

V vseh bohinjskih hotelih in v zasebnih turističnih sobah je dovolj prostih postelj. Hoteli nudijo v predsezoni znižane cene od 10-15 odst., žičnica na Vogel redno obratuje, izletniške skupine in člani planinskih društev imajo 20 odst. popusta, šolske skupine pa 50 odst. na gondolski žičnici. Prevozna je cesta čez Soriško planino na Podbrdo in tudi na češnjico. V Kranjski gori je dovolj prostora v vseh hotelih, počitniških domovih in v zasebnih turističnih sobah. V Ratečah-Planici imajo v gostiščih «Mojmir» in pri «Žerjavu» 14 prostih postelj. Recepcija Turistično informacijskega urada v Ratečah pa ima 180 prostih postelj v zasebnih turističnih sobah. Na Jesenicah imata oba hotela dovolj prostih postelj. Proste postelje imajo tudi v Domu Pod Golico ter zasebniki v Hrušici, na Potokih, na Vrbi, v Žirovnici, na Žerjavcu in na Planini Pod Golico. Na Bledu je dovolj prostora v vseh hotelih in v zasebnih turističnih sobah. Odprti so hoteli Jelovica, Park hotel, Triglav, Lovec, Krim ter novi Kompas-Garni hotel ter gostišča Ribno, Mlino in regatni center Zaka; odprta je tudi grajska restavracija. Temperatura Blejskega jezera 17 stop. C. V Tržiču, Podljubelju in na Ljubelju imajo hoteli, gostišča in zasebniki dovolj prostih postelj. Tudi v planinskih postojankah na Kofcah, na Zelenici, Pod Storžičem in na Dobrči imajo dovolj prostih ležišč. Koča na Dobrči je odprta ob sobotah. Žičnica na Zelenico redno obratuje vsak dan od 9. do 17. ure.

Prireditve — V okviru praznika narcis organizira Turistično društvo Planina Pod Golico v nedeljo 12. t.m. ob 10. uri povorko na Jesenicah, v kateri nastopajo planšarski voz, holcarski voz, perice lanu in narodne noše. Zaključna prireditev bo na Planini Pod Golico. V Bohinju imajo vsako soboto ples v hotelu Zlatorog, Jezero in Pod Voglom. V restavraciji na Ljubelju igra vsako soboto od 20. do 24. ure zabavni orkester.

Izleti — Šolske skupine, ki obiskujejo Bohinj si po ogledu slapa Savice in Ukanca lahko ogledajo Bohinjsko jezero z Vogla. Na gondolski žičnici imajo 50 odst. popust. Zanimivi so sprehodi po bohinjskih vaseh, kjer si izletniki lahko ogledajo tipične gorenjske hiše z «ganki», dalje kozolce, svisli in lepo okolico teh naselij. To so predvsem vasi Stara Fužina, Studor, Srednja vas, Brod, rojstni kraj Janeza Mencingerja, in Bohinjska Bistrica, ki se ponaša s Zoisovim gradom. Turistični informacijski urad v Bohinju nudi tudi informacije o izletih in ima ključ Janezove cerkve, kjer so zanimive gotske freske, 15. maja bo vozil avtobus vsak dan do restavracije «Savica».

Ribolov — Odprt je ribolov v Bohinjskem jezeru in Savi Bohinjki. Dovolilnice posreduje Turistični informacijski urad v Bohinju in Ribogojnica v Bohinjski Bistrici. Nudijo tudi otroške dovolilnice za ribolov v jezeru za 2 din. Turistično društvo Bled posreduje ribolovne dovolilnice za obalni lov na jezeru in za lov na velike ribe. Prav tako tudi za ribolov v Savi Bohinjki. Za ribolov v Zelenčih in v Savi Dolinki, posreduje dovolilnice Turistični informacijski urad Rateče-Planica.

PRIMORSKA IN GORIŠKA

V Ankaranu, Kopru, Izoli, Portorožu in Piranu imajo dovolj prostih postelj v hotelih in v zasebnih sobah. Temperatura morja v Portorožu je 18 stopinj C.

Prireditve — Vsak dan so odprti nočni bari z artističnim programom v hotelu Palace in hotelu Riviera v Portorožu ter «Tri papige» v Piranu. Vsak večer imajo ples v restavraciji Jadran v Portorožu.

LJUBLJANA Z OKOLICO

V Ljubljani imata hotel Union in hotel Lev še nekaj prostih postelj. Tudi hotel Turist ima od 11. maja naprej še prostor. Zasedeni pa so hoteli Ilirija, Bellevue, Ljubljana transport ter prenočišče Zvezni šolski center. Proste postelje imajo še v zasebnih turističnih sobah. Dovolj prostih postelj imajo tudi gostišča in zasebniki v Kamniku, Domžalah, Hrastniku in Litiji. Tudi planinske postojanke na Zasavskih gorah imajo dovolj prostih ležišč. Proste postelje imajo hoteli in zasebniki na Vrhniki, v Logatcu, Kočevju in na Polževem ter zasebniki in gostišča na Rakitni, v Grosupljem in v Ribnici. V Cerknici in okolici imajo gostišča in zasebniki dovolj prostora. Dovolj prostih ležišč ima Dom na Silvnici. Proste postelje ima tudi gostišče Rakov Škocjan ter gostišča in zasebniki na Uncu, na Rakeku, v Zilcah in na Velikih Blokah. Od 15. maja naprej bo odprta Križna jama ob nedeljah in praznikih od 9. ure naprej; na voljo bodo tudi jamski vodniki.

Prireditve — V Ljubljani danes v hotelu Ilirija I. mednarodni moštveni bridge-turnir za prehodni pokal «Alpe-Adria»; v nedeljo manifestativni in tekmovalni pohod v okviru prireditev «Po poteh partizanske Ljubljane»; od 11. do 19. t.m. na Gospodarskem razstavišču mednarodni sejem «Alpe-Adria». 14. t.m. na centralnem stadionu mednarodni atletski miting «Alpe-Adria»; 16. t.m. v motelu Medno fantovščina — prireditev v sklopu «Kmečke ohceti», v hotelu «Lev» pa dekliščina. 17. t.m. v hali Tivoli prav tako v okviru «Kmečke ohceti» prireditev «Slovenija pozdravlja novoporočence».

Ribolov — Na Cerkniškem jezeru je odprt ribolov na jezersko ščuko. Dovolilnice posreduje TD Cerknica.

DOLENJSKA

Na Otočcu je hotel Grad Otočec zaseden, imajo pa proste postelje v motelu. Dovolj prostih postelj imajo v Dolenjskih Toplicah, v Šmarjeških Toplicah so se vedno v adaptaciji; odprta je le restavracija in oba kopalna bazena. V Trebnjem ima novi motel nekaj prostih postelj; proste postelje imajo tudi hoteli v Metliki, Črnomlju, Krškem in Novem mestu. Planinski domovi na Gorjancih, na Mirni gori, na Frati, na Bohorju in Lisci imajo dovolj prostih ležišč; za skupine priporočajo predhodne rezervacije.

KOROŠKA

Hotela Korotan in Ponorje v Slovenjem Gradcu, hotel Planinka v Črni, hotel Peca v Mežici, hotel Košenjak v Dravogradu ter hotel Kozjak v Radljah ob Dravi imajo dovolj prostih postelj. Proste postelje imajo tudi obnovljeno gostišče «Rimski vrelec», turistično naselje Caravaning v Muti ter gostišče v Vuzenici in Ribnici na Pohorju.

ŠTAJERSKA

Na Mariborskem Pohorju ima hotel Bellevue dovolj prostih postelj; prav tako vsi počitniški domovi in planinski postojanki Ruška koča in Mariborska koča. Tudi hoteli Slavija, Orel, Turist in Zamorac v Mariboru imajo dovolj prostih postelj. Proste postelje imajo tudi hotel «Poetovia» v Ptuju, hotel Planinka v Slovenski Bistrici, obe gostišči v Lovrencu na Ponorju, v Gradu Štatenbergu ter pri zasebnikih v Lenartu v Slovenskih goricah. Proste postelje imajo tudi hoteli v Celju, Velenju, Šoštanju ter gostišča in zasebniki v Mozirju, Lučah, Solčavi in v Logarski dolini. V zdraviliščih Rogaška Slatina, Dobrna, Laško in Rimske Toplice imajo dovolj prostih postelj. Odprte so planinske postojanke Mozirska koča na Golteh, Dom na Svetini, Andrejev dom na Slemenu, Planinski dom v Logarski dolini, Dom na gori Oljki in gostišče Stari grad nad Celjem. Odprt je kopalni bazen v Rimskih Toplicah in sicer vsak dan razen ponedeljka. Odprta sta tudi pokrita kopalna bazena v Laškem in na Dobrni.

Prireditve — V Umetnostni galeriji v Mariboru je razstava slikarskih in kiparskih del Jožeta Gorjupa. V hotelih Celeia v Celju ter Paka v Velenju imajo vsak dan razen nedelje barski program. V Dobrni in v Rogaški Slatini imajo vsako soboto plesno glasbo. V Rogaški Slatini tudi ob nedeljah.

POMURJE

Zdravilišče Radenska Slatina je pretežno zasedeno. Proste postelje imajo le v letoviškem naselju in pri zasebnikih. Hoteli Diana, Central in Zvezda v Murski Soboti ter hotel Grozd v Gornji Radgoni imajo še dovolj prostih postelj. Tudi gostišči «Priek» in «Jeruzalem» v Ljutomeru ter hot

OB STOPETDESETLETNICI ROJSTVA

Spomini delavca na K. Marxa

Neutruden revolucionar, zgleden mož in oče, čudovit prijatelj

Friedrich Lessner (1825—1910), krojaški pomočnik, član Zveze komunistov iz l. 1847-48, udeleženec revolucije 1848-49, je bil dolgoletni Marxov sodelavec in prijatelj. L. 1856 je emigriral v Anglijo, bil član generalnega sveta Prve internacionale in l. 1893 med ustanovitelji angleške Neodvisne delavske stranke. Ob desetletnici Marxove smrti, leta 1893, je napisal pričujoče spomine na Marxa, ki so izšli v 1. snopiču nemške socialnodemokratične revije «Die neue Zeit», letnik 1892-93. Ti spomini so bili v celoti ponatisnjeni v zborniku «Mohr und General Erinnerungen an Marx und Engels», Dietz-Verlag, Berlin 1965. Lessner je kasneje, l. 1902, napisal tudi svoje spomine na Engelsa. — Op. prev.

Od smrti našega velikega prvoborca sem je bilo že dosti napisanega o njem, o njegovem življenju in dejavnosti. Pisali so tako pristaši kakor tudi nasprotniki.

Toda med pisci teh sestavkov ni bilo skoraj nobenega, ki bi bil —

kakor bi dejala neka posebna vrsta strokovničarjev v «svobodni» Angliji — delavec bona fide (1), marveč so po poreklu ali po življenjskem položaju večidel pripadali tako imenovanemu srednjemu razredu.

Zategadelj nemara ne bo napak, če jaz kot delavec, kot plebejski vitez šivanke, ob letošnji obletni smrti našega nesmrtnega prvoborca napišem za svoje mlajše tovariše nekaj spominov, ki počivajo na dolgoletnem osebnem občevanju s Karlom Marxom in ki deloma opisuje vtise, ki jih je Marx med tem občevanjem napravil name in na druge, deloma pa naj bi nekoliko izpopolnili podobo njegovega življenja.

Bil sem še povsem mlad, ko sem prvikrat slišal o Karlu Marxu, sredi štiridesetih let, v listu «Deutsche Brüsseler Zeitung». Z njegovimi nauki sem se bliže spoznal leta 1847, ko smo obravnavali in sprejeli zgodovinski «Komunistični manifest». Tedaj sem delal v Londonu in sem bil član Komunističnega delavskega izobraževalnega društva, čigar lokal je bil na Drury Lane 191. Tam je konec novembra in v začetku decembra 1847 bila konferenca članov centralnega komiteja Zveze komunistov, na katero sta iz Bruslja prišla Karl Marx in Friedrich Engels, da bi članom pojasnila svoje poglede na moderni komunizem in pa svoje razmerje do političnega in delavskega gibanja. Teh sej, ki so bile kajpak le zvečer, so se udeleževali samo delegati, med katerimi mene ni bilo, sem pa zanje vedel in sem kakor vsi drugi napeto čakal na izid razprav. Res smo kmalu izvedeli, da je kongres po dolgih debatah soglasno sprejel načela, ki sta jih obrazložila Marx in Engels, ter da ju je pooblastil, naj v tem smislu izdelata manifest in ga objavita. Ko je potem v začetku 1848 prispel rokopis manifesta v London, je tudi meni pripadel skromen delež pri objavi tega zgodovinskega dokumenta: rokopis sem namreč nesel k tiskarju, od tod pa odtise b Karlu Schapperju, ustanovitelju Komunističnega delavskega izobraževalnega društva, ki je bil za korektorja.

Po začetku revolucije 1848 je v Kölnu izšla «Neue Rheinische Zeitung», ki sta jo ob sodelovanju nekaterih članov Zveze komunistov in drugih odločnih demokratov izdajala Karl Marx in Friedrich Engels. Tisti čas sem tudi jaz odšel iz Londona v Köln in sem storil vse, kar je bilo v mojih močeh, da bi naše tovariše v njihovi propagandi podprl. V vseh delavnicah, v katerih sem delal, sem delil «Neue Rheinische Zeitung» in sem iz nje dostikrat med delovnim časom bral članke, ki so bili navadno navdušeno sprejeti. V maju 1849, ko je pruska vlada pričela že vrsto procesov proti «Neue Rheinische Zeitung», je bil list nasilno zatrt, Marx pa izgnan iz Kölna. Kmalu nato je enaka usoda doletela tudi mene. L. 1851 sem bil v Mainzu aretiran. Potem ko sem več ko dve leti presedel v preiskovalnem zaporu, so me na zloglasnem kölnskem procesu proti komunistom obsodili še na tri leta trdnjavske ječe, ki sem jih prebil v Graudenzu in v Silberbergu (na šlezijski meji).

Marx se je med preiskavo iz Londona sila trudil, da bi nas rešil, vendar pa so se njegova in njegovih prijateljev prizadevanja zlomila ob krivoprisežništvu policijskega komisarja Stiebra in drugih reševalcev države, ob razrednem predsodku porotnikov in, kar moram žal dodati, ob budalostih drugih ljudi, za katerih početje smo morali odgovarjati.

Že takrat je bilo namreč precej tako imenovanih mož dejanja, ultrarevolucionarjev, ki jim nič ni bilo dovolj radikalno in ki so si domišljali, da je mogoče vsak čas s puči in podobnim delati revolucijo. Toda devet desetin teh ljudi je bilo le junakov fraze, ki za gibanje niso nikoli kaj prida pomenili, in tisti med njimi, ki so bili najglasnejši in najbolj nasilni kričači in ki bi vsakega izkoriščevalca najrajši osebno zgrabili za ovratnik, so kasneje sami postali najhujši izkoriščevalci. Nekateri med njimi so v Londonu prišli tako daleč, da so se kasneje s kočijo vozili po cestah.

Potem ko so me leta 1856 izpustili iz trdnjavske ječe, sem spet prišel v London, in tu sem se prvikrat osebno seznanil z Marxom.

Leta 1850 je s svojimi tovariši izstopil iz Komunističnega delavskega izobraževalnega društva, ker so v njem prevladali ultrarevolucionarji pod Willichovim vodstvom. Zdaj, ko je bil iz društva izključen Kinkel, ki se je nekoč tudi šel ultrarevolucionarja, sem nagovoril Marxa, da je prišel spet prihajati v društvo in da je imel tam predavanja o političnih in ekonomskih vprašanjih. Tudi Liebknecht in drugi tovariši iz stranke so se takrat znova priključili društvu.

V opoziciji proti listu «Hermann», ki ga je bil ustanovil Kinkel in ki je za časa italijanske vojne kolportiral Bonapartove krilatice, je spomladi 1859 pričel izhajati delavski list «Das Volk». Naprošen za sodelovanje je Marx za ta list napisal nekaj zelo zanimivih člankov o vedenju Prusije in je poleg tega med svojimi prijatelji zanj zbiral prispevke. Istega leta je izšel tudi prvi zvezek «Zur Kritik der politischen Oekonomie» in leta 1860 je Marx objavil spis «Herr Vogt», v katerem je razgalil bonapartistične spletke tega gospoda in pa njegovih «pokroviteljev in pajdašev». Tega spisa se je Marx moral lotiti zaradi nesramnih obrekovanj, ki so si jih dovolili Vogt in njegovi prijatelji. V njem je zelo dosti gradiva za zgodovino emigracije oseminštiridesetih let, kakor tudi sila dragocene beležke o diplomatskih spletkah evropskih kabinetov.

Leta 1864 je bila končno ustanovljena Internacionala, in ker sem se dejavno udeležil njenega ustanavljanja ter postal član generalnega sveta, sem kmalu prišel z Marxom v še tesnejše stike.

Srečanje z delavci in pogovorom z njimi je Marx zmerom pripisoval sila velik pomen. Pri tem je iskal družbo tistih, ki so bili do njega odkriti, mu vse povedali in mu prizanašali s prilizovanjem. Mnogo mu je bilo do tega, da bi silšal, kaj delavci mislijo o gibanju. Vsak čas je bil pripravljen, da z njimi razpravlja o najpomembnejših političnih in ekonomskih vprašanjih; pri tem je kmalu dognal, ali so za ta vprašanja imeli dovolj razumevanja, in kolikor več ga je bilo, toliko večje je bilo njegovo veselje. Za časa Internacionale ni manjkal na nobeni seji generalnega sveta, in po sejah smo Marx in večji del članov sveta, praviloma šli v kako spodobno gostilno, kjer smo se pri čaši piva neprisiljeno pomenkovali. Kadar smo šli domov, je Marx dostikrat govoril o normalnem delovnem dnevu nasploh in posebej o osemurnem delovniku, ki smo ga propagirali že leta 1866 in ki je bil na kongresu Internacionale v Ženevi (septembra 1866) vključen v program. Marx je dostikrat dejal: «Prizadevamo si za osemurni delovnik, sami pa dostikrat v štiriindvajsetih urah delamo več ko dvakrat tako dolgo.» Da, Marx je žal delal dosti preveč. Koliko delovnega napora in delovnega časa ga je veljala samo Internacionala, o tem človek, ki sam ni bil zraven, nima nobenega pojma. Povrhu tega je moral Marx garati, da se je lahko preživljal. Ure in ure je v Britanskem muzeju zbiral gradivo za svoje zgodovinske in ekonomske študije. Ko se je iz muzeja vračal v svoje stanovanje, ki je bilo v severnem delu Londona — Maitland Park Road, Haverstock Hill — je spotoma dostikrat zavil k meni, ki sem stanoval nedaleč od muzeja, da bi se pomenil o kakem vprašanju, zadevajočem Internacionalo. Ko je prišel domov, je poobedoval, pa obedu malce počival, da se je nato lahko spet lotil dela, ki se je večkrat prevečkrat zavleklo pozno v noč, neredko prav do ranega jutra, zlasti kadar so obiski somišljenikov skrajšali že tako kratek večerni počitek.

Marxova hiša je bila odprta vsakemu dobremu tovarišu. Nikoli ne bom pozabil prijetnih ur, ki sem jih jaz, kakor mnogi drugi, prebil v njegovem družinskem krogu. Tu je zlasti sijala odlična gospa Marx, velika, redko lepa ženska, aristokratskega vnanjega videza, hkrati pa tako izredno dobrodušna, ljubeznivo duhovita, tako brez sleherne bahavosti in prisiljenosti, da se je človek zraven nje počutil prijetno kakor doma pri svoji materi ali sestri. Vse njeno bitje je spominjalo na besede škotskega ljudskega pesnika Roberta Burnsa: «Woman, lovely woman, heaven destined you to temper man» («Žena, ljuba žena, nebo te je izbralo, da potešiš moža»).

Prevedel Boris Ziherl

(Konec v torek)

(1) *Pravi delavec.*
(Friederich Lessner v «Die neue Zeit» (1892 — 1893)

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Imenitno boste izkoristili neko svoje poznanstvo. Ne belite si glave spričo trmoglavosti drage osebe.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Čaka vas izdatna nagrada za dobro opravljeno delo. Požvižgajte se na zlobna obrekovanja nevoščljivcev.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Vestno se pripravite za važen delovni sestanek. Odpravite iz svojega besednjaka besede, ki niso najbolj spodobne.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Vaš najbližji sodelavec zelo rad ukazuje, precej manj rad pa dela. Prevelika prilagodljivost ni nobena čednost.

LEV (od 23.7. do 23.8.) Imejte nekoliko več obzira do nameščenca, ki ni najbolj trdnega zdravja. Pospešite razvoj neke družinske zadeve.

DEVICA (od 24.8 do 22.9.) Uspeh nekega nasprotnika vas bo spodbudil k večji iznajdljivosti. Preveč naglo se užalite, kar ni najbolj modro.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Vajeni ste bili trdo delati, pa se zdaj, ko vam to ni več potrebno, ne boste znašli. Nemoten družinski razvoj.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Ko stalno izzivate nekega brezobzirnega nasprotnika, se igrate z ognjem. Spremenjeni odnosi z dragim osebo.

STRELEC (od 22.11. do 21.12.) Premalo se zanesete nase in preveč poslušate druge. Doživeli boste hud napad od strani sicer dobrega prijatelja.

KOZOROG (od 22.12. do 20.1.) Imeli boste priložnost škodovati svojemu konkurentu, vendar tega ne storite. Najvažnejše je, da okrepite svojo voljo.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Če bo skocil vas vzornik v vodo, ne storite tega tudi vi. Obisk, ki vas bo zelo osrečil.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Bodite previdnejši, ko imate posla z denarjem. Nevarnost nepopravljivega spora z drago osebo.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Elettra Metallinò in njen črno-beli svet

Elettra Metallinò, ki razstavlja v galeriji Tribbio, je učenka Carla Pacifica. Ni pa, za razliko od učitelja, nikdar niti poskušala opustiti svoje predmetno slikanje, da bi prešla na hrupnejše položaje pod zastavo katere koli neoblikovne izraznosti in tako priskrbela svojemu imenu tisti blesk borbenosti, ki odlikuje mnoge prvake sodobne umetnosti in privlačuje pozornost javnosti. Njena izredna tenkočutnost do človeške problematike, ki jo v svojih delih rešuje v njenih prvinskih globinah in nagibih, ji namreč ne dovoljuje zadovoljevati se z negotovostjo iskanja nečesa novega, kjer le redko kdo uspe.

To duhovno poslanstvo je bilo v delih slikarke že zgodaj opazno. V svoji zgoščeni utemeljenosti ga zdaj zadeto označuje znani kritik Budigna v lepi monografiji, ki je predlani izšla v Rimu. Tu Budigna piše, da njena dela izžarevajo neko moralno resničnost, ki jo točno predstavlja s strogimi estetskimi izrazi.

Že večkrat smo omenjali, da je svet, ki ga Metallinojeva po svoje poustvarja, svet ponižanih. Zato je povsem naravno da ga najraje upodablja v učinkoviti črno-beli umetnosti. To se dogaja tudi na zadnji razstavi kjer je prikazala le ujedanke in tuširanke, samo dobro izbrane primere iz dejavnosti poslednje dobe.

Vsebinsko so nam nekatera dela že bolj ali manj znana s prejšnjih razstav. Ampak, če je tedaj olje «Krčma v Boljuncu» vplivalo na gledalca predvsem barvno, občutimo v ujedanki z enakim imenom govorico predmetov gotovo izraziteje. Ako je bil nekoč poudarek v njenih delih v izrazih obilice prikazanih ljudi leži to pot mnogokje v njih okolju, v katerega uspe prepričljivo, z ekspresionistično okrepljeno risbo, pričarati občutek duhovne stiske odsotnih prebivalcev.

Elettra Metallinò je že zgodaj dvakrat razstavila na rimskih quadrienalih, na Dunaju na Poljskem in lani v mnogih mestih severne Afrike, v Bejrutu in Carigradu, ter je trenutno zastopana tudi na VII. grafičnem bienalu v Benetkah.

MILKO BAMBIČ

VTISI IN RAZMIŠLJANJA NA POTI PO ROMUNIJI

Po dolini Prahove mimo Sinaie vse do Brasova

Zgovorni možakar na vlaku - Bivši bogataši se ne morejo sprijazniti s sodobnostjo - Enolična ravnina odstopa mesto goratim krajem

V.

Najprej mi je razkazal razne vrste svedrov, ki se uporabljajo pri vrtinah. Starejši so mogli seči le do 250 m globine, zdaj pa lahko vrtajo že do 3000 m in več. V preteklem stoletju še ni bilo na razpolago naprav, s katerimi bi lahko obvladali silni pritisk, ki spravlja pri novem vrelcu nafto na dan. Zato so bili tudi na tem podrocju pogosti požari. Še l. 1929 se je pri Ploiestiju vnelo neko nahajališče, ki je nato gorelo kar tri leta. Z zanimanjem sem opazovala razstavljene posnetke o tem izrednem požaru.

Mojo pozornost je pritegnila vrsta proizvodov (nad 300), ki jih Romuni pridobivajo iz nafte. Med njimi so tudi mila in precej pralnih praškov. Bencin so začeli uporabljati šele konec prejšnjega stoletja, ko so se po mestih pojavili prvi avtomobili. Petrolej je takrat v glavnem služil le za razsvetljavo. Bukarešta jo je dobila že l. 1859. Nag'i napredek tehnike v zadnjih sto letih preseneča tudi laika. Kar težko si je predstavljati prestolnico, kjer peketajo zvečer ob petrolejskih svetilkah konjske vprege, vmes pa ropota kak redek, počasen avtomobil. Sliko utegne dopolnjevati starejši «laudator temporis acti» (hvalitelj minulega časa), ki se zgraža nad hrupom «modernega» prometa.

Preden sva se razšla, me je prijazni inženir prosil, naj svoje vtise napisem v spominsko knjigo. Presenetile so me opombe v vseh mogočih pisavah. Še najbolj domača mi je bila cirilica. Zanesljivo sem prepoznala arabske in kitajske črke, drugim pa nisem bila kos. Obotavljala sem se, preden sem napisala nekaj besed. Zdelo se mi je, da bo mojo latinico kar strah v tako pisani mednarodni družčini.

Ploiesti je blizu znanih letoviščarskih krajev v Transilvanskih Alpah. Prav mikalo me je videti, kako uživajo tu počitnice domači in tuji gostje. Bili smo prav v času, ko se boljša italijanska družba hladi v Cortini, naša «finejša» gospoda pa si išče renomé v Bad Gasteinu ali drugod na tujem. Zgodaj zjutraj sem se z vlakom odpeljala na sever v Transilvanijo. Kmalu smo v podgorju Karpatov bili sredi vinorodnih goric. Tudi tu sem z zanimanjem opazovala črpalne stolpe, ki so si sledili po vseh bližnjih obronkih. Pokrajina je postajala slikovita, vedno bolj podobna našemu alpskemu svetu. Pobočja so pokrivali listnati gozdovi, tu pa tam so se iskrile bistre gorske vodice. Tudi naselja so imela bolj domač značaj.

Transilvanija je namreč bila v umetnosti pod močnim vplivom srednje Evrope, kar je še dandanes čutiti v slogu stavb. Posebno mi je ugajala Sinaia, ki velja za biser Karpatov. Njene ljubke hišice v živih, a nevsiljivih barvah se prijetno ujemajo z bližnjo okolico. V ozadju se širijo temni smrekovi gozdovi, nad njimi pa že Transilvanske Alpe s svojimi značilnimi obrisi.

Do Sinaie sem kramljala s preprostim možakarjem. Med prvo svetovno vojno je bil kot avstrijski vojak v naših krajih. V zadnjih burnih desetletjih ga je doletelo marsikaj neprijetnega, a zdajle ima razmeroma ugodno pokojnino, ki ga varuje skrbi pred bodočnostjo. Potoval je na letovišče k hčeri v Sinaio. Tu se namreč nekdanji bogatini nujno srečujejo z delovnimi ljudmi, ki pred vojno še misliti niso mogli na tak oddih. Brž ko je izstopil, me je obsula s ploho besed starejša, okusno oblečena dama. Nemara je že ves čas sledila na hodniku mojemu pomenku. Vedela je, da prihajam iz Italije. Pokala je od radovednosti, a obenem je dala duška svojemu ogorčenju, češ da je ne puste več v tujino. Večina Romunov se dandanes lahko prosto giblje samo na državnem ozemlju. V inozemstvo morejo le redki izbranci, strokovnjaki ali poslovni ljudje, ki uživajo zaupanje oblasti in stranke. Zraven pride kvečjemu še sinko kakega političnega veljaka. Deklasirani romunski buržuji se čutijo doma precej utesnjene. Moja sobesednica je bila od tega kar bolna. Spotaknila se je nad možicljem, ki mi je še veselo mahal s perona, češ, tudi taki prostaki so zdaj deležni udobnosti slovitih letovišč. Menda se ženska ni mogla sprijazniti z novim evangelijem, ki oznanja večjo pravičnost že na tem svetu.

Od Beograda do Bukarešte sem potovala v glavnem po nižinskem svetu. Bil je sicer zame nov in zanimiv, a spričo svoje prostranosti včasih tudi enoličen. Gore so se mi zdaj prilegle kot že dolgo ne. Karpati so kako Alpe mlado nagubano gorovje s podolžno slemenitvijo. So pa ožji in nižji, saj se povečini ne vzpnejo čez 2000 m. Poledenitev je močneje preoblikovala samo najvišje gorske predele. Reke so se z vseh strani zajedle globoko v pobočja. Nastali so zložni prevali, čez katere vodijo glavne železniške zveze z evropskega vzhoda in severovzhoda v Podonavje. Največje bogastvo Karpatov je gozd, ki ga je nova Romunija podržavila. Pomembna so tudi nahajališča rud, zlasti v Biharskem gorovju, kjer so v terciaru privrele na dan vulkanske kamenine. Dolina Prahove, po kateri sem se zdaj peljala, loči Moldavske Karpate od visokogorskih Transilvanskih Alp. Opazovala sem številne žage ob progi, pa tudi objekte lesne industrije, ki je tesno povezana s papirno. Energetsko gospodarstvo se po vojni vedno bolj loteva karpatskih voda, čeprav se le-te po svojem pomenu ne morejo primerjati z alpskimi, saj so Karpati poleti brez snega in ledu.

Po dveh urah udobne in zanimive vožnje sem dospela v Brasov ob vznožju Transilvanskih Alp. Presenetil me je sodobno opremljen kolodvor, zgrajen po vseh pravilih moderne arhitekture. Kaj takega drugod po Romuniji nisem videla. Med kolodvorom in samim mestom se širi nova stanovanjska četrt. Visoke stavbe so tako spretno razporejene, da imajo sonce ves dan, kar je spričo nadmorske višine in razmeroma hladnega podnebja vsekakor velikega pomena. Povsod sem lahko opazila mnogo skrbno negovanega cvetja, ki se lepo ujema z barvnimi odtenki poslopij. Zdelo se mi je, da sem kje daleč na evropskem severu, kjer je stanovanjska kultura posebno v čislih. Gre za otipljivo povojno stvarnost, ki je še tako stroga svetovnonazorska opredelitev ne more prezreti ali zanikati.

Počasi sem stopala proti mestu, ko nenadoma začujem za seboj refren znane italijanske popevke. Pa ne, da mi sledi potnik — sodržavljan, ki ga je zaneslo tako daleč na vzhod? Nejevoljno sem se ozrla. Pred menoj je stal slok mladenič s transistorjem v roki. Nasmehnil se mi je in me vprašal v lepi francoščini, od kod prihajam. Menda se mi je že od daleč poznalo, da sem tujka.

Sprva sem se pogovarjala bolj oprezno, saj nisem vedela, ali nimam opravka s kakim predstavnikom tajne službe. Kmalu pa je nezaupanje splahnelo. Mladi mož je bil namreč profesor kemije na nižji srednji šoli v Brasovu. Povedal mi je marsikaj zanimivega o šolstvu in o njegovi povojni ureditvi. Vzgojna dejavnost se zdaj usmerja po vidikih dialektičnega materializma. Šola je državna, laična ter daje prednost znanstvenim predmetom. Strokovno šolstvo je doživelo velik ramah. Pospešeni industrijski razvoj dežele zahteva vedno več kvalificirane delovne sile. Podobne potrebe se oglašajo tudi pri nas, le da odločujoči dejavniki trmasto vztrajajo pri nojevi politiki. Ko se vsako leto znova odpro šolska vrata, ostane kopica ukažejnih mladostnikov na cesti, ker pač ni ustreznih šol. Vsakdo pa tudi ni ustvarjen za bolj «imenitne» humanistične nauke ali celo za lemenat.

Dr. KSENIJA LEVAK

(Nadaljevanje sledi)

«Črna cerkev» v Brasovu

RADIO TELEVIZIJA

SOBOTA, 11. MAJA 1968

Radio Trst A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila - 7.00 Koledar - 7.30 Jutranja glasba - 1.35 Slov. pesmi - 12.00 Kulturni odmevi - 12.25 Za vsakogar nekaj - 13.30 Semenj plošče - 14.45 E. Piaf in D. Modugno - 15.00 Glasba za mladino - 16.00 Avtoradio - 16.10 Slov. dramatika - 17.20 Dialog - 17.30 Orkester Gold - 17.40 Lepo pisanje -18.00 Zbor «Tone Tomšič» - 18.15 Umetnost - 18.30 Buddy Bregman - 19.00 Ansambel «Lado» - 19.10 Družinski obzornik - 19.25 Operetna fantazija - 20.00 Šport - 20.50 Sobotni variete - 21.20 Vabilo na ples - 22.20 Zabavna glasba.

Trst

14.00 Glasbeni zmenek - 14.45 Tržaški pisatelji.

Koper

6.30, 7.30, 12.30, 14.00, 16.00, 19.15 Poročila - 7.10 Jutranja glasba - 8.00 Prenos RI - 10.15 Vokalni ansambel - 10.45 Plošče - 11.10 D. Martin in D. Vučkovič - 11.45 Orkester Casagrande - 12.00 in 12.50 Glasba po željah - 14.10 Mladinski klub - 15.25 Popevke - 17.00 Izbrali ste - 17.35 Happening - 18.00 in 19.30 Prenos RL - 19.00 Poje U. Juergens - 22.10 Plesna glasba.

Nacionalni program

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila - 8.30 Popevke - 9.06 Ital. plošče - 10.35 Ura glasbe - 11.30 Glasbena antologija - 12.05 Kontrapunkt - 13.20 «Tisočak» - 14.40 Plošča za poletje - 16.00 Program za mladino - 16.30 V očkovi diskoteki - 17.10 Zvočni trak - 18.40 Stari čas - 21.25 Oddajali smo.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila - 8.45 Orkester - 9.40 Glasbeni album - 10.15 Jazz - 10.40 Glasbeni variete - 13.00 Filmska glasba - 13.35 Rita Pavone - 14.45 Glasbeni kotiček - 16.00 Plošča za poletje - 16.35 Zbori - 17.05 Mladina vprašuje - 17.40 Plošče za najmlajše - 20.06 Roman - 20.40 Jazz - 21.15 Nove pesmi

III. program

10.40 Haendlove variacije - 10.55 Antologija interpretov - 13.00 Straussove skladbe - 14.15 Pianist Tito Aprea - 14.55 Livia Bella: Antigona - 17.20 Nemščina - 17.40 Valentini, Sonata 18.15 Gospodarska rubrika - 18.45 Kino in gledališče - 19.15 Koncert - 20.30 Wagnerjev Sigfrid.

Slovenija

6.00, 7.00, 10.00, 13.00, 19.30 Poročila - 6.30 in 7.25 Informativna oddaja - 8.08 Glasbena matineja - 8.55 Radijska šola - 9.25 Naši ansambli - 9.45 B. Lesjak: Pomladna suita - 10.15 Pri vas doma - 11.00 Turistični napotki - 11.20 Kar po domače - 12.00 Na današnji dan - 12.10 Elgar: «Čar mladosti», suita - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Popevke - 13.30 Priporočajo vam... - 14.05 Melodije - 15.45 G. McDonnel: Stari oče - 16.00 Vsak dan za vas - 17.05 Gremo v kino - 17.35 Igramo beat! - 18.00 Aktualnosti - 18.15 Pravkar prispelo - 18.50 S knjižnega trga - 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Godala - 20.00 Spoznavajmo svet - 21.00 Lahka glasba - 22.10 Oddaja za izseljence - 23.05 S pesmijo v novi teden.

Ital. televizija

10.30 Šola - 12.30 Poljudna znanost - 13.00 Komični film - 13.30 Dnevnik - 17.00 Giocagiò - 17.30 Dnevnik in izžrebanje loterije - 17.45 Program za mladino - 18.45 Ob izviru Tibere - 19.30 Nabožna oddaja - 19.45 Šport in kronike strank - 20.30 Dnevnik - 21.00 Glasbena revija 22.15 Gospodarstvo - 23.00 Dnevnik.

II. kanal

17.30 Konjske dirke - 18.00 Nikoli ni prepozno - 18.30 Francoščina - 21.00 Dnevnik - 21.15 Violinist Jehudi Menuhin - 21.45 Potovanje po svetu - 22.15 Film «Cinque a uno».

Jug. televizija

20.00, 22.50 Poročila . 9.40 in 14.50 TV v šoli - 18.05 TV kažipot - 18.30 Popotovanje Jamesa Coocka, film - 19.20 Konec vojne pri nas - 19.45 Vijavaja - 20.35 Mirno spite, humor, oddaja - 21.30 Tek prijateljstva - 22.00 Serijski film.

IVAN REGENT:

SPOMINI

28.

Namesto v rokah tega odbora pa je bil Trst v rokah lačnih ljudi. V Trstu je namreč primanjkovalo predvsem živeža. Pod pretvezo, da primanjkuje živil, je Comitato di salute pubblica sklenil poslati tri svoje zastopnike v Benetke, kjer naj bi prosili zavezniško vojaško poveljstvo, da bi poslalo v Trst živila. Ljudje pa so po mestu govorili, da je poslal Comitato di salute pubblica svoje zastopnike v Benetke po zavezniško pomoč predvsem zato, ker se je bal revolucije. Če dobro premislimo, moramo dati ljudskim govoricam prav. Pot v Benetke zaradi pomanjkanja živil je bila povsem nesmiselna, kajti rezultat je bil samo to, da je pospešila prihod italijanske vojske v Trst.

V Benetke so šli trije zastopniki odbora za blaginjo ljudstva, in sicer dr. Josip Ferfolja kot zastopnik Slovencev, Marco Samaia kot zastopnik Italijanov in Callini kot zastopnik socialistov. Tem trem zastopnikom se je tajno pridružil še poseben italijanski nacionalist s posebnimi navodili italijanskih nacionalistov. O tej misiji je kasneje napisal dr. Ferfolja poročilo, ki je bilo objavljeno v slovenskih in hrvatskih listih. Misijo je peljala v Benetke hvatska torpedovka pod poveljstvom hrvatskega kapitana. Dan po tem, ko se je misija vrnila — bilo je 4. oktobra 1918 — so prillule v Trst italijanske torpedovke, med njimi torpedovka Audace, na kateri se je pripeljal general Carlo Petitti di Roreto, ki je takoj razpustil Comitato di salute pubblica, zasedel mesto prvega italijanskega izrednega komisarja za vso Julijsko krajino in povedal, da zaseda to mesto na podlagi pravice zmagovalca.

V treh dneh brezvladja se ni zgodilo v Trstu nič posebno važnega. Dr. Rybař — tako je pisala Edinost — se je podal med vojake v tržaško kasarno in tam uredil, da so prisegli zvestobo Jugoslaviji. To pa je bil opravek brez pomena, kajti vojaki so po prisegi vsi odšli domov.

Italijanski nacionalisti, ki so sedeli skupaj s Slovenci v Comitato di salute pubblica, se niso ukvarjali z vprašanjem, kaj bo s Trstom. Čakali so le, kdaj bo italijanska vojska vkorakala v Trst. Tedanji voditelji italijanske in jugoslovanske socialistične stranke so ravnali tako, kakor so to želeli italijanski in slovenski nacionalisti, revni ljudje so praznili skladišča bivše avstroogrske vojske pa tu in tam tudi privatna skladišča.

Središče mesta se je že prvi dan brezvladja odelo v italijanske zastave, le tu in tam v tržaških predmestjih pa tudi v kaki mestni ulici so visele tudi slovenske zastave.

Prihod italijanskih torpedovk je Trst pozdravil kleče z velikim navdušenjem. Sedanji Trg svobode je bil natlačen ljudi. Navdušenje tržaških Italijanov je prevzelo tudi uredništvo lista Il Lavoratore, ki je na dan prihoda italijanskih torpedovk pozdravilo italijansko vojsko kot osvoboditeljico Trsta. Proti temu članku v listu Il Lavoratore je nastopila tržaška socialistična mladina tako, da je zapodila urednike iz prostorov uredništva. Mladina je pravilno trdila, da italijanska armada, ki je predstavljala takrat zavezniško armado, ni osvobodila Trsta, kajti Trst bi se osvobodil šele tedaj, če bi se bil osvobodil sam. Uredniki lista so priznali, da so naredili napako in list Il Lavoratore je izhajal še naprej kot socialistično glasilo.

Vse tri dni brezvladja sta se na tržaški mestni palači zaporedoma menjavala socialistični rdeči prapor in italijanska trikolora. Slovenski in italijanski socialisti so si v teh treh dneh izmislili novost; nosili so v gumbnici po dve kokardi — italijanski socialisti italijansko in rdečo, slovenski pa slovensko in rdečo.

Trst je postal del Italije. Italijanska vojska pa je zasedla še vso Istro do Reke, Goriško in del Notranjske do Logatca. Vsi ti kraji so bili nasilno odrezani od ostalih delov Slovenije in od snujoče Jugoslavije. Med Slovenci in Hrvati pa se je nadaljeval boj za Trst ter za Primorsko in Istro ter boj za Reko in Dalmacijo. Da niso dobili Italijani Dalmacije, razen Zadra in nekaterih otokov, se pravi, da Italija ni mogla popolnoma uresničiti londonskega pakta, je preprečil tedanji predsednik ZDA Woodrow Wilson, ki ni hotel priznati tega pakta. Istre, Trsta, Goriške in dela Notranjske pa niso odrekali Italiji ne v Parizu ne v Washingtonu.

Še pred koncem vojne sem napisal članek za list Il Lavoratore, v katerem sem zagovarjal mnenje, naj bi Trst postal samostojno mesto v okviru Avstrije. Pogoj za uresničitev te zamisli bi bila zmaga Avstro-Ogrske; te pa nisem mogel predvidevati. Po prihodu italijanskih čet v Julijsko krajino je zamisel o tržaškem svobodnem mestu v okviru Avstrije odpadla. Kdor tega ni razumel, se ni mogel smatrati za politično osebnost. Zgodilo se je, kar se je z vstopom Italije v vojno na strani antante moralo zgoditi. Italija je bila ob koncu vojne med zmagovalci in si kot taka prisvojila določene dele Avstrije, ki je kot monarhija in velesila, kar je bila skupaj z Madžarsko, nehala obstajati. Ob razpadu Avstrije je bila Slovenija razkosana. Sedaj ni bilo več časa prepirati se, ali je prav ali ne, da je Italija anketirala tudi velik del Slovenije. Mislim, da napori Slovencev in Hrvatov ki so ostali v Julijski krajini in v Istri, da bi dobila Jugoslavija Trst in ostale dele Julijske krajine in Istre, napori, ki so se vlekli do rapalske pogodbe, niso rodili nobenega uspeha in ga tudi niso mogli roditi. Antanta je Italiji že 1915. leta obljubila del avstroogrskega ozemlja, če stopi na njeni strani v vojno. To je lahko obljubila, saj ni ponujala nič svojega in Italija je prav zaradi te obljube tudi stopila v vojno proti Avstro-Ogrski. Komaj ustanavljajoča se država SHS ni bila sposobna Italijo z orožjem prisiliti, da zapusti zasedene kraje. Saj verjetno ni mogla niti kasneje z orožjem nastopiti proti D'Annunziju, ko je ta zasedel Reko, ki je bila prvotno dodeljena Jugoslaviji. Kdor je 1915 leta želel, da bi Italija stopila v vojno proti Avstriji, je moral ob koncu 1918. leta note ali nehote priznati, da se je motil. Zato z zmago Italije primorskim, tržaškim in istrskim socialistom — slovenskim in italijanskim — ni preostalo drugega, kakor da prilagodijo svojo organizacijo in tudi svojo politiko novim razmeram, da se pripravijo braniti v novih razmerah delavstvo ter se boriti proti vsem krivicam.

V ITALIJI

S fronte so se vračali zreli ljudje s sovraštvom do vojne in z nejasnim pogledom v bodočnost, ki pa ne bi smela biti taka, kakršna je bila preteklost. Še vse bolj zreli možje so bili avstrijski vojni ujetniki, ki so se vračali iz Sovjetske zveze. Ti so v Rusiji preživeli dve revoluciji, februarsko — buržoazno, in oktobrsko — socialistično in so prinašali s seboj domov revolucionarne ideje ter puntarsko miselnost, ki so se je bili obilo nasrkali zlasti v ruski oktobrski revoluciji. Zato je navzlic polomu II Internacionale in navzlic napakam, ki jih je naša socialistična stranka naredila v zadnjih dneh vojne s tem, da je sodelovala v narodnih svetih, socialistično gibanje v Trstu, na Primorskem in v Istri začelo po vojni še bolj naraščati. V kratkem času so se v vseh krajih Julijske krajine stare socialistične sekcije utrdile, poleg njih pa ustanovile nove. Slovenski ljudje so začeli takoj po vojni izgubljati zaupanje v vodstvo slovenskih in hrvatskih narodnjakov in iskati nasvete in iniciative pri socialistični stranki. K njej so se zatekli poleg delavcev tudi kmetje.

Kmalu smo dobili obvestilo, da so tržaške delavske konzumne zadruge sklenile dati v kulturne namene tista 2 odstotka svojega čistega dobička, ki ga niso mogle prispevati za kulturo med vojno. S to pomočjo smo 9. marca 1919 na seji, na kateri so bili zastopniki strokovnih (sindikalnih) organizacij, konzumnih zadrug, političnega odbora socialnodemokratične stranke ter raznih izobraževalnih in mladinskih organizacij iz Trsta in okolice izvolili devetčlanski višji kulturni svet; za predsednika sveta so izvolili mene, za tajnika in knjižničarja pa dr. Lava Čermelja. Čermeljevemu imenovanju za knjižničarja višjega kulturnega sveta se je protivil knjižničar italijanskega kulturnega sveta reformist Aldo Oberdorfer. Č

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 21,5, najnižja 11,7, ob 19. uri 19,2 stopinje, zračni tlak 1014,6 pada, vlaga 55 odst., veter severozahodnik 5 km na uro, nebo 2/10 pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 17,8 stop.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 11. maja
ZIGA
Sonce vzide ob 4.38 in zatone ob 19.24 — Dolžina dneva 14.46 — Luna vzide ob 18.22 in zatone ob 3.48
Jutri, NEDELJA, 12. maja
PANKRACIJ

S SEJE PREDSEDSTVA EPIT

Vodstvo ustanove namerava čimprej zaključiti dogovore za odkup zemljišč

S prvimi deli bodo pričeli na jusarskih zemljiščih - Dolinska občina mora poprej izdati dovoljenje za pristop na srenjska tla - Sestanek o prometnih zvezah

Sinoči se je v našem mestu sestalo predsedstvo Industrijskega pristanišča; na dnevnem redu je bila razprava o tovarni Grandi Motori Trieste, in sicer v zvezi z novo prispelim dokončnim tehničnim načrtom za obrat. Hkrati s tem sta bila poslana na oddelek za dela pri generalnem vladnem komisariatu za deželo Furlanijo - Julijsko krajino v odobritev splošen in izvršilni načrt za pripravo področja, kjer nameravajo postaviti tovarniške obrate.

Dne 6. maja je stopil v veljavo zakon o raztegnitvi industrijskega pristanišča, zato se zdaj lahko prične procedura za odkup zemljišč, ki jih potrebujejo za Grandi Motori Trieste. Vodstvo zavoda za industrijsko pristanišče naglaša v obvestilu, ki ga je razposlal po zaključenem sestanku predsedstva, da pripravlja vodstvo v vsej naglici lestvico cen, ki jih namerava ponuditi lastnikom za posamezna zemljišča, ter naglaša, da se pri sestavljanju lestvice upošteva kriterij pravičnosti. O končni lestvici cen bodo razpravljali še na prihodnji seji predsedstva, ki bo prihodnji ponedeljek.

Vodstvo pristanišča namerava odkupiti potrebna zemljišča v najkrajšem času, v roku predpisanem za razlaščevalni postopek. V tem času pa bo vodstvo pristanišča stopilo v stik s posameznimi lastniki prizadetih zemljišč, da bi se z njimi sporazumelo v smislu načelnih določil, ki jih je sprejel odbor za industrijo pri poslanski zbornici v trenutku, ko je bil sprejet zakon o raztegnitvi industrijskega pristanišča.

Razlaščevalna procedura se tiče lastnikov vseh zemljišč, ki se nahajajo na področju, kjer bodo zgradili Grandi Motori Trieste, vključno jusarska zemljišča, ki pripadajo dolinski občini. Na teh jusarskih zemljiščih pa bo morala GMT takoj začeti z nekaterimi deli, ki so potrebna za to, da se ugotovi sestava tal, kar je zopet potrebno strokovnjakom za določitev kakšne stroje in naprave naj naročijo za kopanje in odnašanje zemlje. Kakor hitro je 6. maja stopil v veljavo omenjeni zakon, je vodstvo industrijskega pristanišča takoj naročilo podjetju Canarutto, naj prične z delom.

Ker si pa Industrijsko pristanišče doslej moglo pridobiti potrebnih jusarskih zemljišč (pašnikov), mu mora dolinska občina predhodno izdati dovoljenje za pristop na ta zemljišča. Vodstvo pristanišča zato pritiska na upravo dolinske občine, naj bi izdala to dovoljenje, vendar kaže, da so v tej zvezi nastopile določene težave, ki bi utegnile zadržati pričetek del.

V zvezi s problemi, ki zadevajo prometne povezave s področjem, kjer bo vzrastla Grandi Motori Trieste, je bil te dni na sedežu tržaške pokrajine poseben sestanek, ki so se ga udeležili predsednik uprave dr. Savona, odbornik za javna dela Visintin, predsednik EPIT dr. Sacerdoti ter podpredsednik Antonini, miljski župan Millo, dolinski podžupan Bandi ter nekateri strokovnjaki iz pokrajinskih uradov in iz uradov tehničnega oddelka industrijskega pristanišča. Na sestanku so imenovali posebno tehnično komisijo, ki bo proučila vse možne variante za povezavo tovarne GMT z obstoječim prometnim omrežjem ter zlasti z Boljuncem, Dolino in državno cesto «202» za promet s tovornjaki.

● Včeraj dopoldne je vladni komisar prefekt Cappellini na prefekturi sprejel glavnega podravnatelja INPS dr. Caracciola in razpravljal z njim o stališču INPS do vprašanja ladjedelnice Felszegi.

GIBANJE TRŽAŠKEGA PREBIVALSTVA

Še 228 prebivalcev manj ob koncu marca v Trstu

Presežek umrlih nad novorojenimi je znašal 132, presežek odseljenih nad priseljenimi pa 96 oseb

Število tržaških prebivalcev se je v mesecu marcu letos znižalo za 228 enot. Iz podatkov o gibanju prebivalstva v omenjenem mesecu, ki jih je posredovala občina, je razvidno, da je štel Trst 1. marca 280.267 prebivalcev, konec meseca pa 280.039. Razliko je treba pripisati presežku umrlih nad novorojenimi (132) in presežku odseljencev nad priseljenci (96), kar znaša skupno prav 228 enot.

V marcu se je v tržaški občini rodilo 232 živih otrok, v drugih občinah (prepis) pa 9, torej skupno 241. Umrlo pa je 373 oseb, in sicer 357 v tržaški občini, 9 v raznih drugih občinah države in 7 v inozemstvu. Umrlo je 177 moških in 196 žensk.

V istem mesecu je prišlo v Trst iz drugih italijanskih občin 234 oseb, iz bivše cone B 18, iz inozemstva 85 (iz Jugoslavije 30). Iz Trsta pa se je izselilo v druge občine 267 oseb, v bivšo cono B 2, v inozemstvo 166 (v Jugoslavijo 9). Upoštevajoč dve osebi, ki sta uredili svoj položaj, se je v marcu izselilo iz Trsta 96 oseb več, kot se jih je priselilo.

V istem mesecu se je rodilo v Trstu 273 živih otrok in dva mrtva. V enem primeru sta bila dvojčka. 132 novorojenčkov je bilo moškega spola, 141 pa ženskega. Vsi so se rodili v bolnišnici, ali v klinikah.

V marcu je umrlo 360 oseb, a od teh 171 moških in 189 žensk. Med mrtvimi so bili trije otroci (en deček in dve deklici) stari manj kot 1 leto. Ena deklica je bila stara manj kot pet let.

Najpogostejši vzroki smrti so naslednji: 7 zaradi nalezljivih bolezni (1,9 odst.) a od teh 5 zaradi jetike; 70 zaradi rakastih obolenj (19,4 odst.); 30 zaradi poškodb na ožilju (8,3 odst.); 143 zaradi bolezni na organih krvnega obtoka (39,7 odst.), a od teh 125 zaradi srčnih bolezni in podobno (34,7 odst.), 26 mrtvih je bilo zaradi obolenj na jetrih (7,2 odst.), zaradi starosti pa samo ena oseba, 27 oseb je umrlo zaradi nenaravnih vzrokov in od teh 5 zaradi prometnih incidentov. 295 ljudi je umrlo doma, 49 v bolnišnicah, ostali pa v zavetiščih ali drugje.

Sinoči na Proseku v kinu «Iris»

Zmagovit pohod partizanske pesmi z zborom «V. Mirk»

Partizanska pesem moškega zbora «Vasilij Mirk» nadaljuje svoj zmagoslavni pohod. Potem ko je osvojila srca poslušalcev v Kulturnem domu in na Opčinah, je sinoči razvnela tudi Prosečane in Kontovelce, ki so napolnili dvorano kina «Iris», da bi prisluhnili svojim domačim pevcem.

V domači dvorani in v domačem okolju se je zbor čutil še bolj sproščenega kot sicer in njegova pesem je donela polno, barvito in ubrano. Novi in še neznani napevi so postajali v trenutku domači in vse stare, že tisočkrat prepete partizanske iz prvih časov vstaje, so še enkrat obudile spomin na tiste velike dni, ko smo z njimi dajali duška našemu borbenemu razpoloženju in našim intimnim čustvovanjem. Zbor jih je pod vodstvom Ignacija Ota zapel z vsem srcem in jim vlil vso človeško toplino, ki jo premorejo. Seveda jim je dal dognano dinamiko in tehnično popolnost ter jih ožaril z glasovno plemenitostjo, toda ohranil je v njih tisto neponovljivo pristnost, ki je navdajala avtorje stihov in skladatelje, ko so jih ustvarjali iz globoke notranje potrebe svojih umetniških čustvovanj in partizanske borce in aktiviste, ki so jih prepevali med svojimi pohodi po naši zemlji.

Vse, pa naj si bo umetne v prvem delu ali borbene v drugem delu, je občinstvo sprejemalo z nezadržanim navdušenjem. Imponirala je Gobčeva kantata s svojo ljudsko melodiko, ugajali so Simonitijevi «Podgorški mornarji», a najbolj so, prav tako kot v Kulturnem domu in na Opčinah, vžgale tiste najbolj priljubljene, začenši s čustveno «Na oknu glej obrazek bled», in potem po vrsti «Hej brigade», «Pesem XIV. divizije», «Na juriš» in druge, pa seveda še prekrasna ruska «Jutro na fronti», makedonska «Bolen mi leži», «Konjuh planino» in ostale.

Vsi so bili deležni zasluženega aplavza marljivi in požrtvovalni pevci, dirigent, harmonikar Kjuder in pianist Aleksander Vodopivec, ki so imeli v članu SG Jožku Lukešu napovedovalca s poudarjenim čutom za vsebinsko prilagodljivost svojega glasu.

Skratka, še en prekrasen večer s partizansko melodijo, ki jo bodo drevi proseško-kontovelski pevci ponesli v Križ in s tem zaključili prvi ciklus svojih nastopov.

j. k.

Srečanja «Friulie» s poslovnimi ljudmi

Kakor smo svoj čas napovedali v našem listu, je deželna finančna družba Friulia pred časom pričela prirejati posebna srečanja s poslovnimi ljudmi in predstavniki gospodarskih organizacij, da bi jim prikazala namen in delo družbe v okviru pridobitnih dejavnosti v Furlaniji - Julijski krajini. Takšno srečanje bo tudi prihodnji torek na tržaški trgovinski zbornici: v njeni kongresni dvorani v Ul. S. Nicolò bo namreč ta dan ob 17.30 predsednik Friulie dr. F. Malipiero prikazal tržaškim gospodarstvenikom program in možnosti sodelovanja ter dosedanje posege, ki jih je Friulia opravila v svojem prvem poslovnem letu.

DOLINSKI FANTJE IN DEKLETA PONOVIJO

ples pod mlajem

Danes, 11. 5.
od 18. do 20. ure igra godba na pihala
od 20. do 24. ure ples

Jutri, 12. 5.
od 15. do 18. ure koncert godbe na pihala
od 18. do 24. ure ples
Za ples igrajo: THE ROBLES in SINKOPI

V ponedeljek, 13. 5.
ob 18. uri podiranje mlaja ob spremljavi domače godbe

OBČINA PRIREJA 12. RAZSTAVO DOMAČIH VIN

DOMAČI VINOGRADNIKI PA SO ZA TO PRILOŽNOST PRIPRAVILI VEČ OSMIC.

BALET OPERE Z REKE

ALESSANDRO CASAGRANDE

OSTRŽKOVE FANTAZIJE

KREŠIMIR BARANOVIĆ

LECTOVO SRCE

Koreografija: V. KALAN, Z. RELJIĆ
Scenografija: A. AGUSTINČIĆ, D. SOKOLIĆ
Kostumografija: L. WAGNER, R. NENADOVIĆ SOKOLIĆ

V glavnih vlogah: VERA VASIJEVIĆ - VERA BOGDANOVIĆ - SAWAKO YOSHIDA - ŠTEFAN FURJAN - MILJENKO VIKIĆ - PETAR PUSTISEK - NORIO YOSHIDA

Dirigent: VLADIMIR BENIĆ

KULTURNI DOM

V četrtek, 16. maja ob 21. uri — Abonma: PREMIERSKI - red A-A1, ŠPORTNI - red H (Vstopnice so še na razpolago)

v petek, 17. maja ob 21. uri — Abonma: I. PONOVITEV - red B, SINDIKALNI - red G, DIJAŠKI - red F (Vstopnice so še na razpolago)

v nedeljo, 19. maja ob 17. uri — Abonma: NEDELJSKI POP. - red D, INVALIDSKI - red C, OKOLIŠKI - red E (Vstopnice so še na razpolago)

Prodaja vstopnic od torka, 14. maja dalje vsak dan od 12. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma; ob nedeljah in praznikih samo eno uro pred pričetkom predstav. Rezervacije na tel. 734265.

ZANIMIVA STATISTIKA IZ DEŽELNEGA SVETA

Kako so svetovalci raznih skupin glasovali o zakonskih predlogih

V veljavi je skupno 128 zakonov, deželni svet pa je skupno glasoval o njih 153-krat

Ob koncu delovanja prvega deželnega sveta in tudi še potem se je mnogo pisalo in govorilo o tem, kar so napravili v svetu v teh štirih letih, o številu sprejetih zakonov, o raznih izdatkih in naložbah. V zvezi s tem pa je tudi zanimivo vedeti, kako so svetovalci raznih skupin glasovali o raznih zakonskih predlogih in osnutkih.

V veljavi je skupno 128 zakonov, ki jih je odobril deželni svet in ki so bili objavljeni v Uradnem vestniku. Nekaj zakonov je treba ponovno proučiti, ker jih je vlada zavrnila. Nekaj zakonskih predlogov pa je bilo zavrnjenih. Deželni svet je glasoval skupno 153-krat o raznih zakonskih osnutkih in predlogih. V to število so všteta tudi glasovanja o zakonih, ki jih je vlada vrnila deželnemu svetu v ponovni pretres.

Kako so se vedle svetovalske skupine pri teh 153 glasovanjih? Seveda je treba ravnanje večine oceniti ločeno od ravnanja opozicije. Demokristjanska svetovalska skupina je glasovala v prid vsem zakonom. Kar se tiče stališča socialistov, je bilo pred njihovo združitvijo 91 glasovanj. Socialdemokrati (PSDI), ki so se udeležili dejavnosti deželnega odbora že takoj od začetka zakonodajne dobe, so glasovali 90-krat v prid zakonom in enkrat so se vzdržali. Skupina PSI je glasovala 73-krat za zakone, dvakrat proti, 14-krat pa se je vzdržala. Ob dveh glasovanjih pa je bila skupina odsotna. Po združitvi obeh strank so svetovalci PSU glasovali v prid 62 zakonom.

Kar se tiče Italijanske republikanske stranke (PRI), ki je zastopana v svetu z enim samim svetovalcem, je glasovala v prid zakonom 112-krat; republikanski predstavnik se je dvakrat vzdržal, ob 40 glasovanjih pa je bil odsoten.

Kar se tiče desne in leve opozicije, je treba upoštevati, da so opozicijske skupine za časa glasovanj in tudi med sedanjo velilno kampanjo obtoževale deželno upravo, da so njeni ukrepi neučinkoviti. Odločno odklonilno stališče so opozicijske sile zavzele zlasti v razpravi o proračunih in obračunih. Njihovo glasovanje o proračunih pa ni bilo vedno skladno z glasovanjem o posameznih zakonih, ki ne pomenijo nič drugega kot uveljavljanje političnih in upravnih kriterijev, ki jih vsebujejo proračuni in programski zakoni. Tako so na primer liberalci med 130 glasovanji glasovali za več kakor polovico zakonov. Pritrdilni glas so namreč dali 90-krat; 32-krat so glasovali proti, 22-krat so se vzdržali, 9-krat pa so bili odsotni. Podobno se je vedla tudi skupina MSI. Njeni svetovalci so glasovali za 91 zakonov, proti 34, se vzdržali pri 22 in bili odsotni šestkrat.

Tudi levica je glasovala za precejšnje število zakonskih osnutkov, ki jih je predlagal deželni odbor. Komunistična skupina je glasovala za 63 zakonov, proti 30 zakonom, se vzdržala 58-krat in bila dvakrat odsotna. Svetovalec PSI UP je 63-krat glasoval za zakone, 22-krat proti, 35-krat se je vzdržal in 33-krat je bil odsoten.

Predstavnik Slovenske skupnosti pa je glasoval za 66 zakonov, proti trem zakonom vzdržal se je 6-krat, odsoten pa je bil kar 65-krat.

Današnja volilna zborovanja

KPI: ob 11. Trg Cavana (Sema), Rocol (Jurišević), ob 12. Trg Garibaldi (Burlo), ob 18. Sv. Ana (Burlo), Trg Garibaldi (Calabria), Borzni trg (Sema), Drevored XX. septembra (prof. Vito Grasso), 18.30 Pončana (Jurišević), 19. Ul. Flavia (Zecchini), 19.30 Nabrežina (Bacicchi, F. Gombač), Bani (Cuffaro in Godnič), 20. Griža (Millo), Ul. Archi pri Sv. Alojziju (Calabria), 20.30 Bazovica (Cuffaro in Lovriha), Repnič (Škerk in Marković), 21. Briščiki (Škerk in Marković).

PSI-PSDI: ob 18. Nabrežina (Pittoni, Košuta), Lonjerska cesta št. 20 in ob 18.45 Rotonda pri Bošketu ob 19.30 Lonjerska cesta št. 175 (Lonza, Miani in Nadja Pahor), ob 10. Trg Goldoni (G. Cesare in E. Apih).

PSIUP: ob 10. uri Milje - portič (Monfalcon), ob 10.30 Ponteroš (Franco), 11. Borzni trg (Martone), Milje (Monfalcon), ob 12. Milje, Ribiško naselje (Monfalcon), ob 17. Dolina (Licia Chersovani), Trg Silvio Benco (Monfalcon), 18. Trg Goldoni (Bruna Silvestri in Martone), Boljunec (Silvio Laurenti), 19. Ricmanje (L. Chersovani).

Lista slovenske skupnosti: dopoldne na Ponterošu, na Goldonijevem trgu, pri Stari mitnici, na Trgu Svobode in na Oberdanovem trgu. Popoldne pa bodo shodi ob 20. uri v Devinu in Barkovljah, ob 20.45 v Cerovljah in pri Rumeni hiši, ob 21.30 v Zgoniku in Piščancih. Govorili bodo: dr. Drago Štoka, prof. Janko Jež, Stanko Pertot in prof. Boris Pahor.

SG iz Trsta na obisku pri «Piccolo Teatro»

V četrtek, 9. tm. je naše Slovensko gledališče v milanskem «Piccolo Teatro» bilo gost genovskega Stalnega gledališča, ki pred turnejo v ZDA gostuje v milanskem teatru z Goldonijevo komedijo «Beneška dvojčka» (I due gemelli veneziani). Genovsko gledališče je na vseh milanskih predstavah od 3. do 10. tm. doživelo izreden uspeh; v šestih letih je bilo to delo v režiji Squarzine uprizorjeno nad 300-krat. Ansambel SG je kolegom iz Genove poslal na oder šop rož; ob zaključku se je Alberto Lionello, nosilec glavne vloge v Goldonijevi komediji s šopom rož slovenskih igralcev z odra javno zahvalil Slovenskemu gledališču iz Trsta. «Te rože — je rekel — so nam poslali slovenski igralci iz Trsta, ki so med vami v dvorani. Ti igralci pravkar uprizarjajo «Zenovo izpoved», ki smo jo tudi mi uprizorili». In v dvorani je zagrmel aplavz.

Po predstavi se je ansambel SG srečal z Lionellom, Zenom genovske predstave. Lionello je namreč želel med drugimi spoznati tudi Silvija Kobala, slovenkega Zena. Na prisrčnem srečanju se je Lionello ponovno zahvalil Slovenskemu gledališču iz Trsta za obisk.

VČERAJŠNJA VOLILNA ZBOROVANJA

Socialisti so obravnavali vprašanja zdravstvene reforme

PSIUP o upadanju števila zaposlenih - Govori kandidatov LSS in KD

Za združeno socialistično stranko je sinoči govoril na Trgu S. Giovanni o temi «Zdravstvene reforme in socialistična politika» prof. Elio Apih, kandidat za senat, ki je orisal osnovne smernice socialistične politike za psihiatrično oskrbo. Ta politika teži za liberalizacijo zakonodaje o bolnišnicah in za uresničevanjem individualne terapije s povečanjem števila zdravstvenega osebja. Nekatera osnovna načela te politike so se uresničila v začasnem zakonu ministra Mariottija, s katerim so se izboljšale tudi plače osebja umobolnic.

O mestni zdravstveni politiki je zatem govoril deželni kandidat Claudio Bonicolli, ki je dejal, da bo z zgraditvijo bolnišnice na Katinari, z bolnišnico za starčke pri Magdaleni in univerzitetne klinike v splošni bolnišnici uresničen socialistični program o bolnišnicah. Socialisti hočejo čoseči v prihodnji zakonodajni dobi popolno zdravstveno reformo, ki bo zagotovila zdravniško pomoč vsem državljanom.

Kandidat za poslansko zbornico dr. Lorenzo Fogher je govoril o ustanovitvi centrov za preventivno medicino in o načrtih za ustanovitev zdravstvenih enot, ki se bodo ukvarjale s preventivo, zdravljenjem in rehabilitacijo. Zadnji je spregovoril odv. Silvano Miani, ki je poudaril nujnost popolne reforme psihiatričnih bolnišnic. Dejal je tudi, da bo treba rešiti vprašanja zdravnikov in prilagoditi kariero pomožnega osebja.

Na sedežu PSU v Ul. Mazzini sta na «sestanku z volivkami» govorila Nadja Pahor in Arnaldo Pittoni, kandidat za deželo. Pittoni je predvsem poudaril pomen volitev na splošno in pomen glasov žensk posebej. Rekel je, da je sedaj možna samo politika leve sredine, da pa socialisti zahtevajo, da bi bila bolj učinkovita. Zatem je orisal, kaj so socialisti dosegli v tej zakonodajni dobi in pozval ženske, naj to upoštevajo.

Pri Sv. Alojziju je govoril prof. Lonza, ki je omenil iskanje poti v socializem tudi v vzhodnih državah.

Za PSIUP je včeraj govoril tajnik tržaške federacije Ezio Martone, ki je omenil stalno krčenje števila zaposlenih v Trstu, saj kaže statistika, da se je to število v prvih dveh mesecih letos znižalo za 800 mest. Proti temu se lahko delavci učinkovito borijo le s tem, da oddajo svoje glasove strankam delavskega razreda.

Za KD so včeraj govorili poslanec Corado Belci, prof. Enrico Medi, kandidat za poslansko zbornico inž. Lorenzo Colautti ter kandidata za deželni svet dr. Franco Elia in Tullio Gombac. Poslanec Belci je govoril o pogajanjih, ki so se začela v Parizu med Vietnamom in ZDA in izrekel upanje, da bodo privedla do miru. Colautti pa je govoril o raznih ukrepih v prid Trstu in o zadnjem prispevku 2 milijard lir za gradnjo ljudskih hiš in za cestne povezave.

Slovenska skupnost je imela sinoči shode na Kontovelu, pri Sv. Ani, pri Banih, v Škednju, v Ricmanjih in na Kolonkovcu. Govorili so dr. Drago Štoka, Vekoslav Španger, Jože Škerk, Saša Rudolf in Savina Remec.

Dr. Drago Štoka je med drugim obravnaval probleme beneških Slovencev. Vekoslav Španger je poudaril nujnost uresničenja pravic Slovencev. Pokrajinski odbornik Saša Rudolf je poudaril vlogo, ki jo mora v javnem življenju igrati mladina, graditeljica naše bodočnosti. Zavzel se je za zahtevo, da mora dežela v večji meri podpreti slovenska športna društva. Dr. Jože Škerk je naglasil, da se Slovenska skupnost zavzema za reševanje perečih konkretnih vprašanj, kot sta razlaščevanje in raznarodovanje v želji, da bi ohranili in zajamčili razvoj Slovencev. Savina Remec je govorila o narodnoobrambnih vprašanjih.

Fašistični razbijači so sinoči napadli avtomobil Slovenske skupnosti in mladinca, ki ga je upravljal, ter strgali dva velika volilna znaka. Za njimi je steklo nekaj pristašev LSS, ki so jih dohiteli in jim v Ul. Torrebianca odvzeli ukradene znake. V teku je policijska preiskava.

Tiskovna konferenca KPI o slovenskem vprašanju

Danes ob 11. uri bo na sedežu v Ul. Capitolina št. 3 tiskovna konferenca, ki jo sklicuje avtonomna tržaška federacija KPI, da bi prikazala svoje stališče v zvezi s slovenskim vprašanjem. Uvodne besede bo spregovorila poslanka Marija Bernetič.

● **Zaradi postavitve ograje** v Drevoredu XX. septembra, v Ul. Bonomo in v Ul. Pindemonte za ograditev gradbišča, na katerem bodo zgradili stanovanjsko poslopje na vogalu omenjenih ulic, je župan izdal odlok, s katerim uvaja prepoved postajanja za vsa vozila vzdolž ograje v omenjenih ulicah.

NA SVOJI PRVI SEJI PO ZDRUŽITVI

Izvršni odbor Kmečke zveze razpravljal o nujnih zadevah

Škoda zaradi divjačine in nedeljskih izletnikov - Stališče do regulacijskih načrtov - Organizacijska vprašanja

V četrtek se je prvič po občnem zboru 28. aprila sestal izvršni odbor enotne Kmečke zveze, da bi razpravljal in sklepal o nujnih nalogah organizacije in o organizacijskih vprašanjih.

Najprej je izvršni odbor po izčrpni razpravi pooblastil štiri člane, da sestavijo in odpošljejo vsem ustanovam, s katerimi organizacija posluje, sporočilo o izvedeni združitvi v enotno organizacijo, in da zaprosijo za sprejem pri javnih upravah.

Odborniki so tudi sklenili, da kmečka organizacija naroči in razdeli članom nove izkaznice, kakor hitro bodo osnutki pripravljeni. Glede ostalih organizacijskih vprašanj, ki zadevajo stike s članstvom (periodični sestanki po vaseh, strokovni tisk, stalno obveščanje z okrožnicami, odnosi s patronatom itd.) so odborniki odločili, da se tem vprašanjem posveti zaradi njihove važnosti posebna seja.

Izvršni odbor je tudi razpravljal o družinskih dokladah za kmečke otroke in o postopku za vlaganje prošenj zanje.

Posebno živahno in izčrpno so vsi odborniki razpravljali o škodi, ki jo kmetje trpijo zaradi divjačine in o vseh na žalost do sedaj neuspešnih nastopih strokovne organizacije pri lovski zvezi in vseh pristojnih ustanovah in oblasteh, da se tem nemogočim razmeram napravi konec. O tem vprašanju in o škodi, ki jo povzročajo nedeljski izletniki ter na splošno o spoštovanju kmečke lastnine, je izvršni odbor sklenil, da skliče v petek, 17. tm. sestanek Kmečke zveze na Proseku.

Nadalje je bil na seji govor o stališču kmečke organizacije do regulacijskih načrtov. O tem bo Kmečka zveza zavzela dokončno stališče po strokovni proučitvi vseh tehničnih plati vprašanja.

Nekatera vprašanja, ki so tudi bila na zelo natrpanem dnevnem redu, je zaradi pozne ure izvršni odbor sklenil prenesti na svojo prihodnjo sejo ki bo v prvih dneh prihodnjega meseca.

Dolinski fantje in dekleta vabijo

Dolinski fantje in dekleta spet vabijo stare in mlade v Dolino na svoj tradicionalni praznik «Majnica» s plesom pod mlajem, ker je slabo vreme preprečilo nadaljevanje programa preteklo nedeljo.

Danes zvečer bo igrala godba na pihala, nato pa bo ples od 20. do 24. ure. Jutri bo igrala godba od 15. do 18. ure, od 18. do 24. ure pa bo ples. Igrala bosta tokrat dva orkestra, in sicer The Robles in Sinkopi. V ponedeljek ob 18. uri bodo po starem običaju podrli mlaj ob zvokih domače godbe.

Skupno z «Majnico» se seveda nadaljuje občinska razstava domačih vin, v Dolini pa so te dni odprte tudi številne osmice.

Vse kaže, da bo te dni lepo vreme in da bodo prišli na svoj račun ne samo dolinsk. fantje in dekleta, ki so vložili mnogo truda in dobre volje za uspeh «Majnice», ampak tudi izletniki iz bližnjih vasi in mesta.

Ljudska prosveta

Slovenska ljudska veselica na Opčinah

V nedeljo, 12. tm. ob 15. uri bo v Prosvetnem domu na Opčinah «Slovenska ljudska veselica» s sodelovanjem godbe na pihala rudarjev iz Idrije, pevskega zbora iz Trebč in pevskogodbene skupine iz Podlonjerja. Sledil bo ples.

VČERAJ V ČASNIKARSKEM KROŽKU

Občinstvu in oblastem so orisali namene in delo inštituta ISDEE

Deželni odbornik Stopper in župan inž. Spaccini zagotovila podporo dežele in občine inštitutu

Včeraj so v časnikarskem krožku orisali namene in dejavnost Inštituta za študij in dokumentacijo za vzhodno Evropo (ISDEE). Med številnim občinstvom so bili navzoči tudi predstavniki civilnih in vojaških oblasti ter generalni konzul SFRJ v Trstu inž. Marjan Tepina in konzul Čedomil Hrast.

Prvi je spregovoril predsednik pripravljalnega odbora dekan ekonomske fakultete prof. Calzolari, ki je omenil važno vlogo naše dežele in Trsta kot mostu za krepitev gospodarskih in kulturnih odnosov s Podonavjem in državami vzhodne Evrope sploh. Dejal je, da bo novi inštitut obravnaval stvarna vprašanja ter da bodo sodelovali z njim italijanski in tuji strokovnjaki.

Zatem je spregovoril deželni odbornik za načrtovanje Stopper, ki je rekel, da bo dežela podpirala inštitut, ki bo imel važno vlogo pri pospeševanju gospodarskih odnosov med deželo in vzhodnoevropskimi državami. Omenil je zasedanji, ki sta bili v Trstu in Vidmu in na katerih so razpravljali o odnosih z Vzhodom. Zatem je na kratko orisal, kaj vsebuje glede teh odnosov deželni gospodarski načrt. Povedal je, da je deželni svet odobril tudi zakonski načrt, po katerem naj bi dežela dajala inštitutu po 30 milijonov lir prispevka za dobo treh let. Žal pa je vlada zaradi nekega nesporazuma zakon zavrnila, toda namen večine je, da bo v prihodnjem deželnem svetu ponovno predložila zakonski osnutek, ker je delo inštituta zelo koristno in potrebno.

Za njim je spregovoril župan inž. Spaccini, ki je rekel, da občinska uprava toplo pozdravlja ustanovitev inštituta ter da bo, kolikor bo v njeni moči, podprlo njegovo naravno poslanstvo za krepitev odnosov z Vzhodom.

Glavni namen inštituta bo izmenjava informacij, kar bo koristilo gospodarskim in kulturnim odnosom. Župan je tudi poudaril, da je naša meja že sedaj najbolj odprta meja v Evropi.

Nato so na kratko orisali namene in bodoče delovanje inštituta dr. Michele Zanetti, prof. Bazo in prof. Agnelli. Vsi so poudarili važno vlogo, ki jo bo imel inštitut pri pospeševanju gospodarskih in drugih stikov s Podonavjem in Balkanom.

Do kdaj slepomišenje Slov. levice?

Kot smo že včeraj poročali, je vodstvo Slovenske demokratske zveze v Gorici objavilo v zadnji številki Katoliškega glasa dolg proglas poleg dolgega uvodnika, v katerih utemeljuje, da je treba na volilnem področju goriške in videmske pokrajine oddati za politične volitve glas za Krščansko demokracijo. Pri tem list tudi poziva, naj se oddajo preferenčni glasovi za dva kandidata KD. Istočasno pa seveda napada slovenske socialiste in komuniste, češ da nimajo v svojih strankah nobene besede.

Ne gre za nič bistveno novega, saj je Slovenska demokratska zveza v Gorici podobno stališče zavzela že na prejšnjih volitvah in tako tudi onemogočila, da bi se pojavila slovenska kandidatna lista v Beneški Sloveniji in v Kanalski dolini in da bi prišlo za demokristjane do dokaj neprijetne konkurence.

Lahko pa rečemo, da predstavlja novost in tudi bistveno oznako «Slovenske levice» njena argumentacija ali točneje njena «izjava» o parlamentarnih volitvah. Levica se izgovarja s tehničnimi razlogi, nato pa sramežljivo «graja nekaj slovenskih predstavnikov», ki so onemogočili enoten nastop vseh Slovencev v deželi.

Toda sedaj je povsem jasno kdo so «tistih nekaj slovenskih predstavnikov». Zato smo spričo koalicijskega zavezništva Slovenske levice s Slovensko skupnostjo, in z goriško SDZ za deželne volitve in spričo kritičnega stališča, ki ga «Slovenska levica» ima do slovenskih kandidatov na listah KPI in PSU, res radovedni, če bo vsaj zdaj v zadnjem tednu volilne kampanje, uporabila isto merilo tudi za SDZ in jasno povedala, kdo so krivci, da ni prišlo do skupne liste za politične volitve na volilnem področju goriške in videmske pokrajine, ali pa bo še naprej sramežljivo slepomišila in s svojim stališčem v bistvu podpirala očitno paktiranje goriške SDZ s Krščansko demokracijo na škodo slovenskega prebivalstva in to na najbolj ogroženem področju slovenskega etničnega ozemlja.

Slovensko gledališče v Trstu
KULTURNI DOM
Félicien Marceau
JAJCE
(L'OEUF)
Komedija v dveh dejanjih
Scenograf: DEMETRIJ CEJ
Kostumograf: ALENKA BARTLOVA
Režiser: ADRIJAN RUSTJA
DANES, 11. maja ob 21. uri
Abonma . sindikalni red G
I. ponovitev red B
Jutri, 12. maja ob 17. uri
Abonma: okoliški red E
Prodaja vstopnic vsak dan od 12. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma; ob nedeljah in praznikih samo eno uro pred pričetkom predstav. Rezervacija na tel. 734265.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

sprejema še danes prijave za udeležbo na KMEČKI OHCETI, ki bo v soboto, 18. maja v Ljubljani.

Prijavljenci ali prijavljenke, ki se bodo udeležili «Ohceti» morajo biti oblečeni v narodne noše, kar je tudi pogoj, da so deležni brezplačnega prevoza in kosila v Ljubljani.

Šolske vesti

Prošnje privatistov, ki želijo delati vstopne izpite ali sprejemni izpit v klasični licej, se sprejemajo na znanstvenem liceju s slovenskim učnim jezikom v Trstu do vključno 30. maja 1968.

Izleti

SPDT priredi v nedeljo, 26. maja, izlet z avtobusom v Tamar, ob priliki smučarskih tekem za VTK Memorial. Vpisovanje v Ul. Geppa 9/II.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 10. maja 1968 se je v Trstu rodilo 13 otrok, umrlo pa je 7 oseb.

UMRLI SO: 64-letna Anna Giorgi por. Zubin, 60-letni Isidoro Fiesoli, 80-letni Antonio Coster, 66-letni Giuseppe Novi Ussai, 73-letna Giovanna Lanza vd. Veglia, 67-letna Emilia Kozul vd. Cherchimich, 76-letna Ernesta Oblak.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure)
Biasoletto, Ul. Roma 16. Davanzo, Ul. Bernini 4. Benussi, Ul. Cavana 11. Sponza, Ul. Montorsino 9 (Rojan).

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30)
Vielmetti, Trg della Borsa 12. Centauro, Ul. Rossetti 33. Alla Madonna del Mare, Largo Piave 2. Sant'Anna, Erta di S. Anna 10.

Darovi in prispevki

V počastitev spomina pok. Ide Bolčič darujeta Minka in Drago Pahor 2000 lir za prosv. društvo Prešeren.

PEVSKI ZBOR «VASILIJ MIRK» S PROSEKA - KONTOVELA
priredi
danes, 11. t. m. ob 21. uri v Ljudskem domu v Križu
KONCERT
partizanskih umetnih in borbenih pesmi
Dirigent: Ignacij Ota
Sodelujeta: pianist Aleksander Vodopivec
harmonikar Oskar Kjuder

Gledališča

Verdi
Pri blagajni gledališča se nadaljuje prodaja vstopnic za 9. koncert spomladanske simfonične sezone, ki bo danes ob 21. uri. Orkester gledališča Verdi bo dirigiral Claudio Scimone, kot solista pa bosta nastopila violinist Franco Gulli in pianistka Erica Cavallo v duetu. Program bo obsegal: Tartini — Sonata v štirih stavkih (nova za Trst), Mendelssohn — Koncert za violino, klavir in orkester (novo za Trst), Strawinsky — Pulcinella (sulta), Salviucci — Introduzione, Passacaglia in Finale (novo za Trst).

NATURA VIVA - TRZASKI EKOTARIUM - Drevored XX septembra 16. Najnovejše pošiljke: udav-velikan, živi na skalah; varanus bengalensis; deset piranas; nove tropske morske ribe; ribe in živali iz Sredozemlja. Odprto tudi ob praznikih od 10. do 13 ure in od 16. do 22. ure.

Kino

Nazionale 16.00 «I Nibelunghi». Barvni zgodovinski film.
Excelsior 16.00 «Muchette». Film po Bernanojevega romana. Technicolor.
Fenice 16.00 «Hondo». R. Taylor. Technicolor.
Eden 15.00 «Helga». R. Gassmann, L. Mondry.
Grattacielo 16.00 «Indovina chi viene a cena». S. Potier. Technicolor.
Ritz

SESTANEK POKRAJINSKE SVETOVALSKE KOMISIJE

125 milijonov lir v letošnjem letu za javna dela v gospodarskem načrtu

8 milijonov lir za ureditev dela «Kraške ceste» - V kratkem bodo oddali dela za novo cesto v Miljskih hribih in za ureditev obrežja v Barkovljah

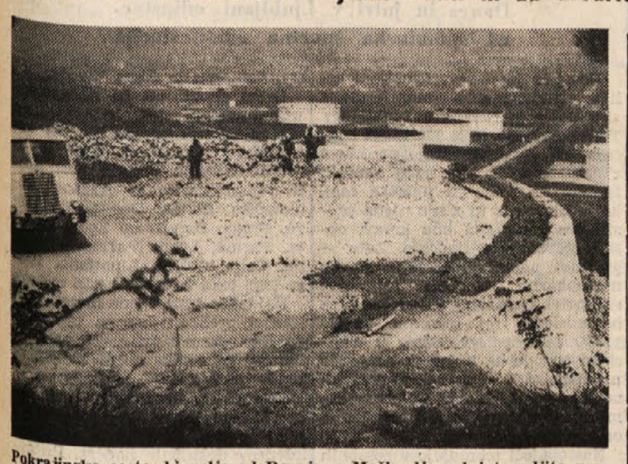

Pokrajinsko cesto, ki pelje od Domja v Mačkovlje, zdaj temeljito prerejajo in širijo, tako da bo ena izmed najlepših cest v dolinski občini

Pokrajinski odbornik Visentini je sestanku svetovalske komisije obrazložil novi načrt za izvedbo raznih javnih del pokrajinske uprave in občinskih uprav v okviru gospodarskega načrta za leto 1968.

Med drugim predvidevajo izdatek 65 milijonov lir za preureditev in nove naprave pralnice v umobolnici, 25 milijonov lir za nove ogrevalne naprave v šolskem zavodu «L. Da Vinci», 20 milijonov za ureditev in obnovo gledališke dvorane v umobolnici, 7 milijonov lir za ureditev dela «Kraške ceste», 8 milijonov lir za ureditev in asfaltiranje pokrajinske ceste Trst-Milje.

Skupno je torej 125 milijonov lir, ki jih bodo uporabili v letošnjem letu za razna javna dela. Komisija je odobrila omenjene predloge, nato pa so razpravljali o raznih problemih. Med drugim je svetovalec Strudhof vprašal, kdaj bodo dokončali dela za gradnjo hotela ENALC, svetovalec Kapelj se je zanimal za cesto, ki pelje v Ricmanje, svetovalec Franzin pa za ureditev ceste v Sesljanu. Odbornik Visentini je odgovoril svetovalcem in nato še sporočil, da bodo v kratkem oddali na dražbi dela za novo cesto v Miljskih hribih in za ureditev obrežja v Barkovljah. Na koncu je še sporočil, da je dežela odobrila prispevek 13 milijonov lir za zvišanje sedeža protituberkulozne ambulante v Ul. S. Marko.

Tekmovanje «ex tempore» za učence repentabrske občine

Šolski patronat za Repentabor ima namen proslaviti letos «XX. državni dan šolskih patronatov». V običajni program bo vključil tudi nagradno tekmovanje «ex tempore» za risbe in slike, ki bo na Repentabru dne 12. maja 1968.

Tekmovanja se lahko udeležijo vsi otroci vrtcev in učenci repentabrske občine, ki obiskujejo osnovne in srednje šole. Posebna, od šolskega patronata imenovana komisija, bo izbrala najboljša dela iz posameznih šolskih ciklusov. Izbira komisije bo neprekicna brez prizivne možnosti.

Najboljša dela bodo prejela nagrade, ki so jih dali na voljo člani, krajevna podjetja in ustanove.

Pravila za udeležbo so naslednja:

1. Tekmovanje bo med Colom in svetiščem od 9. do 13. ure.
2. Udeleženci tekmovanja se morajo prijaviti na sedežu šolskega patronata za Repentabor (šolsko poslopje na Colu št. 18) dne 12. maja. Ob vpisu bodo prejeli vidirano risalno polo. S sabo naj imajo vse potrebščine za tekmovanje.
3. Po vpisu bo vsak udeleženec lahko izbral mesto po lastnem okusu v mejah prostora, ki je določen za tekmovanje.
4. Po dokončanem delu in vsekakor ne po 13. uri, mora vsak tekmovalec izročiti risbo oziroma sliko na prej imenovanem sedežu patronata.
5. Dela bo nato, na sedežu šolskega patronata, pregledala in ocenila komisija, ki bo tudi sestavila in objavila prednostne lestvice.
6. Med RAZSTAVO vseh predloženih del bodo zmagovalcem razdeljene nagrade.

Trčenje mopedistov

Izsiljevanje prednosti je povzročilo včeraj popoldne prometno nesrečo, pri kateri sta bila ranjena dva mlada mopedista 19-letni Ubaldo D'Alessio iz Ul. Giulianì 42 se je okrog 17. ure peljal na svoji vespi 50 po Ul. Campanelle proti mestnemu središču, ko je v višini stavbe št. 286 trčil v vozilo iste vrste, katerega voznik, 15-letni Dario Vidonis iz Ulice Marchesetti 59/II, mu je s slepe ulice na levi strani renadoma presekal pot. Oba mopedista sta se zaradi sunka prevrnila na asfalt: huje se je poškodoval Vidonis, ki si je zlomil levo novo ter se ranil po levem stopalu, D'Alessio pa se je udaril po desnem kolenu. Ponesrečenca je mimoidoči avtomobilist odpeljal v splošno bolnišnico, kjer so ju pridržali na ortopedskem oddelku. Tu bo moral Vidonis ležati 35 dni, D'Alessio pa bo okreval v petih dneh.

Neznani tatovi so preteklo noč ukradli lambreto, ki jo je bil last-nik, 17-letni Furio Angelini iz Ul. D'Alviano 17/I parkiral v bližini svojega stanovanja Škoda znaša 230.000 lir.

Isto noč je postal žrtev tatov tudi 57-letni Vittorio Sargon iz Ul. Gozzi 5, ki so mu ukradli vespo, vredno 40.000 lir.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Namesto rezervnega kolesa je imel vtihotapljeno meso

Pri enem procesu je bil obsojen, pri drugem pa oproščen, obsojen pa je bil njegov prijatelj

Tržaško kazensko sodišče (predsednik Edel, tožilec Ballarini, zapisnikar Rubini, obramba Donatella Kunz) se je včeraj ukvarjalo izključno s prekrški tihotapskega značaja. Med te spada tudi obravnava, na kateri se je moral zagovarjati 25-letni Giuliano Belli iz Ul. Pagliericci 40, ki je bil obtožen, da je skušal vtihotapiti v Italijo 26.5 kg govejega mesa. Mladenič je skril meso v prostor, ki je v avtomobilu znamke «dauphine» namenjen za rezervno kolo. Financarji na bloku pri Škofljah pa so bili radovedni ter so našli blago. Belli jim je dejal, da je bilo meso namenjeno potrebam njegove družine. Izgovor pa ga ni rešil pred kazenskimi posledicami, saj so mu financarji predvsem zaplenili avto in so ga nato prijavili sodišču.

Na včerajšnji obravnavi je njegova zagovornica odvetnica Kunz zahtevala naj bi obravnavo združili z dvema drugima procesoma, pri katerih je zapleten Belli zaradi istih prekrškov. En proces je bil že na včerajšnjem seznamu (o tem bomo poročali v naslednjih vrstah), drugi pa bo konec tega meseca. Sodniki niso ugodili tej zahtevi, ker bi se po njihovem mnenju postopek zavlekel.

Bellija so spoznali za krivega ter ga obsodili tako kot je zahteval javni tožilec: 25.000 lir globe. Zaplenjeno meso je bilo izročeno ustanovi ECA v Miljah.

Na drugi obravnavi, ki je zadevala prav tako tihotapljenje govejega mesta, se je moral zagovarjati 51-letni Giuseppe D'Ambrosi iz Pasaže Rossoni skupaj z Bellijem. Oba sta bila obtožena, da sta vtihotapila v državo 50 kg govejega mesa. V tem primeru so financarji odkrili tihotapstvo v bližini gostilne «Al geisi». Carinski organi so namreč že dalj časa sumili, da se D'Ambrosio in Belli ukvarjata s tihotapstvom živil iz Jugoslavije ter so ju vztrajno zasledovali. Ko sta moška vzela iz avta (ki je last D'Ambrosiove žene) kovček in torbo, so planili iz zasede in ju prijeli. Nakana pa ni žela popolnega uspeha, ker je D'Ambrosio izjavil, da Belli ni bil zapleten v tihotapstvo. Tisto jutro je namreč prišel na njegov dom, da bi mu popravil avto. Pristal pa je na krajšo vožnjo do gostilne, kjer bi moral izročiti meso. Belli je dejal, da je sicer vedel za meso, toda bil je prepričan, da gre za popolnoma pošteno zadevo, v skladu z vsemi obstoječimi zakoni.

Tako sodnikom ni preostalo drugega, kot da obsodijo samo D'Ambrosia na 108.000 lir globe in oprostijo Bellija zaradi pomanjkanja dokazov.

Oba tihotapska dogodka, o katerih smo pisali, sta se pripetila v decembru prediani.

Razpis pokrajinske uprave

Štipendije za visokošolce in srednješolce na Tržaškem

Pokrajinska uprava v Trstu je razpisala natečaj za podelitev 21 štipendij visokošolcem in srednješolcem, ki imajo stalno bivališče v naši pokrajini, in sicer eno štipendijo v znesku 200.000 lir za visokošolce, 10 štipendij po 70.000 lir za dijake višjih srednjih šol in 10 štipendij po 30.000 lir za dijake nižjih srednjih šol

Štipendije bodo dodelili revnim dijakom, ki s svojo družino bivajo stalno v tržaški pokrajini, obiskujejo šolo v tržaški pokrajini, ne prejemajo drugih štipendij ali podpor in na podlagi dosečenih uspehov kažejo sposobnosti za nadaljevanje šolanja.

Pri dodeljevanju stipendij dijakom srednjih šol bodo upoštevali le prošnje dijakov, ki so dosegli v zadnjem šolskem spričevalu poprečje, ki ne sme biti nižje od 7/10. Za srednješolce se zahteva, da so redno opravili vse izpite predvidene v učnem načrtu za prejšnje akademsko leto s poprečno oceno, ki ne sme biti nižja od 24/30 in z najmanjšo oceno 21/30. Za visokošolce prvega letnika bodo upoštevali poprečje, ki so ga dosegli pri zrelostnem izpitu.

Prošnje je treba napisati na posebnem obrazcu in poslati tajništvu tržaške pokrajine. Priložiti je treba potrdilo o gmotnem stanju družine, družinski list, potrdilo ravnatelja šole ali rektorja univerze o oceni. Rok za predložitev prošenj zapade 15. maja ob 12. uri.

CESTNI PIRAT SREDI MESTA

Na «zebrah» v Ul. Carducci povozil pešca in pobegnil

Policija je uvedla preiskavo, da bi izsledila brezvestnega avtomobilista - Še ena žrtev na prehodu za pešce

Žrtev neodgovornega avtomobilista je postal včeraj okrog 8. ure 54-letni Pietro Battistella iz Ul. Luciani 16. Ko je na prehodu za pešce prečkal Ul. Carducci, ga je podrl avtomobil temne barve katerega šofer je potem nadaljeval svojo pot, ne da bi ponesrečencu nudil pomoči. Battistello, ki se je udaril po zatilju in trebuhu, je mimoidoči avtomobilist pospremil v splošno bolnišnico, kjer so ga pridržali na I. kirurškem oddelku. Mož bo okreval v 8 dneh. Agenti osrednjega komisariata so uvedli preiskavo, da bi prišli na sled avtomobilistu, ki je povzročil nesrečo.

Pri prečkanju ceste se je hudo poškodoval tudi 56-letni uradnik Vittorio Nacinovich iz Ul. delle Rose 77, katerega je na prehodu za pešce na Trgu republike podrl furgon «ape», ki ga je vozil 18-letni Orazio Benato iz Ul. Trento 12. Mestni stražnik, ki je prisostvoval nesreči, je poklical rešilni voz Rdečega križa, s katerim so ponesrečenca odpeljali v splošno bolnišnico. Tu so Nacinovichu ugotovili udarce po spodnjem delu hrbtenice in po rokah ter šok; pridržali so ga na ortopedskem oddelku, kjer se bo mož zdravil od 15 do 40 dni.

Vesti iz Ronk

Za bližnje volitve so našteli v Ronkah 7276 volivcev od katerih je 3.455 moških ter 3.831 žensk. Razdeljevanje volilnih potrdil in drugé priprave potekajo v redu. Sedaj razdeljujejo potrdila za deželne volitve.

Volilna zborovanja: Jutri ob 10.30 bo na Trgu republike zborovanje PSU, na katerem bosta govorila Bon in Semola.

Danes popoldne ob 18.30 bo na Trgu republike v Tržiču volilno zborovanje KPI in PSIUP. Govorili bodo prof. Costa iz Trsta, Albarello in Silvino Poletto.

Kino na Občinah

Predvaja danes, 11. t. m. s pričetkom ob 18. uri technicolor western film:

REQUIESCANT

(Naj počivajo)

Igrajo: LOU CASTEL, ROSSANA CRISMAN in drugi

KINO «IRIS» PROSEK

Predvaja danes, 11. t. m. ob 19.30 Cinemascope barvni film, ki ga boste težko pozabili:

KHARTOUM

Igrajo: CHARLTON HESTON, LAURENCE OLIVER in RICHARD JOHNSON

Goriško-beneški dnevnik

Z OBČNEGA ZBORA ZVEZE INDUSTRIJCEV

Oblasti in krajevni predstavniki naj poskrbijo za izvedbo del, ki so v načrtu

Med temi so industrijski coni v Gorici in Tržiču, avtocesta, tovorno pristanišče itd. - Zahteva po odškodnini za vojaške služnosti - Zmanjšano število brezposelnih

Na rednem letnem občnem zboru pokrajinske zveze industrijcev, ki je bila pretekli četrtek zvečer v prostorih trgovinske zbornice v Gorici, so prisotni industrialci goriške pokrajine izglasovali resolucijo, v kateri so izrekli pohvalo vodstvu tega združenja. Obenem zahtevajo, naj pristojna ministrstva, deželna uprava Furlanije-Julijske krajine, pokrajinska uprava, občina in parlamentarci naše pokrajine stalno stremijo za tem, da se izvedejo vsa dela, ki so v načrtu ali v gradnji.

Priporočajo pazljivo proučitev gospodarskega položaja, da se lahko predložijo osrednjim oblastem upravičene zahteve industrijcev, da se priznajo Gorici tiste olajšave, ki ji bodo pomagale do gospodarskega preporoda in omogočile izvedbo novih industrijskih pobud.

V ta namen nalagajo vodstvu zveze budno aktivnost, da bodo gospodarski problemi, ki so na programu, dejansko in čimprej izvedeni, kar bo omogočilo Gorici odprtje novih in važnih perspektiv.

Predsednik zveze Cav. Uff. Remo Caselgrandi je na zborovanju podal obširno poročilo, ki je obsegalo kar 75 strani. V njem je uvodoma obravnaval državno gospodarstvo na splošno s posebnim ozirom na položaj industrije.

Kar se gospodarstva na Goriškem tiče, je govoril predvsem o obeh industrijskih središčih Tržiču in Gorici. V prvem je navedem razvoj dela v ladjedelnici Italcantieri, ki je ob koncu preteklega leta zaposlovala 4116 delavcev tudi za bližnjo bodočnost so dobri izgledi saj ima CIPE v načrtu, da se ta ladjedelnica uvrsti med največje v Evropi. Vsekakor pa obstoječe industrije v Tržiču ne zadostujejo za to področje in bo treba na področju tamkajšnje industrijske cone še novih pobud.

Na področju Gorice poudarja poročilo potrebo po nadaljnji pomoči, ki naj bi jo uredili z ustreznimi zakoni. Z novo avtomobilsko cesto bo kmalu odpravljena velika pomanjkljivost v prometnem sistemu, zlasti s priključkom pri Villessah in z nadaljevanjem ceste preko Gorice do Ljubljane in dalje proti Mariboru.

Poročilo govori tudi o gradnji protosinhrotrona pri Doberdobu, kjer bodo zaposlili, če bodo izvedli to pobudo, okrog 5000 znanstvenikov in tehnikov, kar bo zahtevalo investicijo 500 milijard v sedmih letih. Za vsakega uslužbenca bo znašal strošek investicije po 100 milijonov, dočim znaša državno poprečje po 12 milijonov. Že iz tega se vidi velik gospodarski pomen te naprave za naše področje.

Predsednik je nato naštel vrsto pobud, ki bi jih potrebovala naša pokrajina. Predvsem bi morala vlada nuditi primerno odškodnino za veliko škodo, ki jo povzročajo gospodarstvu vojaške služnosti. V tem oziru predlaga tudi 10-letno davčno oprostitev za nove industrijske naprave, ter druge davčne olajšave. Dalje državni prispevek 20 od sto za zidavo novih tovarn ter do 30 od sto za nakup strojev in druge tovarniške opreme. Potrebno bi bilo tudi znižanje carine za nabavo strojev, surovin za predelavo itd.. Take in druge ukrepe naj bi odredili za dobo 20 let in določeni kontingenti naj bi se od leta do leta spreminjali v skladu z razvojem industrije na tem področju.

Poročilo navaja nadalje tudi stanje brezposelnosti: leta 1964 smo imeli na Goriškem 3.832 brezposelnih, ki so narasli leta 1965 na 4.074, lani ob koncu leta pa padli na 2.976 enot od tega 722 v Gorici. Dalje je govor o industrijski coni za Gorico in Sovodnje, ki naj bi prinesla nov industrijski razvoj na tem področju, skupno s tovornim pristaniščem ob bodoči avto cesti.

Predsednikovemu poročilu je sledila debata, v katero so posegli deželni odbornik dr. Tripani, senator Vallauri, poslanec Zuccalli, podpredsednik deželnega sveta odv Devetag, goriški župan Martina in predsednik zveze industrijcev iz Trsta dr. Doria.

Skrutinatorji za volišča v Sovodnjah in Doberdobu

Občinska volilna komisija v Sovodnjah je določila za svoje področje naslednjih 10 skrutinatorjev:

Volišče št. 1 v Sovodnjah: predsednik dr. Alfonsina Viezzoli vd. Scamperle iz Trsta; skrutinatorji: Alojz Butkovič, Ignino Marega, Martin Pelicon, Danijel Pelicon in Franc Petejan.

Volišče št. 2 v Gabrjah: predsednik Bruno Luzzatto, uradnik iz Trsta; skrutinatorji: Jožko Černic, Venceslav Devetak, Raimond Klede, Štefan Marušič in Angel Petean.

V ponedeljek ob 21. uri bo imela volilna komisija sejo, na kateri bodo izbrali skrutinatorje za deželne volitve.

Volišče št. 1 v Doberdobu: predsednik Giusto Barbo iz Trsta; skrutinatorji: Mario Lakovič, Jožef Kapez mlajši, Mario Ferletič, Karlo Lavrenčič in Silvan Ferletič.

Volišče št. 2 v Jamljah: predsednik dr. Teodoro Sala iz Trsta; skrutinatorji: Jožef Ferfolja, Ernest Sobani, Jožef Pahod, Karlo Boneta in Leopold Antoni.

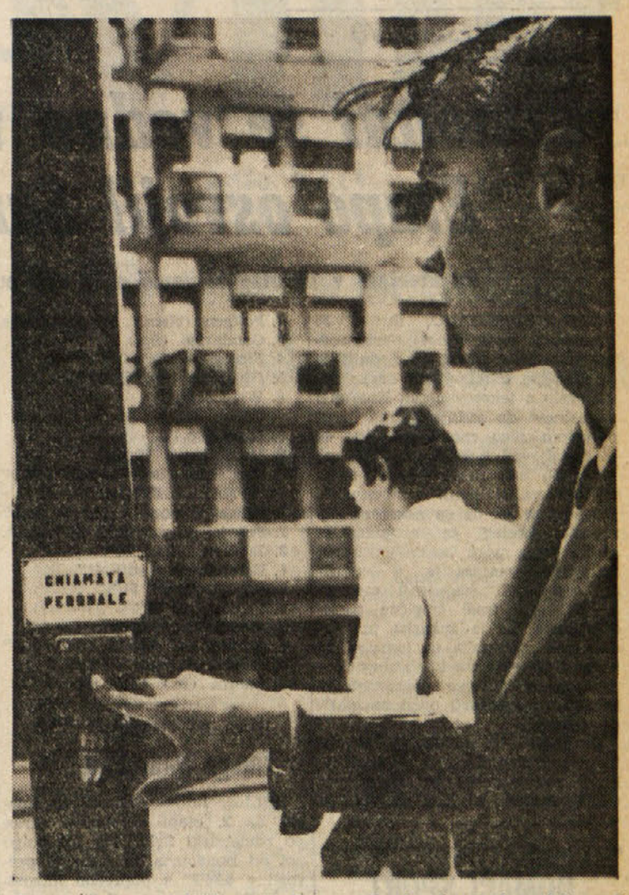

Na semaforskem križišču v Ul. Brigata Casale si morajo pešci sami s pritiskom na gumb odpreti pot čez cesto

TISKOVNA VOLILNA KONFERENCA KPI

Izjave kandidatov za poslansko zbornico in deželni svet

Deželni svetovalec Jože Jarc je govoril o slovenskih vprašanjih, Marija Selič pa o potrebah žene in socialnih službah

Včeraj je goriška federacija KPI priredila tiskovno konferenco svojih kandidatov za parlamentarne in deželne volitve. Deželni svetovalec Jože Jarc je govoril o slovenskih vprašanjih ter dejal, da je vsedržavno vodstvo sprejelo 1961. leta stališče do slovenske manjšine, ki je obvezno za vso stranko. O deželi je dejal, da ima poseben statut zaradi prisotnosti slovenske manjšine, vendar ji je ustavno sodišče odvzelo pravico sklepati o slovenskih vprašanjih. Rekel je, da slovenske šole nimajo učnih knjig v Gorici občina še ni namestila slovenskih napisov na šolska poslopja in da tudi partizanskega spomenika v Gorici nočejo zgraditi, ker odgovornim organom ne prija dvojezični napis. Kritiziral je stališče dežele, ki se zavzema za razne šole in fakultete, noče pa se zavzeti za odprtje fakultete za slovensko slovstvo v Trstu. Omenil je razdelitev slovenske manjšine na tri dele (Trst, Gorica, Beneška Slovenija) z različnimi stopnjami narodnih pravic, odnosno nepravic ter zahteval odpravo vseh fašističnih zakonov in njihovih posledice (poitalijančeni priimki in podobno).

Pokrajinski tajnik KPI Menechino je poleg Jarca predstavil tudi deželna kandidata Bergomasa in Zorzenona. Bergomas je opozoril na povečanje proizvodnega ritma in modernizacijo strojev, istočasno pa na povečanje nesreč na delu: vsako uro je v državi po eden mrtev vsakih šest minut pa po eden ranjen, inšpektorat za delo pa ima za 3 milijone podjetij samo tisoč uslužbencev (uradnikov, inšpektorjev in zdravnikov) za vso državo, kolikor je policajev samo v naši obmejni pokrajini. Zorzenon je govoril o tržiškem gospodarstvu, zlasti o Italcantieri, kjer se število delavcev znižuje na leto za 350 enot in so komaj letos zaposlili prvih 100 mladincev. Z modernizacijo ladjedelnice, ki bo sposobna proizvajati na leto ladjevja za milijon ton, je Zorzenon dejal, da bi tržiška ladjedelnica mogla sama v enem letu presničiti petletni Pieraccinijev načrt o povečanju tovornega ladjevja za 1,2 milijona ton.

Kandidat za poslansko zbornico Poletto je omenil vlogo naše dežele, ki je bila sprva periferija Skupnega evropskega tržišča, sedaj pa je postala most proti vzhodu. S tem v zvezi je omenil naftovod na Bavarsko, plinovod iz Sibirije ter skladišče za sadje, pomembne faktorje našega razvoja, h katerim je pristavil še protosinhrotron, ki da bi bil dejavnik miru. V opreki s takšno politiko pa je uvajanje vojaških služnosti v našo deželo. Kandidatka za parlament Marija Selič je obsežno govorila o zaščiti matere, kateri zakoni sicer dajejo enakopravnost in možnost zaposlovanja, obenem pa se teh svojih pravic ne more posluževati zaradi pomanjkanja otroških vrtcev (dveh v vsej pokrajini in 550 v vsej državi), kjer bi mogla pustiti svojega otroka, in drugih socialnih služb.

PREDAVANJE SKAD

Besede in dejanja oblasti v Beneški Sloveniji

Akademsko društvo SKAD je v četrtek priredilo v Katoliškem domu predavanje odv. Sfiligoja o mirovni konferenci po drugi svetovni vojni in Slovencih. Predavatelj je prikazal naravno težnjo našega naroda po zaključku vojne, da bi se tako na Primorskem kot na Koroškem združil v enotni Sloveniji, sestavnem delu Jugoslavije. Omenil je vrsto znanih zgodovinskih dejstev okoli začrtavanja meja ter navedel nekaj nadrobnosti, ki so pomembne zlasti za nas, Slovence izven meja matične domovine. Tako se je Italija obvezala, da ne bo preganjala nikogar, ki se je med vojno boril za zaveznisko stvar, pa je kljub temu uvedla kazenski postopek proti Beneški četi, partizanski formaciji v Beneški Sloveniji. Italijanska vlada je glede Beneške Slovenije 1945. leta — zavedajoč se fašističnih napak — zagotovila manjšini avtonomijo in možnost uporabe slovenskega jezika ne le v zasebnem, ampak tudi v javnem občevanju. Ker je temu sledil teror trikoloristov in pritožba slovenskih duhovnikov v Rim, jim je pokrajinski videmski predsednik Candolini (od krščanske demokracije, op. ur.), odgovoril, da jim zagotavlja «kult slovenskih potreb», se pravi narodno polnopravnost.

Sedaj pišemo leto 1968 in v Beneški Sloveniji nimamo nobenega slovenskega vrtca, nobene slovenske šole, duhovnikom pa, ki so ravnali po slovensko, so delali težave in jih premeščali v italijanske žunije.

Prihodnji četrtek bo pisatelj Rebula govoril o perspektivah naše narodne bitnosti.

DOGODIVŠČINA JUGOSLOVANSKEGA DEKLETA

Ker je pomagala gostilničarki je morala na zatožno klop

Obe pa sta dobili le pogojno kazen
Mehanik iz Volčje drage ki stanuje v Gorici

Okrajni sodnik dr. Ballani je včeraj obravnaval med drugim tudi zadevo zaposlitve tuje državljanke brez predhodnega dovoljenja pristojnih organov in brez prijave na policiji.

Obtoženi so bili 40-letna gospodinja Rosaria Garofolo iz Ul. Pasubio št. 1 pri Štandrežu, ki je imela v najemu gostilno Giovannija Gullina v Ul. Marconi št. 2 in je moral zato na zatožno klop tudi Gullin sam. Oba sta bila prisotna; manjkala pa je tretja obtoženka 20-letna Danica Belingar iz Ozeljana.

Dne 26. oktobra lani je policija napravila pregled v omenjeni goriški gostilni ter našla tam kot strežnico samo Danico Belingar, za katero so ugotovili, da je jugoslovanska državljanka ter ni bila prijavljena na uradu za tujce. Dekle je izjavilo, da je prišlo pomagat, ker je morala gospodinja Rosaria Garofolo v bolnico na zdravljenje. Dodala je, da je delala brezplačno, ker so prijatelji in večkrat je prihajala k družini na obisk. Policija je zadevo prijavila sodniji ter navedla tudi, da Danica ni imela delavske knjižice za tuje državljane ter tudi ne predpisane zdravstvene knjižice, ki je potrebna za uslužbenke v javnih lokalih.

Sodnik je obsodil Rosario Garofolo na 5 dni pripora, Danico Belingar pa na plačilo globe 10 tisoč lir; kazen pa je pogojna in je ne bodo vpisali v kazenski list. Gullina pa je sodnik oprostil, ker ni imel opravka v tej zadevi. Obe ženski je branil odv. Maniacco, Gullina pa dr. Obizzi.

Zanimiv je tudi primer 28-letnega strugarja - mehanika Adolfa Vodopivca iz Prvačine št. 228. Dne 12. avgusta lani se je v Novi Gorici poročil s 22-letno Trezo Guglielmini, ki je bila rojena v Aleksandriji v Egiptu ter je italijanska državljanka. Začasno sta si uredila stanovanje pri tašči Marji Černe v Ul. Carducci 27 v Gorici, ki ima v podnajemu tri sobe v stanovanju 64-letnega trgovca Ferruccia Leghisse v isti ulici.

Vodopivec je vsak večer prihajal spat v Gorico, kjer je živela njegova žena, ter se vsako jutro vračal na delo v tovarno plastičnih izdelkov v Volčji dragi. Lani okrog 18. oktobra pa je goriška policija ugotovila, da se ni javil policiji kot tuj državljan, ki se zadrži tri ali več dni v Italiji. Zato so ga prijavili sodišču skupaj s Černetovo in lastnikom stanovanja Leghisso. Ker pa so vsi trije obtoženci z lahkoto dokazali, da Vodopivec ni bil nikoli več kot 24 ur v Gorici je sodnik dr. Balani oprostil Vodopivca in Černetovo ker dejanje ni kaznivo, Leghisso pa ker pri tem sploh ni bil udeležen in je smatral da se zadeva tiče le prvih dveh. Obtožence je branil dr. Olivo.

Drž. tož. dr. Maniacco, sodnik dr. Balani, zap. Smet.

Cesta Pevma-Štеverjan zaprta zaradi asfaltiranja

Goriško županstvo sporoča, da bodo od danes, 11. maja pa do zaključka del, zaprli za promet cesto Gorica - Oslavje - Štеverjan do občinske meje, ker so v teku dela za dokončno ureditev in asfaltiranje cestišča.

RAZPRAVA O DEŽELNEM NAČRTU

Razvoj kmetijstva uskladiti z razvojem v industriji

Glavno pažnjo posvetiti človeku in njegovim socialnim potrebam

V dvorani pokrajinskega sveta so se sestali gospodarstveniki in drugi predstavniki s kmetijskega področja na Goriškem z univ. profesorjem Orlandom iz Urbina, ki mu je pokrajinska uprava poverila nalogo, da izdela načrt za razvoj kmetijstva na področju naše dežele. Sestanek je imel namen, da bi profesor nakazal smernice svojega dela pri izdelavi takega načrta in ga čimbolj uskladil z realnimi potrebami na osnovi pripomb, ki bi jih dali prizadeti na tem področju.

Sestanka se je udeležilo precejšnje število prizadetih kmetijskih operaterjev in tudi neposrednih kmetovalcev, med katerimi smo opazili tudi nekaj naših ljudi. V načrtu je dežela razdeljena na komprenzorije in področja, časovno pa na srednje in dolge termine. Pri tem naj bi upoštevali sedanje krajevne razmere in položaj. Posebno pažnjo bodo posvetili tudi organizacijski strukturi obstoječih podjetij in možnostim spremembe sedanjih kultur. Načrt predvideva tudi investicije za izboljšanje proizvodnje in socialnega ustroja na zasebnem in družbenem področju.

Njegovim izvajanjem je sledila debata pri kateri se je oglasilo večje število prisotnih. Med njimi prof. Marsano, Martinis, ravnatelj goriške Coldiretti Miolatto, predstavnik deželne zveze zadrug Poletto, predstavnik Alleanze contadini Marizza, deželni svetovalec Cocianni in drugi.

Miolatto je naglasil potrebo, da se pri preobrazbi kmetijstva posveti več pažnje problemu človeka in njegovega razvoja z odpravo socialnih nesoglasij med kmetijstvom in industrijo. Silvino Poletto je obravnaval problem tržišča kmetijskih pridelkov in njegovo reformo, s posebnim ozirom na mednarodno tržišče v Trstu in prodajni center v Vidmu. Marizza pa je obravnaval problem kmetijskega podjetja in potrebo izbire njegove oblike na kapitalistični podlagi ali na osnovi neposrednih obdelovalcev. Poudaril je tudi potrebo uskladitve kmetijskega razvoja z razvojem industrije. Cocianni pa je s svoje strani obravnaval ukrepe, ki jih je sprejela do sedaj deželna uprava v korist in podporo kmetijstvu.

Prof. Orlando je vzel na znanje pripombe in obljubil, da jih bo upošteval pri izdelavi dokončnega načrta.

Prijava trde pšenice

Pridelovalci trde pšenice morajo preko občin, kjer imajo kmetijo, napraviti prijavo na pokrajinsko nadzorništvo za prehrano. Če gre za spolovinarje, bo prijavo napravil eden za oba. V prijavi bo kmetovalec navedel skupno površino kmetije in pa površino zemlje zasejane s trdo pšenico; izročil jo bo najkasneje do 31. maja.

Za neprijavljeno trdo pšenico kmetje ne bodo mogli dobiti dodatka, predvidenega v pravilniku ministrskega sveta Skupnega evropskega tržišča.

Globe mestnih stražnikov

Mestni stražniki v Gorici so v teku preteklega aprila predpisali za razne prekrške 449 glob. Največ od teh je bilo zaradi prekrškov cestnega pravilnika in sicer 436; 16 zaradi prekrškov mestnega pravilnika; 3 za prekrške glede lepakov in reklame.

Mestni konjederec je v istem mesecu polovil 16 psov, ki so se klatili brez gospodarja.

Prve češnje že teden dni v prodaji

Že ves ta teden so na goriškem trgu v prodaji češnje, letošnji prvi domači sad. Sprva je bila cena dokaj astronomska in se je sukala pri 600 lirah. Blago so prinesli najprej iz Dolenj, nekaj iz Rožne doline, pa tudi iz Brd. Z dnevi se je količina pridelka zvišala, cena pa znižala. Sedaj je češnje moč kupiti že po 250 do 300 lir.

Sad zaenkrat še ni kdo ve kako okusen; nekdo nam je rekel, da ima občutek kot bi jedel točo. Besede so nekoliko pretirane, res pa je tudi, da so prve češnje dokaj vodene in zato tudi brez tistega prijetnega okusa ki ga imajo zreli sadeži. Letošnje prve češnje so tudi slabo obrodile; zelo veliko je livk, se pravi nerazvitih sadežev, zaradi katerih se trganje najbrž ne izplača ravno najbolje.

Kino

Gorica

VERDI. 17.15: «Al di la della legge», L. V. Cleef in A. Sabato. Ameriški kinemaskope v barvah.
CORSO. 17.15: «Gli occhi della notte», Audie Hepburn in Alan Arkin, ameriški barvni film, prepovedan mladini pod 14. letom.
MODERNISSIMO. 17.30—22: «Col cuore in gola», J. L. Tritignant in E. Aulin. Francoski kinemaskope v barvah; mladini pod 18. letom prepovedan.
CENTRALE. 17.00: «Mal d'Africa». Dokumentarni kinemaskope v barvah Mladini pod 14. letom prepovedan.
VITTORIA. 17.15—21.30: La donna del West», Doris Day in P. Graves. Ameriški kinemaskope v barvah.

Tržič

AZZURRO. 17.30: «Le grandi vacanze», L. De Funes. Kinemaskopski film v barvah.
EXCELSIOR. 16.00: «Al di la della legge», L. V. Cleef in A. Sabata. Kinemascope v barvah.
PRINCIPE. 17.30: «Il sergente Ryker», L. Marvin in V. Miles. Barvni film.
S. MICHELE. 17.30—22: «Zorro il ribelle», H. Ross. Kinemaskope v barvah. Sledi barvna slikanica.

Ronke

EXCELSIOR. 19—21.30: «Violenza per una monaca», R. Schiaffino in J. Richmond.
RIO. 19—21.30: «Il padre di famiglia», N. Manfredi, Tognazzi in L. Carol. Kinemaskope v barvah.

DEŽURNE LEKARNE

GORICA

Danes ves da in ponoči je odprta lekarna ALESANI — Ul. Carducci 38 — tel. 22-68.

TRŽIČ

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna «Alla salute» dr. Fabbris - Ul. Cosulich 117 - tel. 72480.

RONKE

Danes ves dan in jutri je odprta lekarna «Al'Angelo» dr. S. Olivetti, Ul. Roma 22 — tel. 77019.

JUTRI CVETLIČARNE ODPRTE

Jutri, 12. maja, za dan matere bodo v Gorici odprte vse cvetličarne od 8. do 13. ure.

šport šport šport šport šport

KOLESARSTVO

DIRKA PO ŠPANIJI

Gimondi še vedno v vodstvu Etapo osvojil Santamarina

Po atentatu v 15. etapi so vozači nadaljevali pot šele po daljšem omahovanju

SAN SEBASTIANO, 10. — 53 preostalih udeležencev mednarodne kolesarske dirke po Španiji je po daljšem omahovanju danes nadaljevalo s tekmovanjem. Kolesarji se namreč do zadnje minute pred odhodom niso mogli odločiti, če bi nadaljevali z vožnjo ali ne, saj bi lahko kak drugi atentat spravil njihova življenja v nevarnost. Izvedelo se je, da so nekateri tekmovalci prejeli že v preteklih dneh pisma neke baskovske separatistične organizacije, v katerih so napovedali včerajšnji atentat, ki bi lahko imel tragične posledice. Šele ko je španska policija dala vsa zagotovila in jamstva za varnost vozačev med tekmovanjem in tudi za njihove namestitve v hotelih, so kolesarji odšli na startno mesto.

Današnjo 16. etapo je osvojil Španec Pedro Luis Santamarina, ki je prevozil 204 km dolgo pot od Pamplone do San Sebastiana v 5.43'10".

2. Peffgen (Nem.) 56" zaostanka
3. Gandarias (Šp.)
4. Pinera (Šp.)
5. Perurena (Šp.) 1'43"
6. Wright (VB)
7. Ocana (Šp.)
8. Diaz (Šp.)
9. Manzaneque (Šp.)
10. Van Schil (Bel.) 5.45'49" - 2'39"

SKUPNA LESTVICA:
1. Felice Gimondi (It.) 70.44'09"
2. Perez Frances (Šp.) 11" zaost.
3. Janssen (Niz.) 31"
4. Errandonea (Šp.) 41"
5. Spruyt (Bel.) 51"
6. Velez (Šp.) 52"
7. Aimar (Fr.) 1'16"
8. Gomez Del Moral (Šp.) 1'20"
9. Echevarria (Šp.) 1'31"
10. Adorni (It.) 1'42" itd.

Dirka po romandski Švici

Zmaga Dancellija

BULLE, 10. — Dancelli je zmagal na 2. etapi kolesarske dirke po romandski Švici. 195 km dolgo pot od Boncourta do Bulla je prevozil v 5.34'7" s poprečno hitrostjo 34,900 km na uro. S 3" zaostanka je prispela na cilj skupina 24 vozačev v naslednjem vrstnem redu:

2. Raymond Delisle (Fr.)
3. Franco Bitossi (It.)
4. Gianni Motta (It.)
5. Eddy Merckx (Bel.)
6. Noel Van Clooster (Bel.)
7. Willy Plankaert (Bel.) in drugi

SKUPNA LESTVICA:
1. Eddy Merckx (Bel.) 11.52'53"
2. Michele Dancelli (It.) 4" zaost.
3. Raymond Delisle (Fr.) 12"
4. Willy Plankaert (Bel.) 16"
5. Franco Bitossi (It.) 27"

DOMAČI ŠPORT

NOGOMET

Jutri, v nedeljo 12. maja
II. amaterska kategorija
Ob 16. uri v Nabrežini
VESNA — TURRIACO

* * *

Mladinski pokal Menon
Ob 12. uri v Trstu, stadion «Prvi maj»
CREMCAFFE' — BREG

ODBOJKA

Danes, v soboto 11. maja
Moška D liga
Ob 18. v Trstu, stadion I. maj
BOR B — GASILCI (GO)

* * *

Ob 20.30 v Gorici
AGI — OLIMPIJA

* * *

Ženska B liga
Ob 21.15 v Trstu, Ul. della Valle
BOR — FARI ESTE

* * *

Jutri, v nedeljo 12. maja
Moška D liga
Ob 10.30 v Zgoniku
KRAS — TURRIACO

* * *

Ženska B liga
Ob 10.30 v Dolini
BREG — CASAGRANDE

* * *

Ob 15. uri v Valdagnu
MARZOTTO — SOKOL

* * *

Ženska C liga
Ob 8.30 v Dolini
BREG B — CORRIDONI

* * *

Ob 8.30 v Vidmu
PORZIO B — ZARJA

* * *

Ženska promocijska liga
Ob 8.30 v Trstu
BOR C — OMA

* * *

Ob 8.30 v Trstu
FARI B — GAJA

ORIENTACIJSKI ŠPORT

Ob 7.45 na Opčinah
ŠD POLET ORGANIZIRA ORIENTACIJSKI POHOD

ALPINIZEM

Ob 9. uri v Glinščici
NADALJEVANJE PLEZALNEGA TEČAJA AO SPDT

Orientacijski pohod na Opčinah

Organizator jutrišnjega orientacijskega pohoda na Opčinah sporoča udeležencem sledeča navodila: zbirališče bo v Prosvetnem domu na Opčinah ob 7. uri, prijava ekip pa se bo zaključila ob 7.45. Po tej uri ne bodo organizatorji sprejeli več nobene prijave in bo vstop v dvorano Prosvetnega doma prepovedan. Udeleženci tekmovanja naj se zato javijo na zbornem mestu točno. Vsaka ekipa naj se predstavi primerno opremljena, ker bo pohod tehnično zahteven in daljši od prejšnjih in bo potekal večinoma po zelo slabem zemljišču. Tekmovalci naj imajo torej primerno obutev in oblačila, pa tudi malico, ker se bo pohod zavlekel precej preko poldne.

Vsaka ekipa mora imeti kompas (busolo) in zemljevid specialko Fo 40A II SO.

Prireditelj bo sprejemal morebitne pritožbe 30 minut po zaključku tekmovanja. Vsaki pritožbi je treba priložiti kavcijo 1.000 lir, ki se v primeru zavrnitve pritožbe ne vrne. Vse ekipe bodo morale počakati na cilju dokler ne bo prišla na cilj zadnja ekipa njihovega društva.

Organizatorji ne prevzemajo nikakšne odgovornosti za morebitne poškodbe in drugo škodo, ki bi jo utrpeli udeleženci teka.

Šd Polet

V ORGANIZACIJI DOMAČINOV

Jutri dirka veteranov v Lonjerju ob močni domači in tuji konkurenci

Turato, Zamprogna, Maver, Billato in Bartoli glavni favoriti za zmago

Priprave za dirko se bližajo h koncu, petim pokalom za najboljše se je pridružil cel kup praktičnih nagrad, ki bodo šle prav vsem udeležencem brez izjeme. Večkrat prispe v Lonjer skupina kolesarjev, ki preizkuša teren. Na koncu pa se ne morejo zediniti, ko je treba povedati, če je proga naporna ali ne. «Gorski vozači si že manejo roke, saj vidijo v vzponu od Boljunca do Ključa odlične možnosti, da se otresejo sprinterjev. Slednji pa bodo prav gotovo hoteli prevzeti položaj v lastne roke mnogo pred Boljuncem.

Vse značilnosti proge obetajo, da bomo videli napeto in vseskozi borbeno dirko. To potrjujejo tudi uspehi nekaterih prijavljencev na pomladanskih dirkah, predvsem pa kolesarjev veteranov iz Veneta. Ti so vsekakor najnevarnejši tekmeci Tržačanov, ker so doslej tekmovali že na več dirkah, ki so se jih udeležili vsi najboljši italijanski veterani. Tako je pred dnevi Turato v izredno hudi konkurenci potolkel vse nasprotnike in osvojil prvo mesto pred italijanskih prvakom Ceratijem. Četrti pa je prišel Billato, ki bo tudi nastopil v Lonjerju. Tako Billato kot Turato imata odlične možnosti za zmago, ne bosta pa edina. Svojo prisotnost so najavili še Semenzato, Selvatico, Zamprogna, ki bodo s seboj privedli še svoje tovariše. V glavnem pa so to vsi hitrostni vozači, ki ne ljubijo preveč hudih strmin. Ker pa so vsi brez izjeme odlično trenirani, jim ne bodo vzponi delali prevelikih preglavic.

Poglejmo nekoliko še v tržaški tabor. Tu ni tolikšne izbire, saj vedno prevladujejo tisti trije, štirje kolesarji. V letošnji sezoni sta se dobro odrezala Bartoli in Ladovaz, medtem ko Maver še ni v najboljši formi. Kljub temu pa upa, da se bo dobro odrezal pred sovaščani, ki bodo vsekakor navijali zanj. Vprašali smo ga, naj pove, kdo bo zmagal po njegovem mnenju. Na prva mesta je postavil Turata, Zamprogno, ki je zmagal lani, Billata ter Tržačana Bartolija. O sebi pa meni, da se bo uvrstil na peto ali šesto mesto. Upajmo, da se bo uvrstil še bliže k zmagovalcu, ako mu že ne bo uspelo zmagati, saj je proga ustvarjena kot nalašč zanj, saj je znano, da se najbolje znajde na strminah.

Sedaj o nagradah. Pokal Lonjerja bo šel ekipi, ki bo imela največ svojih članov med prvimi petimi na lestvici. Prvi na cilju bo dobil «Pokal Lavrenčič», prvouvrščeni deželni kolesar pa bo prejel «Pokal Maver». Za gorske nagrade in leteče cilje so prispevala športna društva Primorec, Zarja, Gaja, Breg, Union. Precej so prispevali posamezniki, trgovine in razne tvrdke iz mesta in okolice.

Nagrad torej ne bo manjkalo in dirka bo prav razgrela okrog petdeset domačih in tujih kolesarjev.

Radi

ODBOJKA — MOŠKA D LIGA

Jutri v Zgoniku važna tekma šesterke Krasa proti Turjaku

V predzadnjem kolu prvega dela moškega odbojkarskega prvenstva D lige bo šesterka Krasa gostila na svojem igrišču ekipo Libertas iz Turjaka.

Če pogledamo na lestvici vidimo, da sta jutrišnja nasprotnika precej enakovredna. Srečanje bo torej moralo odločiti, katera izmed obeh ekip je močnejša in bo imela pravico do višje uvrstitve. Obe moštvi sta (sodeč po trenutnih rezultatih) v odlični formi in tokrat res velja ugotovitev, da je vsako napovedovanje favorita izredno tvegano. Turjačani so bili doslej le enkrat premagani, izreden podvig pa so opravili v četrtem kolu prvenstva, ko so premagali na domačem igrišču — sicer tesno — nič manj kot ekipo tržaških gasilcev, ki velja za glavnega favorita za končno zmago. Po drugi strani pa je tudi Kras — po sicer nekoliko slabem startu — zbral s štirimi zaporednimi zmagami kar 8 točk. Ta uspeh pa nekoliko greni dejstvo, da krasovci doslej niso pokazali to, kar resnično zmorejo, predvsem pa niso vložili v svoje nastope dovolj zagrizenosti.

Jutrišnja tekma bo torej za Kras izredno težka pa tudi odločilna. Če bi domačini zmagali bi tako imeli še možnost, da se ob koncu prvenstva uvrste na eno najvišjih mest lestvice.

Da bi pa Krasu uspel tak podvig mora zaigrati predvsem mirneje, brez živčnosti in bolj zagrizeno. Jutrišnja tekma, ki bo na sporedu na zgoniškem igrišču ob 10.30 bo torej za domačine tudi prestižnega pomena.

* * *

V ženski C ligi so že opravili prvo polovico prvenstvenih srečanj. Jutri bodo odigrali le še zaostala srečanja, nato pa se bo začelo povratno kolo. Deželni odbor Italijanske odbojkarske zveze je že pripravil koledar povratnih srečanj, ki je tak:

19. MAJA
11.30 Bazovica: **Zarja - Porzio B**
10.30 Trst: **Bor B - Breg B**
15.30 Št. Peter: **Corridoni - AGI B**

23. MAJA
10.30 Trst: **Bor B - Corridoni**
10.30 Dolina: **Breg B - Zarja**
10.30 Gorica: **AGI B - Porzio B**

26. MAJA
11.30 Bazovica: **Zarja - AGI B**
8.30 Videm: **Porzio B - Bor B**
10.30 Št. Peter: **Corridoni - Breg B**

2. JUNIJA
11.30 Bazovica: **Zarja - Bor B**
10.30 Št. Peter: **Corridoni - Porzio B**
16.00 Dolina: **Breg B - AGI B**

9. JUNIJA
10.30 Gorica: **AGI B - Bor B**
11.30 Bazovica: **Zarja - AGI B**
10.30 Dolina: **Breg B - Porzio B**

NOGOMET

Že določeni nasprotniki za «I. pokal veteranov»

V preteklih dneh so se na sedežu proseškega Primorja sestali organizatorji nogometnega turnirja za «I. pokal veteranov» skupno s predstavniki prijavljenih društev. Kea se je v poslednjem trenutku prijavila tudi enajsterica Trebč je zdaj skupno prijavljenih 5 moštev: Bani, Kontovel, Prosek, Sv. Križ in že omenjene Trebče.

Otvoritev turnirja bo dokaj slovesna, saj se bodo vse ekipe (oblečene v svoje drese) zbrale na nabrežinskem igrišču, na katerega bodo prikorakale ob zvokih godbe. Sledila bo prva tekma turnirja.

Žrebanje nasprotnikov je dalo tak izid: v prvem srečanju bosta nastopili ekipi Banov in Kontovela, zmagovalec pa se bo pomeril s Trebčami. Prosek in Sv. Križ se bosta srečala v drugi skupini. Zmagovalca obeh skupin bosta odigrala finalno tekmo za prvo mesto, poraženca za tretje, enajsterici Banov ali Kontovela pa bosta lahko odigrali še srečanje za četrto mesto.

Za turnir vlada v naših vaseh veliko zanimanje. Prireditelji so prejeli še štiri pokale, tako, da jih je zdaj na razpolago pet in bo vsaka ekipa prejela enega. Razen pokalov pa bo na razpolago tudi vrsta drugih praktičnih nagrad, ki jih bodo igralci — glede na njihovo starost — vsekakor zaslužili, saj bodo najmlajši stari vsaj 34 let.

Vse torej kaže, da bo prireditev imela lep uspeh. Zasluge za to imajo predvsem požrtvovalni predstavniki vaških ekip (Dugulin Josip — Bani, Petrto Karel — Kontovel, Danev Roman — Prosek, Tence Lucijan — Sv. Križ in Kralj Marcel — Trebče), poleg njih pa še drugi, ki so vsi doprinesli, da so bile številne organizacijske težave uspešno premostene in da se bo lahko turnir čez enajst dni začel v redu.

B. R.

TENIS

Presenetljiv poraz Coxa

RIM, 10. — Na mednarodnem teniškem prvenstvu Italije je danes pripravil veliko presenečenje češkoslovaški igralec Holeček. V tretjem kolu je izločil nosilca skupine št. 8, Angleža Coxa.

Današnji izidi moških posameznikov:

Mulligan (It.) - Elschenbroich (Nem.) 10:8, 6:0, 5:7, 6:3
Metreveli (SZ) - Kukal (Češ.) 6:1 6:4, 6:3
Tiriac (Rom.) - Crealy (Avstral.) 4:6, 6:3, 6:1, 6:2
Jovanović (Jug.) - Maud (J. Afr.) 6:4, 6:2, 4:6, 6:4
Kodeš (Češ.) - Merlo (It.) 7:5, 6:1, 4:6, 6:3
Riessen (ZDA) - Kalogeropulos (Grč.) 6:2, 6:3, 7:9, 6:2
Holček (Češ.)-Cox (VB) 1:6, 8:6, 4:6, 6:1, 7:5
Hewitt (J. Afr.) - Fox (ZDA) 7:5, 6:3, 6:3
Richey (ZDA) - Moore (J. Afr.) 6:4, 5:7, 6:4 6:3

Dvanajst tisoč udeležencev teka «Po poteh partizanske Ljubljane»

Danes in jutri v Ljubljani edinstvena spominska športna manifestacija

Nocoj in jutri bo v Ljubljani velika tradicionalna manifestacija «Po poteh partizanske Ljubljane». To tekmovanje, ni le športnega značaja, saj ga organizirajo predvsem z namenom, da bi z njim ohranili spomin na težke in junaške čase, ko je Slovenija in z njo njena prestolnica Ljubljana bila krvavi obstoj slovenskega ljudstva. Zato se ga tudi udeležuje izredno število nastopajočih. Letošnje prireditve «Po poteh partizanske Ljubljane» se bo udeležilo res rekordno število 12.000 tekmovalcev. Samo v članskem pohodu na 10 km bo nastopilo približno 750 moštev, najmlajših udeležencev pionirjev, ki bodo tekmovali na 5 km dolgi progi pa je celo za nad 1200 ekip.

Nastopajoči tekmujejo v posebnih skupinah. Tako sodelujejo v posebni skupini tudi bivši partizani in letos bo nastopilo 34 delegacij raznih partizanskih brigad in drugih enot. Med temi bodo poslale tekmovalne ekipe tudi italijanske enote, ki so se borile skupno s slovenskimi partizani: Garibaldi Trieste, Fontanot in Alma Vivoda.

Drevi ob 21. uri bo na sporedu najzanimivejši tek te prireditve, tek mestnih reprezentanc, za katerega so se prijavile ekipe iz štirinajst domačih in tujih mest. Svoje reprezentance so poslale: Budimpešta, Beljak, Dunaj, Bratislava, Praga, Bergen op Zoom, Gorica, Parma, Lyon, Maribor, Trbovlje, Celje, Osijek, Ljubljana. Proga tega teka bo merila 4226 metrov.

Najdaljšo progo bodo morali udeleženci prehoditi ali pa preteči v «partizanskem maršu». Ta proga je namreč za moške dolga 25 km, za ženske pa 8 km.

Nastopanje na manifestaciji zahteva torej kljub temu, da to ni zgolj športno tekmovanje, od udeležencev dokajšnje napore. Prijavljenci se zato za nastop v Ljubljani temeljito pripravljajo in trenirajo tudi po več mesecev. Tudi to pa je dokaz, da se tisoči udeležencev prireditve «Po poteh partizanske Ljubljane», ki bo letos na vrsti že dvanajstič, zavedajo pomembnosti in slovesnosti sodelovanja.

MOTOCIKLIZEM

Sedemnajst držav na tekmovanju za motociklistično nagrado Loke

Dirka bo na sporedu 26. maja na novi krožni progi v Škofji Loki

V sredo so na tiskovni konferenci v Ljubljani organizatorji predstavili časnikarjem mednarodno motociklistično tekmovanje za «Nagrado Loke», ki bo na sporedu 26. maja v Škofji Loki. To je za opatijskimi dirkami drugo najpomembnejše tovrstno tekmovanje v Jugoslaviji in je vneseno tudi v koledar prireditev Mednarodne motociklistične zveze. Za škofjeloško dirko vlada med inozemskimi tekmovalci izredno zanimanje in tako se je tudi letos zanjo (kljub istočasni dirki za svetovno prvenstvo v Clermond Ferrandu v Franciji) prijavilo nad 400 dirkačev, vendar so jih prireditelji sprejeli le 160. Udeleženci dirke bodo zastopali 17 držav in sicer so svojo udeležbo zagotovile Avstrija, Avstralija, Belgija, Italija, Madžarska, Švica, Švedska, Velika Britanija, Danska, Zahodna Nemčija, Nova Zelandija, Irska, Južna Afrika, Kanada, Nizozemska, ZDA in Jugoslavija, verjetno pa se bo prijavila tudi Španija.

Tekmovalci bodo nastopili v šestih razredih in sicer do 50 ccm, do 125 ccm, do 250 ccm, do 350 ccm, do 500 ccm in z motorji s prikolico do 500 ccm.

Letošnja dirka bo potekala na obnovljeni progi, katere krog meri 4.500 m. Kolikšno zanimanje vlada za to prireditev pove najbolje podatek, da si je lanske dirke ogledalo nad 40.000 gledalcev, letos pa pričakujejo prireditelji približno 50.000 obiskovalcev. Dobro so poskrbeli tudi za motorizirane obiskovalce, saj je na parkirnih prostorih v neposredni bližini tekmovalne steze mesta za deset tisoč avtomobilov.

Med nastopajočimi bodo mnoga znana imena, tako bo nastopil tudi lanski rekorder škofjeloške proge Nemec Walter Scheimann, ki je dosegel rekordno povprečno hitrost 136 km 590 metrov na uro.

Za dirko se je prijavilo tudi več znanih italijanskih dirkačev, med njimi Milani, Vicenzi, Zambotti

Tako jutri moštva na igriščih

- **TORINO**
Vieri; Cereser, Fossati (Limena); Puia, Bolchi, Corni; Carelli, Ferrini, Baisi, Agroppi, Facchin.
ROMA
Ginulfi (Pizzaballa); Sirena, Carpenetti; Pelagalli, Losi, Scaratti; Jair, Peirò, Taccola, Cordova, Ferrari.
- **SPAL**
Copollini; Stanzial, Bozzao; Reia, Pasetti, Bertuccioli; De Bernardi (Dell'Omodarme), Bigon (Lazzotti), Rozzoni, Parola (Bean), Brenna.
JUVENTUS
Anzolin; Salvadore (Coramini), Roveta (Leoncini); Bercellino (Salvadore), Castano, Sacco; Zigoni (Favalli), Del Sol, De Paoli (Zigoni), Cinesinho, Menichelli.
- **VICENZA**
Negri; Rossetti, Volpato; Gregori, Carantini, Calosi; Menti, Gori, Vinicio, Bicicli, Fontana.
FIORENTINA
Albertosi; Pirovano, Mancin; Bertini, Ferrante, Rogora; Chiarugi, Merlo, Maraschi, De Sisti, Amarildo.
- **CAGLIARI**
Pianta (Reginato); Martiradonna, Longoni; Cera, Niccolai, Longo; Nenè, Rizzo, Boninsegna, Greatti, Riva.
INTER
Sarti; Burgnich, Facchetti; Benitez, Landini, Santarini; D'Amato, Mazzola, Cappellini, Suarez, Bonfanti (Achilli).
- **BOLOGNA**
Vavassori; Furlanis, Ardizzon; Guarneri (Prini), Janich, Fogli; Turra, Bulgarelli, Clerici, Haller, Pace.
MANTOVA
Bandoni; Pavinato, Freddi; Micheli, Spanio, Giagnoni; Tomeazzi, Di Giacomo, Spelta, Salvemini, Stacchini.
- **NAPOLI**
Zoff; Nardin, Pogliana; Stenti, Zurlini (Panzanato), Montefusco; Canè, Juliano, Orlando, Altafini, Barison.
BRESCIA
Brotto; Mangili, Vitali; Rizzolini, Tomasini, Busi (D'Alessi); Salvi, D'Alessi (Mazzia), Braida, Schutz, Troja.
- **SAMPDORIA**
Battara; Garbarini, Delfino; Sabatini, Morini, Vincenzi; Novelli, Carpanesi, Salvi, Frustalupi, Francesconi.
ATALANTA
Balzarini; Bertuolo, Nodari; Tiberi, Cella, Signorelli; Danova, Milan, Santonico, Dell'Angelo, Salvori.
- **MILAN**
Cudicini; Anquilletti, Schnellinger; Rosato, Malatrasi, Trapattoni; Mora, Lodetti, Sormani, Rivera, Prati.
VARESE
Da Pozzo; Sogliano, Maroso; Borghi, Cresci, Della Giovanna; Renna, Tamborini, Anastasi, Mereghetti, Vastola.

Totocalcio

Bologna — Mantova	1		
Cagliari — Inter	1	X	
Vicenza — Fiorentina	1	X	
Milan — Varese	1		
Napoli — Brescia	1		
Sampdoria — Atalanta	1	X	2
Spal — Juventus	X	1	
Torino — Roma	1		
Catania — Reggina	1		
Lazio — Modena	1	X	
Perugia — Verona	X		
Legnano — Pro Patria	1	X	2
Pescara — Internapoli	1		

ŠAH

Brzoturnir v Trstu

V nedeljo, 12. maja bo na sedežu Tržaškega šahovskega društva običajni vsakomesečni šahovski brzoturnir. To bo že tretja tovrstna prireditev v letošnjem letu. Za brzoturnir so se prijavili poleg domačinov tudi najboljši goriški šahisti, kot tudi igralci z druge strani meje. Brzoturnir se bo začel ob 9.30.

TOTIP

1. —	prvi	1	1	X
	drugi	X	1	1
2. —	prvi	1		
	drugi	2		
3. —	prvi	1	X	
	drugi	X	1	
4. —	prvi	X		
	drugi	2		
5. —	prvi	X	1	
	drugi	1	2	
6. —	prvi	1	X	
	drugi	X	2	

STEFAN OLIVIER

NOVI ŠEF

32.

«Veš,» je nadaljevala, «ko bo prišla njegova žena, bova morala povabiti oba. Rada bi jo videla.»

«Prav,» je dejal.

Sedmo poglavje

Po Feldhusnovem obisku se je vse nekako spremenilo. Dobro sta se razumela. Delo je potekalo brez trenja, njuni razgovori so bili brez ostrine. Feldhusen je operiral še kar dobro. Nobena senca ni legla na oddelek. Feldhusen je samozavestno hodil med doktorji in sestrami. In zakaj ne bi bil zadovoljen? Gina se je vrnila, po ves dan je bila zaposlena z urejanjem novega stanovanja. Vse je nekako dobro teklo.

Tudi tisti torek, štiri dni pred vselitvijo v novo stanovanje, je bil Feldhusen dobro razpoložen — bil je povsem drugačen kot Warzin; ta je bil bled, nemiren. Toda na to ni bil nihče pozoren.

Feldhusen je vodil svoj sprevod po oddelkih kot princ, za katerim gre spremstvo. Bil je osrednja osebnost. Njegova halja je bila bela kot sneg, na pol odprta, ovratnik je imel skrbno privihan. Bil je duhovit, spreten in ljubezniv.

Za njim je stopal Neugebauer. Po Feldhusnovem obisku je sklenil, da se ne bo nikoli prenaglil. Bil je tih, delal je skrajno vestno, pozoren je bil na vsako malenkost. Če je opazil kaj napačnega, se je skušal obvladati.

Sedaj so bili v Warzinovem oddelku. Toda Warzin je bil na pol odsoten. Za datumi, beležkami in podatki o poteku zdravljenja pacientk, je bila Brigitte in razgovor, ki ga je imel z njo prejšnji večer. Ko ga je Feldhusen pri bolnici, ob kateri so se ustavili, nekaj vprašal, ni odgovoril.

Feldhusen se je vzravnal in se mu nasmehnil. «No, doktor? Nekoliko raztreseni, kaj? Rad bi krvni izvid, če ste za to?»

Warzin se je zdrznil. «Oprostite, doktor.»

Potem so odšli na oddelek dr. Florstedtove. Tudi Warzin. Videti je bilo, da se je zbral, toda za poročili in Feldhusnovimi vprašanji ter ženskimi tihimi odgovori je neprestano slišal Brigittin glas.

Glas Brigitte, ko mu je včeraj telefonirala: «Werner?»

«Da, draga Brigitte? Kakšno presenečenje! Vesel sem, da te slišim. Kaj je novega?»

«Ali si sam?»

«Sam. Zakaj?»

Obotavljala se je. Slišal je celo njeno dihanje, kakor če bi stal ob njej. Potem besede, slabotne, plahe: «Nič ni bilo, Werner.»

Takoj je vedel, kaj misli. «Misliš...»

«Da.»

«Toda Brigitte, ljubica, ali si prepričana?»

«Da, Werner. Običajno je točno...»

«Da, vem. Toda morda si se zmotila. Vse bo v redu, boš videla.»

«Ne verjamem, Werner. Jaz se... bojim.» Po glasu sodeč je bila obupana — in tudi sam ni bil več trden. Nenadoma se ni mogel več smejati, kazalo je, da je konec brezskrbnega igranja. «Sedaj ne moreva več govoriti, Brigitte. Telefoniral ti bom.»

«Kdaj?»

Tako kratko, a še to je bilo preveč. Lahko si je mislil, kakšna je: Brigitte z blagimi očmi, v javni telefonski govorilnici, prestrašena, mudi se ji.

«Kmalu, od doma.»

«Dobro.»

Prvi trenutek se je razjezil. Ali je bila zvijača? Ali se hoče maščevati, ker je odklonil poroko?

Toda stvar le ni bila tako preprosta. O njej je premišljal vso dolgo noč, slabo je spal. No, in zdaj je tu — in povsod so tudi Brigittine besede. Vsaka noseča ženska ga je spominjala nanjo; vsak krik novorojenčka ga je razburil. Otrok! Otroka ni hotel! Vse življenje bi se spremenilo; konec svobode, nič več stari Werner Warzin! Hotel pa je biti svoboden.

Treba je najti rešitev, saj je ginekolog! Našel jo bo!

O vsem tem ni nihče nič vedel. Krüger se mu je nasmehnil — in Warzin se je moral zelo potruditi, da mu je nasmeh vrnil. Ko bi bil na Krügerjevem mestu! Krüger je bil pametnejši, nič podobnega se mu ni moglo zgoditi.

Sprevod belih halj je krenil proti naslednji sobi. Kruger je šel nekoliko zadaj, spočit, dobro razpoložen, miren kot običajno. S privatnim krilom ni imel veliko opraviti in to mu je bilo všeč. Ni bilo v njegovem načrtu, da bi delal do smrti ali umrl od skrbi. Tu je moral pač prebiti štiri leta, da bi postal specialist. Čim bolj gladka pot, kar najmanj naporna, to je bilo zanj. O svojih zadevah ni nikomur pripovedoval, druge ga niso zanimale. S Feldhusnom, šefom, se je seveda moral razumeti. Vsakdo je svoj človek. Različni ljudje imajo različne napake. Feldhusen ni delal težav, Feldhusen ni bil fanatik. Bilo bi precej hujše, če bi bil šef Neugebauer. Krüger je bil zadovoljen.

Zadovoljna pa je bila tudi Regina Florstedt. Feldhusen jo je pohvalil: dobra anestezistka! Neugebauer tega ne bi nikoli storil; redko je bil s čim zadovoljen. Regina je bila nepomembna, nihče ni bil nanjo pozoren. Pohvalo je potrebovala kot zrak. In Feldhusen jo je pohvalil! Regina je kar zrasla — nič niso mogli opraviti brez nje. Kako prav, da je šef Feldhusen!

In vsi okrog njega, sestre in drugi, so enako mislili. Bil je rojen za šefa. Bolnišnica je potrebovala človeka, kakršen je on. On in Neugebauer, kakšna razlika! Kjer je Neugebauer kričal, tam je Feldhusen obzirno popravljal; kjer je Neugebauer trdo molčal, tam je našel Feldhusen primerno besedo. Takšne so bile njihove misli in Feldhusen, zmagovalec, je stopal pred njimi in vsi so ga gledali.

Z drugega konca hodnika je prišla ženska, ki jim je v zadregi želela dobro jutro. Bila je okrogla, mlada, plavolasa, oblečena v modni spomladanski plašč. Vsi so opazili, da je v visoki nosečnosti. Brž ko je Feldhusen opazil, je stopil nekoliko vstran. Ob takih ženskah ga je obšel nekak neprijeten občutek. Bile so neprivlačne, okorne, brez čara, vzbujale so mu misli na bolečine in kri.

Sestra, ki je šla za žensko, ji je nesla njeno torbo.

Feldhusen je opazil, da se je Neugebauer ženski priklonil. To je bila ženska, zanj usodna, zato se je še kasneje tega srečanja dobro spominjal. Toda zdaj o tem še ni ničesar vedel. Odšli so v naslednjo sobo.

Med vrati je mimogrede vprašal: «Nov primer, Neugebaur?»

«Da. Gospa Ingeborg Roth. Prečna lega plodu. Pričakuje čez osem dni. Rekel sem ji, naj pride v porodnišnico že danes, da bo vse v redu poteklo.»

«O, da. Feldhusen je poslušal le na pol ušesa. Porodništvo ga ni zanimalo. Čez minuto je žensko in njeno ime že pozabil.

Tako je prišla Ingeborg Roth v hišo, kjer se je končalo njeno življenje. Bila je v zadregi — toliko oči jo je opazovalo. Dobro, da je bila že mimo sprevoda. Ob sestri je stopala naprej proti svoji sobi.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/I, Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV FRANČISKA št 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečno 800 lir — vnaprej, četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 8.100 lir SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana Stari trg 3/1., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-270/1 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst